

YHTEISKOULUN JA LUKION ASEMAKAAVAN MUUTOS LUONNOSVAIHEEN KAAVASELOSTUS

Oriveden kaupunki / maankäyttö- ja kaavoituspalvelut

ORIV **SI**

1.	KAAVAN PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	3
1.1.	Kaava	3
1.2.	Asemakaavan muutos	3
1.3.	Kaava-alueen sijainti	3
1.4.	Kaavan tarkoitus	3
1.5.	Kaavan laatija	4
1.6.	Kaavan käsittely	4
1.7.	Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista	4
1.8.	Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, selvityksistä ja lähdemateriaaleista	4
2.	TIIVISTELMÄ	5
2.1.	Kaavaprosessin vaiheet	5
2.2.	Asemakaavan sisältö	5
2.3.	Asemakaavan toteuttaminen	6
3.	LÄHTÖKOHDAT	6
3.1.	Alueen yleiskuvaus	6
3.2.	Luonnonympäristö	6
3.3.	Rakennettu ympäristö	9
3.4.	Maanomistus	16
3.5.	Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset	16
4.	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	20
4.1.	Asemakaavan suunnittelun tarve ja tavoitteet	20
4.2.	Osalliset	21
4.3.	Vireilletulo	21
4.4.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	21
4.5.	Asemakaavaluonnos	21
4.6.	Asemakaavaehdotus	23
5.	ASEMAKAAVAN KUVAUS (täytetään vasta ehdotusvaiheessa)	24
5.1.	Kaavan rakenne	24
5.2.	Aluevaraukset	24
5.2.1.	Korttelialueet	24
5.2.2.	Muut alueet	24
5.3.	Kaavan vaikutukset	24
5.3.1.	Vaikutukset luonnonympäristöön	24
5.3.2.	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	24

5.3.3.	Muut vaikutukset.....	25
5.4.	Kaavan suhde olemassa oleviin suunnitelmiin	25
5.5.	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen.....	25
5.6.	Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä nimistö.....	25
6.	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	25
6.1.	Toteuttaminen ja ajoitus.....	25
6.2.	Toteutuksen seuranta.....	25
7.	KAAVAN HYVÄKSYMISESTÄ JA VOIMAANTULOSTA TIEDOTTAMINEN.....	26
7.1.	Hyväksymispäätöksestä ilmoittaminen (MRA 94 §).....	26
7.2.	Kaavan voimaantulosta ilmoittaminen (MRA 95 §).....	26

1. KAAVAN PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1. Kaava

Kaavan nimi: Yhteiskoulun ja lukion asemakaavan muutos

Kunnan kaavatunnus: 562...

Kaavan päiväys: 26.3.2024

1.2. Asemakaavan muutos

Asemakaavan muutos koskee opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelia 34, jalankululle ja pyöräilylle varattua tietä (pp), suojaviheraluetta (EV), yleisen tien aluetta (LT) ja katualueita.

Asemakaavan muutoksella muodostuu opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelialue 34 ja katualueita.

1.3. Kaava-alueen sijainti

Kaavamuutosalue sijaitsee Oriveden keskustaa- ja Tamperetien (vt 9) ja Orivedentien (kt 58) lähistöllä. Alue rajautuu pohjoisessa Tampereentiehen, idässä Orivedentiehen, etelässä Paltanmäentien asuinalueeseen sekä autopaikkojen korttelialueeseen (LPA) ja lännessä Paltanmäen muinaismuisto- ja metsäalueeseen.

1.4. Kaavan tarkoitus

Kaavamuutoksen tavoitteena on tutkia mahdollisuudet alueen opetustoiminnan kehittämiseen, uudisrakennuksen rakentamiseen ja liikenneyhteyksien järjestämiseen sekä ajantasaistaa vanhentuneita kaavamerkintöjä.

1.5. Kaavan laatija

Oriveden kaupunki
Keskustie 23 / PL 7, 35301 ORIVESI
Puhelinvaihte 03 5655 6000

Maankäyttövalmistelija Julia Valkeejärvi
Maankäyttöpäällikkö Antti Kivikko

1.6. Kaavan käsittely

Vireilletulo

Kaupunginhallitus 21.8.2023

Hyväksyminen

Ympäristölautakunta	x
Kaupunginhallitus	x
Kaupunginvaltuusto	x

1.7. Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. Asemakaavakartta
2. Asemakaavamerkinnot ja -määräykset
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
4. Oriveden koulun rakennushistoriallinen selvitys
5. Asemakaavan seurantalomake

1.8. Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, selvityksistä ja lähdemateriaaleista

- Oriveden koulun rakennushistoriallinen selvitys (2023) Arkkitehdit LSV Oy
- Meluselvitys KT 58 välillä Enonkunnantie – Yliskyläntie (2019) Ramboll Oy
- Oriveden keskustien itäpuolen ak viherverkkoselvitys (2018) Ramboll Oy

2. TIIVISTELMÄ

2.1. Kaavaprosessin vaiheet

2.2. Asemakaavan sisältö

Asemakaavan muutos koskee korttelin 34 opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YOU), suojaviheraluetta (EV), katualuetta, yleiselle tielle varattua aluetta (LT) sekä jalankululle ja pyöräilylle varattua tietä (pp).

Asemakaavan muutoksella muodostuu opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelialue 34 ja katualueita.

Korttelin 34 opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten alue on osoitettu vanhan kaavan mukaisesti opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YOU). Korttelialueelle kulkeva katualue, suojaviheralue (EV) sekä jalankululle ja pyöräilylle varattu tie (pp) on muutettu osaksi opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YOU) alueen korttelirakenteen yksinkertaistamiseksi. Alueelle on osoitettu rakennusalojen lisäksi ajoyhteyksiä, ohjeellinen pysäköinti-alue sekä ohjeellinen jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

Kaavamuutosalueen laajuus on 35585 m², josta 34369 m² on opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YOU) ja 1216 m² katualuetta. Kaavamuutoksella on osoitettu YOU-korttelialueelle rakennusoikeutta yhteensä 13500 k-m².

2.3. Asemakaavan toteuttaminen

Kaavan toteuttaminen voi alkaa kaavan saatua lainvoiman. Asemakaava ja Oriveden kaupungin rakennusjärjestys ohjaavat rakentamista alueella.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1. Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijaitsee Oriveden keskustaajamassa Tampereentien (vt 9) ja Orivedentien (kt 58) läheisyydessä. Kaavamuutosalue on kokonaisuudessaan rakentunutta ympäristöä, jossa on opetustoimintaa (yhteiskoulu ja lukio) sekä Oriveden jäähalli piha-alueineen. Suunnittelualueen läpi kulkee kävelylle ja pyöräilylle varattu reitti yhdistäen Tampereentien pohjoispuolen asutusalueen Oriveden keskustan jalankulku- ja pyöräilyreitteihin. Alue rajautuu liikennealueisiin (vt 9 ja kt 58), asutusalueisiin sekä Paltanmäen muinaismuistoalueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 3,5 ha.

Kuva 1. Suunnittelualue rajattuna pinkillä viivalla opaskarttapohjalla.

3.2. Luonnonympäristö

Suunnittelualue on toiminut koulu- ja opetusrakennusten alueena 1930-luvulta asti, joten alue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa rakentunutta ympäristöä. Alueella ei ole luonnontilaista luonnonympäristöä.

Maisema

Yhteiskoulu sijaitsee maisemallisesti keskeisellä sijainnilla ympäristöään korkeammalla toimien osana Oriveden keskustaajaman maisemarakennetta. Suunnittelualueen maisemaa hallitsevat koulurakennukset, joiden taakse, mutta mäen päälle jää jäähalli, joka näkyy etenkin valtatie 9:lle. Suunnittelualue on osa Oriveden keskustan maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualueen ympäristö on muuttunut huomattavasti alkuperäisestä 1930-luvun maisemakuvasta, jolloin koulurakennus sijaitsi selkeästi ympäristöään korkeammalla peltojen ympäröimänä. Yhteiskoulun länsipuolella kulki kantatie Kangasalta Pohjanmaalle, joka sittemmin on siirtynyt rakennuksen itäpuolelle erottaen koulukompleksin muusta keskustasta. Nykyisin suunnittelualue sijaitsee kahden vilkkaan ja maisemakuvaa hallitsevan tien tuntumassa.

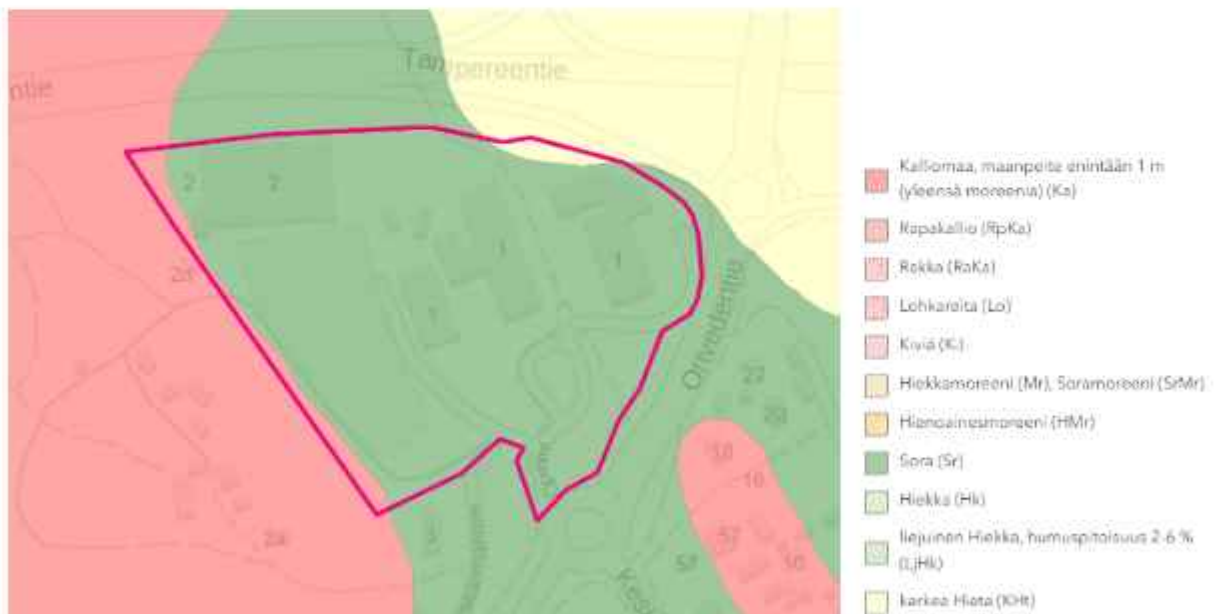
Kuva 2. Koulukompleksi kiertoliittymän suunnasta kuvattuna joulukuussa 2023.

Kuva 3. Suunnittelualueella sijaitseva jäähalli koulun pihalta kuvattuna joulukuussa 2023.

Maaperä

Alueen maaperä on pääosin soraa, lounaassa osittain myös kalliota ja koillisessa karkeaa hietaa (GTK maaperäkartta).

Kuva 4. Ote suunnittelualueen maalajeista (GTK). Suunnittelualueen rajausta pinkillä viivalla.

Vesistöt

Pohjavesialue ulottuu suunnittelualueen itäosiin. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vesistöjä eikä suunnittelualue kuulu SYKE:n kartoittamiin tulvariskialueisiin.

Kuva 5. Suunnittelualueelle ulottuva pohjavesialue (SYKE).

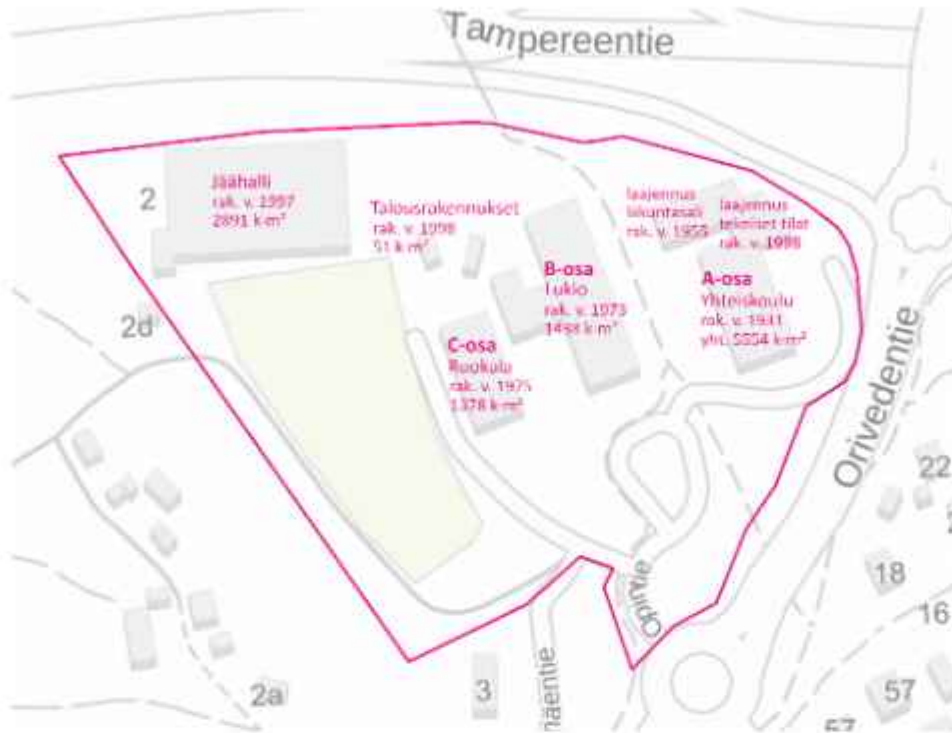
Luonnonsuojelu

Alue on rakentunutta ihmisen jo pitkään muokkaamaa ympäristöä, jolta ei vähäisen luonnonympäristönsä vuoksi löydy luontoarvoja. Alueella ei ole luonnontilaista luonnonympäristöä. Suunnittelualueella tai sen välittömässä lähiympäristössä ei sijaitse luonnonsuojelu- tai Natura-alueita eikä alueelta ole tiedossa erityisiä luontoarvoja (Ympäristökarttapalvelu Karpalo).

3.3. Rakennettu ympäristö

Rakennukset

Suunnittelualueella sijaitsee opetus- ja urheilutoimintaan liittyviä rakennuksia; jäähalli, urheilukenttä, yhteiskoulu, lukio ja koulukirjasto. Korttelin rakennuskanta on monikerroksellista varsinkin koulurakennusten osalta. Koulukompleksia on laajennettu, korjattu ja siihen on rakennettu uusia lisäosia useaan eri otteeseen, joten kokonaisuus edustaa usean eri aikakauden tyylisuuntia.

Kuva 6. Sijaintikaavio kaavamuutosalueen rakennuskannasta. Suunnittelualueen raja on pinkillä viivalla.

Alkuperäinen yhteiskoulurakennus (A-osa) on otettu käyttöön vuonna 1931. Alkuperäinen rakennus oli symmetrinen ja edusti 1930-luvulle tyypillistä klassismia. Rakennusta on laajennettu vuonna 1955, jolloin rakennusta on pidennetty, rakennettu lisäkerros, uusi kellarikerros sekä lisäksi liikuntasalille rakennuksen pohjoispäättyyn. 1950-luvun laajennus edustaa aikakautensa tyypillistä keskikäytävällistä koulurakentamista, ja se on sovitettu olemassa olevaan arkkitehtuuriin. Laajennuksen läntinen julkisivu pihan puolella myötäilee alkuperäistä arkkitehtuuria ja aukotusta, idän julkisivu on saanut vaikutteita funktionalismista. Rakennusta on peruskorjattu vuonna 1998, jonka yhteydessä on rakennettu matala lisäsiipi teknisen työn tiloille rakennuksen itäpuolelle laajennuksen nivelkohtaan. A-osaan on lisäksi suoritettu pienempiä muutoksia ja korjauksia useaan eri otteeseen. Alkuperäisen 1930-luvun osan ikkunat ovat muutettu 8-ruutuisista neliruutuisiksi vuosien 1975–1995 välillä ja liikuntasalin siiven vesikatko on remontoitu vuonna 2013. Salaojia, maanvastaisia rakenteita ja välipohjia on korjattu 2020-luvulla. Myös sisätiloja on remontoitu laajasti palo-osastoinneilla ja uusimalla pintoja (Oriveden rakennushistoriallinen selvitys 2023, Arkkitehdit LSV Oy).

Kuva 7. Yhteiskoulurakennus (A-osa) koulun pihan suunnasta kuvattuna joulukuussa 2023.

Koulukeskuksen B- ja C-osat, on rakennettu vuosina 1973 ja 1975. Rakennukset edustivat valmistuessaan tyyppillistä 70-luvun puuosiltaan tummanpuhuvaa, tiilipintaista, nauhaikkunallista ja tasakattoista arkkitehtuuria. Alun perin B-osassa sijaitsi yhteiskoulun luokka- ja aputiloja (nyk. lukio) ja C-osassa yhteiskoulun kotitalouden ja luonnonopin opetustiloja, keittiö sekä ruokala. Rakennuksia on korjattu vuoden 1998 peruskorjauksen yhteydessä, ja varsinkin B-osa on menettänyt aikakaudelleen tyyppilliset ominaispiirteet (Oriveden rakennushistoriallinen selvitys 2023, Arkkitehdit LSV Oy).

Koulun pihalle on rakennettu pukukoppi vuonna 1980 sekä jäähalli ja ulkovälinevarasto vuonna 1997. Alkuperäinen koulualueen piha oli symmetrinen. Pihaa on muutettu 1970-luvulla sekä vuoden 1998 peruskorjauksen yhteydessä. Koulun välituntiapiha on siirtynyt yhteiskoulun takaa itäpuolelta yhteiskoulun ja lisärakennusten väliin liikennejärjestelyjen muutosten seurauksena. Urheilukenttä on säilynyt alkuperäisellä sijainnillaan muutoksista huolimatta (Oriveden rakennushistoriallinen selvitys 2023, Arkkitehdit LSV Oy).

Yhteiskoulun rakennushistoriallisessa selvityksessä suositellaan A-osan sisäänkäyntipihaan muutoksien toteuttamista ympäristön luonteen ja kohteen rakennushistorialliset arvot huomioonottavalla tavalla. Lisäksi B- ja C-osien väliin jäävän pihan tunnelmaa ja pienipiirteisyyttä suositellaan vaalimaan. Yhteiskoulurakennuksen osalta olemassa olevia aikakauteen tyyppillisiä detaljeja suositellaan säilyttämään ja muutostöissä ennallistamaan alkuperäisien tyyli-suuntien mukaisiksi. Myös rakennuksen osittain muutunutta tilarakennetta ja taloteknisiä ratkaisuja suositellaan sopeuttamaan alkuperäisiin tyyli-suuntiin sopiviksi muutostöiden yhteydessä.

Selvityksen perusteella B- ja C-osilla ei ole merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja, mutta mikäli rakennukset säästetään, tulisi harkita rakennusten julkisivujen alkuperäisen värimaailman ennallistamista.

Kuva 8. Oriveden lukio (B-osa) koulun pihan suunnasta kuvattuna joulukuussa 2023.

Kuva 9. Ruokalarakennus (C-osa) koulun pihan suunnasta kuvattuna joulukuussa 2023.

Liikenne ja kunnallistekniikka

Alue sijoittuu vilkkaiden teiden risteämään rajautuen pohjoisessa Tampereentiehen (vt 9), koillisessa kiertoliittymään ja idässä Orivedentiehen (kt 58). Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsevalta Orianteen asutusalueelta kulkee jalankululle- ja pyöräilylle tarkoitettu ylikulku Tampereentien yli. Suunnittelualueen läpi kulkee jalankululle- ja pyöräilylle varattu tie yhdistäen Orianteen asutusalueen Oriveden keskustan jalankulku- ja pyöräilyreitteihin. Suunnittelualueella sijaitsee myös koulukompleksi, jäähallia ja liityntäpysäköintiä palvelevia pysäköintialueita. Lähimmät julkisen liikenteen yhteydet sijaitsevat suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä itäpuolella Orivedentien varrella ja pohjoispuolella valtatie 9:n varrella.

Alueelle on rakennettu kunnallistekniikka.

Virkistyskäyttö

Suunnittelualueella sijaitsee koulun välituntiapiha, urheilukenttä ja jäähalli, jotka palvelevat myös kuntalaisia ja alueen lähellä sijaitsevia kouluja. Suunnittelualueen luoteisreunasta on ulkoilureittiyhteys länsipuoleen rajautuvaan Paltanmäen metsään ja ulkoilureittiin, jonka kautta reitit jatkuvat edelleen laajempaan Teerijärven ja Leppästenvuoren ulkoilureitistöön. Välittömästi suunnittelualueen länsireunalta nousevat kuntoportaat ylös mäelle. Suunnittelualueen ja läheisen Paltanmäen metsän toiminnot ovat siten olennainen osa kaupungin urheilu- ja virkistysmahdollisuuksia.

Kuva 10. Oriveden jäähalli urheilukentän suunnalta kuvattuna joulukuussa 2023.

Viherverkkoselvityksessä (Ramboll 2018) suunnittelualueen poikki Paltanmäeltä Kultavuoren koululle on osoitettu viheryhteyden epäjatkuvuuskohta, mutta muita huomioita suunnittelualueesta selvityksessä ei ole esitetty.

Palvelut

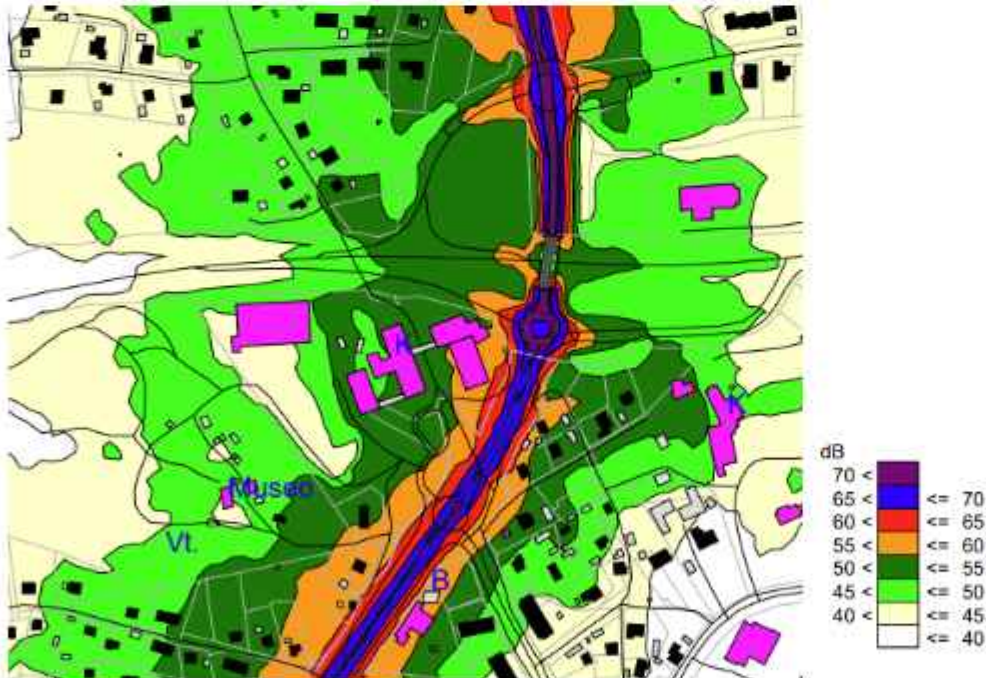
Suunnittelualan toimintoilla on keskeinen osa Oriveden kaupungin palvelutarjonnassa. Alueelle sijoittuu opetuspalveluja (luokat 7–9 ja lukio), jäähalli sekä urheilukenttä.

Suunnitteluala sijaitsee taajamassa alle kilometrin etäisyydellä muista keskustan palveluista. Kulta-vuoren koulu sijaitsee lähimmillään 180 m etäisyydellä, nuorisotilat noin 600 m etäisyydellä ja uimahalli noin 400 m etäisyydellä suunnittelualueesta. Kaupalliset palvelut sijoittuvat keskustaan alle kilometrin etäisyydelle alueesta.

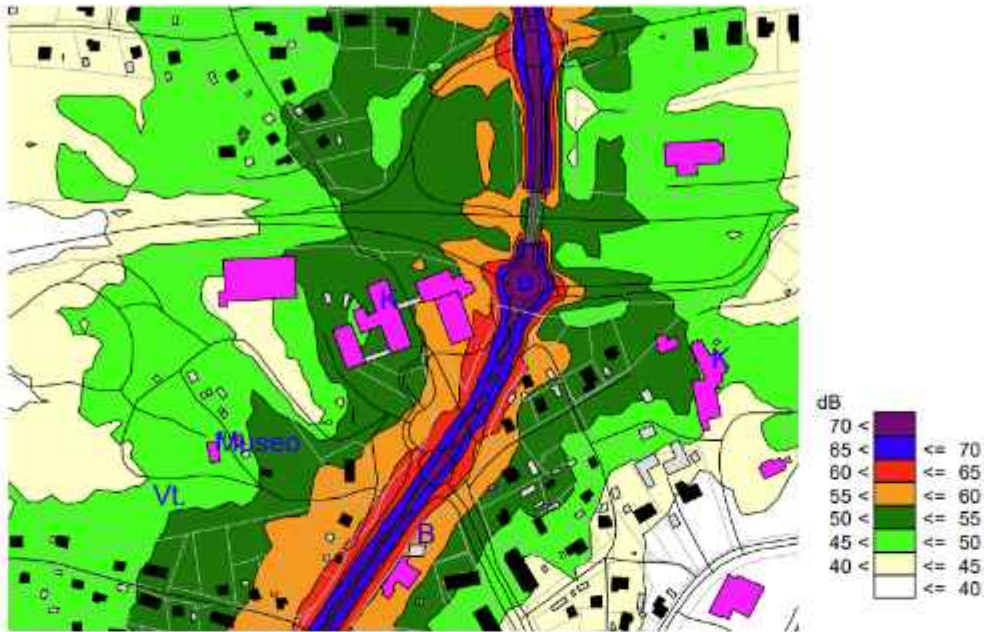
Ympäristön häiriötekijät – melu

Suunnitteluala sijaitsee kahden viikkaan liikenneväylän kulmauksessa. Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukainen melutason päiväohjearvo taajamissa sijaitsevilla oppilaitoksilla palvelevilla alueilla ulkona ei saa ylittää 55 dB. Rambollin vuonna 2019 laatiman meluselvityksen mukaan suunnittelualan keskiäänitaso päivällä mittausajankohtana oli pääosin alle 55 dB, yhteiskoulurakennuksen alueella osittain myös välillä 55–60 dB ja pieni osa suunnittelualan itäreunassa välillä 60–65 dB (kuva 11).

Meluselvityksen mukaan vuoden 2040 ennustetilanteen keskiäänitaso tulisi kasvamaan alueella selvityksessä vuonna 2017 mitatuista arvoista. Ennustetilanteen mukaan suunnittelualan länsipuolisko säilyisi alle ohjearvojen. Yhteiskoulurakennuksen alueen ja koulukompleksin väliin jäävän pihan melutaso kasvaisi arvoon 55–60 dB, ja suunnittelualan itäreunan melutaso kasvaisi osittain arvoon 60–65 dB (kuva 12).

Kuva 11. Tieliikenteen keskiäänitaso (LAeq) klo 7.00–22.00 vuonna 2017 (Meluselvitys Ramboll 2019).

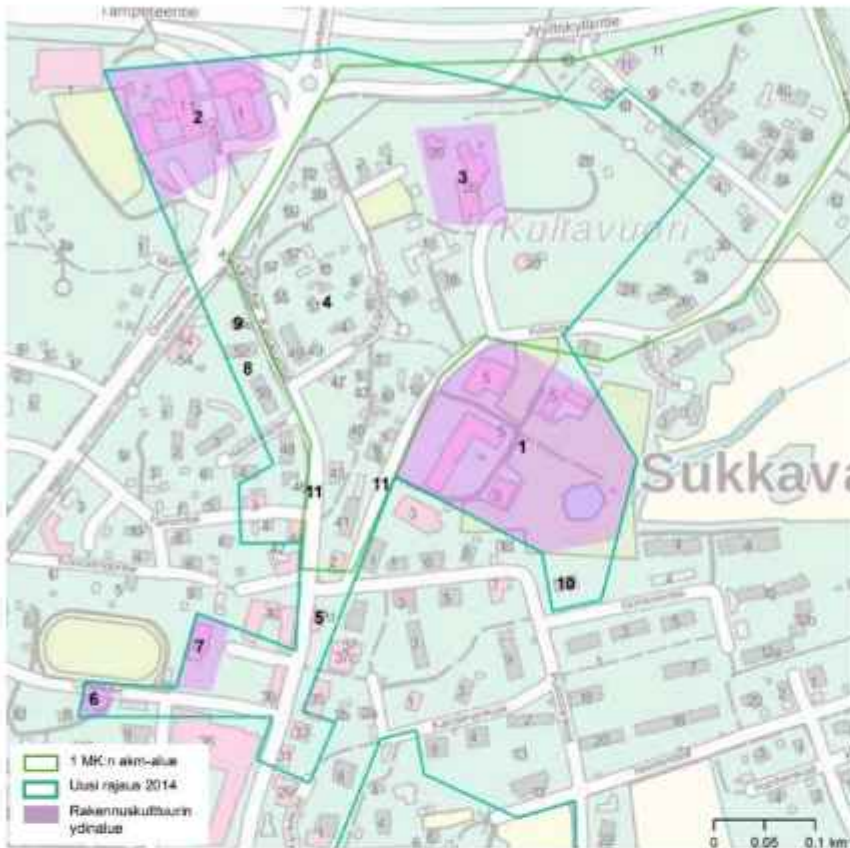
Kuva 12. Tieliikenteen keskiäänitaso (LAeq) klo 7.00–22.00 ennustetilanteessa 2040 (Meluselvitys Ramboll 2019).

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Kaavamuutosalueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Kaavamuutosalue rajautuu lännessä Paltanmäen muinaismuistoalueeseen, jossa sijaitsee Paltanmäen kotiseutumuseo, arkeologinen muinaisjäännös (Paltanmäen rajamerkki) sekä arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Museoviraston karttapalvelun mukaan kaavamuutosalueella ei sijaitse kulttuuriperintökohteita tai muinaismuistoja.

Voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan mukaisesti suunnittelualueella sijaitsevat koulurakennukset kuuluvat Oriveden keskustan maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (kuva 13), ja sijoittuvat rakennuskulttuurin ydinalueelle (Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016, Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavan taustamateriaaleissa suunnittelualuetta käsitellään Oriveden keskustan rakennetun kulttuuriympäristön osana huomioiden yhteiskoulurakennuksen maisemallisesti keskeinen sijainti, mutta erillisiä määräyksiä tai ohjeita alueelle ei ole osoitettu.

Suunnittelualueella ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, mutta yhteiskoulurakennusta (A-osaa) esitetään suojeltavaksi asemakaavalla, sillä se edustaa ajallensa tyypillistä, Orivedellä harvinaisempaa rakennuskantaa sekä alueen ajallista kerroksellisuutta. Muut koulurakennuksen osat ovat menettäneet ajanjaksolleen tyypilliset ominaispiirteensä korjausten yhteydessä, eikä koulurakennuksen muilla osilla ole yhtä suurta merkittävyyttä alueen maisemaan tai kulttuurihistoriaan.

Kuva 13. Ote Pirkanmaan liiton julkaisusta Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016. Yhteiskoulu merkitty kohdenumerolla 2.

3.4. Maanomistus

Kaavamuutosalue on lähes kokonaan Oriveden kaupungin omistuksessa.

3.5. Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on mm. varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa sekä auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys.

Maakuntakaava

Voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (kuva 14) suunnittelualue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (ruskea väri). Taajamatoimintojen alueella toimintoja tulee suunnitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen

eheyttämiseen sekä kaupallisten palveluiden saavutettavuuteen joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn avulla.

Suunnittelualan itäosa ja koulukompleksi ulottuvat maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle (turkoosi viivamerkintä), jonka suunnittelussa tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja kehittämistä. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.

Suunnittelualan pohjoisosat on osoitettu maankäytön kehittämisen kohdealueeksi liikenteellisessä solmukohdassa (pinkki ympyräviiva), jonka mukaan alueen toiminnot tulee suunnitella siten, että ne täydentävät taajamarakennetta ja tukevat väylien eri puolille sijoittuvien alueiden keskinäistä kytkeytyvyyttä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää ympäristö- ja maisema-arvoihin sekä liikennejärjestelyihin mukaan lukien liityntäpysäköintiratkaisut.

Alueen keskikohdille on merkitty olemassa oleva tai tavoitteellinen viheryhteys (vihreä katkoviiva), jonka suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Suunnittelualan itäosiin ulottuva pohjavesialue on merkitty maakuntakaavaan (sininen pistekatkoviiva), joka edellyttää alueiden toimenpiteiden suunnittelua siten, ettei pohjaveden määrä, laatu tai vedenhankinta vaarannu.

Pirkanmaan vaihemaakuntakaava Elonkirjo ja energia on ollut luonnoksena nähtävillä kesällä 2023. Vaihemaakuntakaavan luonnoksessa alueelle ei ole osoitettu uusia merkintöjä, mutta taajatoimintojen alueen ja pohjavesialueen osalta suunnittelumääräyksiä on tarkennettu. Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan luonnoksen taajatoimintojen alueen suunnittelumääräyksiin on lisätty huomautus lähivirkistyksen huomioimisesta ja luonnon monimuotoisuuden yhteensovittamisesta sekä pohjavesialueille täsmennys valtioneuvoston vahvistaman vesienhoitosuunnitelman huomioon ottamisesta riskialueiksi todetuilla pohjavesialueilla.

Kuva 14. Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040. Suunnittelualan raja on esitetty pinkillä viivalla.

Yleiskaava

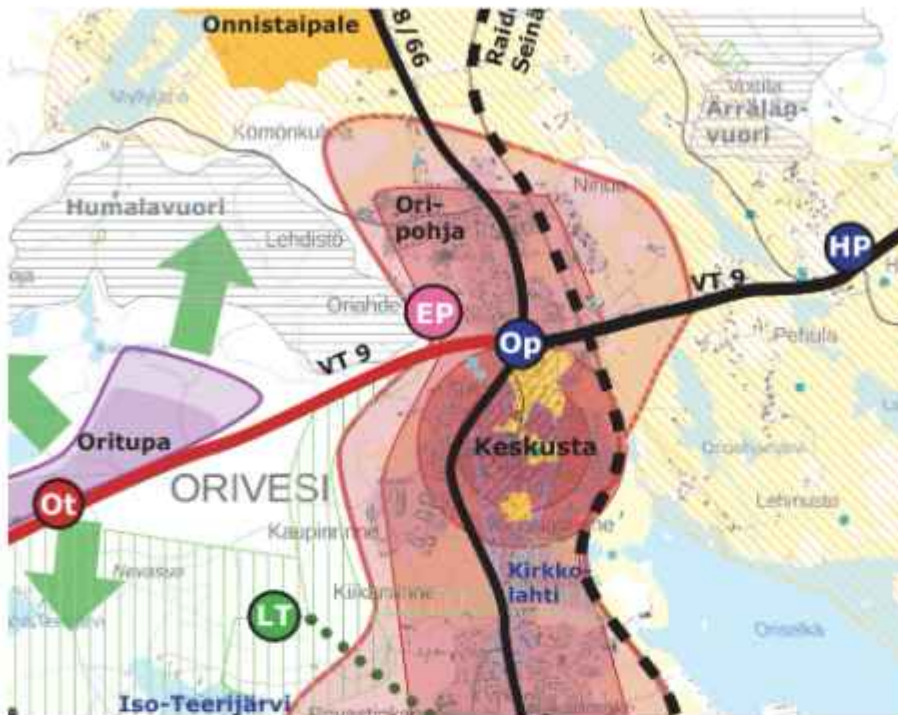
Oriveden strategisessa yleiskaavassa (kuva 15) suunnittelualue on osoitettu tiivistyväksi ja kohentuvaaksi keskustaaajamaksi sekä maakuntakaavan mukaisesti maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja osin pohjavesialueeksi. Lisäksi suunnittelualueelle on osoitettu kohdemerkintä Oripohjan risteyksen ympäristö (Op).

Strateginen yleiskaava on oikeusvaikutteinen vain kehittämismääräysten ja niissä olevien tavoitteiden sekä yleismääräysten osalta. Strategisessa yleiskaavassa suunnittelualueeseen kohdistuu seuraavia oikeusvaikutteisia kehittämismääräyksiä:

Tiivistyvä ja kohentuva keskustaaajama: "Keskustaaajamaa täydennetään erityisesti joukkoliikennereittien ja palveluiden läheisyydessä. Rakentamisessa kiinnitetään huomiota asuntotarjonnan ja elinkeinotoiminnan monipuolisuuteen. Ydinkeskustan ja asemien seutuja täydennetään merkittävästi, tukien kävely- ja pyöräily-ympäristöä. Tärkeimpien joukkoliikennepysäkkien yhteydessä tuetaan liityntäpysäköinnin mahdollisuuksia. Ydinkeskustan ja Oripohjan kytkeytyvyyttä pyritään parantamaan. Kestävien energiamuotojen käyttöönottoa tuetaan tarkemmassa suunnittelussa. Keskustaaajamaa voidaan laajentaa maltillisesti taajaman reuna-alueilla viherrakenne huomioiden. Ensisijaisesti pyritään kuitenkin hyödyntämään keskeiset täydennysrakentamisen mahdollisuudet. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen sekä viherrakenteen jatkuvuuteen taajamassa ja sen ympärillä."

Oripohjan risteyksen ympäristö: "VT9 ja KT 58 risteyksen ympäristössä kehitetään maankäyttöä ja pyritään vähentämään liikenneväylien estevaikutuksia. Julkisen liikenteen edellytyksiin ja liityntäliikenteeseen kiinnitetään huomiota."

Yleismääräykset: "Pohjaveden muodostumisalueita ei tule vaarantaa rakentamisella. Tiivistyvässä ja kohentuvaassa keskustaaajamassa kiinnitetään erityistä huomiota suunnitteluun pohjavesialueilla. Pohjaveden muodostumisalueilla syntyvät puhtaat hulevedet tulee imeyttää maaperään ja likaantuneet hulevedet tulee johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle."

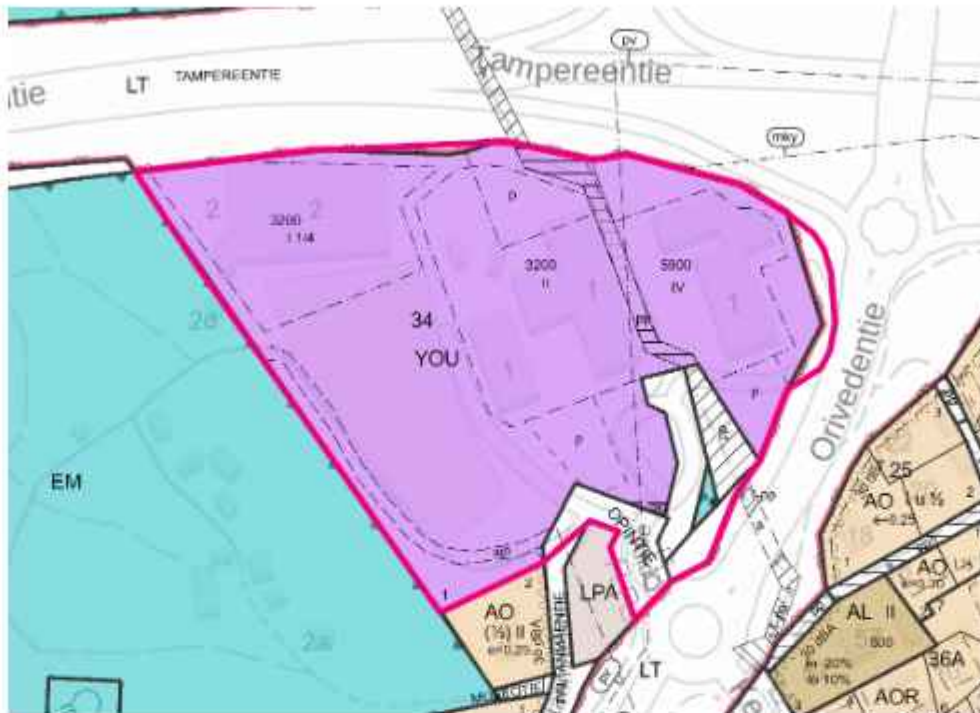
Kuva 15. Ote Oriveden strategisesta yleiskaavasta.

Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa kaksi asemakaavaa; 19.12.1997 hyväksytty Koulukeskuksen asemakaava ja 15.8.2019 voimaantullut Lehdistö-Varikko-Oriahde asemakaava ja asemakaavan muutos (kuva 16).

Suurimmalla osalla suunnittelualueesta on voimassa Koulukeskuksen asemakaava, ainoastaan suunnittelualan eteläosan katualueet kuuluvat Lehdistö-Varikko-Oriahdeen asemakaavan alueelle. Asemakaavoissa suunnittelualue on osoitettu opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YOU). Lisäksi suunnittelualueeseen kuuluu katualueita, yleisen tien aluetta (LT), jalankululle ja pyöräilylle varattu tie (pp) sekä suojaviheralue (EV). Suunnittelualan läpi kulkee myös jalankululle ja pyöräilylle varattu reitti sekä ohjeellisia pysäköimisalueita.

Opetus- ja urheilutoiminnan korttelialueella suurin sallittu kerrosluku on I, II tai IV rakennusalaan riippuen. Yhteiskoulun rakennusalan alueella suurin sallittu kerrosluku on neljä, lukion rakennusalan alueella kaksi ja jäähallin rakennusalan alueella yksi. Lisäksi jäähallin rakennusalan alueella ullakolla saa käyttää neljäsosan rakennuksen suurimman kerroksen alasta kerrosalaan laskettavaksi tilaksi. Lukion ja jäähallin rakennusaloilla rakennusoikeutta on 3200 k-m² ja yhteiskoulun rakennusallalla 5800 k-m². Opetus- ja urheilutoiminnan korttelialueella autopaikkoja tulee toteuttaa vähintään yksi jokaista 90 k-m² kohti.

Kuva 16. Ote Oriveden ajantasa-asemakaavasta. Suunnittelualan raja on esitetty pinkillä viivalla.

Muut selvitykset ja lähtökohdat

Rakennusjärjestys: Voimassa oleva rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 10.6.2019 ja tullut voimaan 22.12.2021.

Kiinteistörekisterin pitäjänä alueella toimii Maanmittauslaitos. Pohjakartan on laatinut Oriveden kaupungin paikkatieto- ja mittauspalvelut.

Suunnittelualueelta on laadittu rakennushistoriallinen selvitys vuonna 2023, meluselvitys vuonna 2019 ja viherverkkoselvitys vuonna 2018. Suunnittelussa hyödynnetään olemassa olevaa selvitysaineistoa.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1. Asemakaavan suunnittelun tarve ja tavoitteet

Yhteiskoulun ja lukion alueella on tarve lisärakentamiselle rakennusten heikentyneen kunnan ja tilanpuutteen takia. Erityisesti lukion rakennus (B-osa) on huonossa kunnossa, eikä sen peruskorjaaminen tai saneeraaminen ole kannattavaa. Nykyinen asemakaava ei mahdollista tarvittavaa lisärakentamista. Näin ollen alueella on tarpeen muuttaa asemakaavaa.

Suunnittelualaue on aikaisemmin ollut mukana Lehdistö-Varikko-Oriahde asemakaava- ja asemakaava-muutoksessa. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 7.6.2019 antamallaan päätöksellä 19/0650/2 kumonnut kyseisen kaavan koulun alueen osalta riittämättömien rakennushistoriallisten selvitysten takia. Vaadittu rakennushistoriallinen selvitys on nyt laadittu, joten alueella on aloitettu asemakaavamuutos-hanke uudelleen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on tutkia mahdollisuudet alueen opetustoiminnan kehittämiseen, uudisrakennuksen rakentamiseen ja liikenneyhteyksien järjestämiseen sekä ajantasaistaa vanhentuneita kaavamerkintöjä.

4.2. Osalliset

Osallisia ovat kaikki, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §). Näitä ovat mm:

- Kaava-alueen maanomistajat, naapurimaanomistajat
- Alueen koulut
- Paikallisyhdistykset
- Oriveden kaupungin hallintokunnat
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Pirkanmaan pelastuslaitos
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj, ElmoNet Oy
- Elenia Oy
- Suomen Erillisverkot Oy
- Oriveden Aluelämpö Oy
- Väylävirasto

4.3. Vireilletulo

Kaupunginhallitus on päättänyt käynnistää Yhteiskoulun ja lukion asemakaavan muutoksen päätöksellään 21.8.2023 § 180. Asemakaavan vireilletulosta tiedotetaan osallisia osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaluonnoksen nähtäville asettamisen yhteydessä toukokuussa 2024.

4.4. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Ympäristölautakunta päättää asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville 30 päivän ajaksi.

4.5. Asemakaavaluonnos

Nähtävilläolo

Ympäristölautakunta asettaa asemakaavaluonnoksen nähtäville samanaikaisesti osallistumis- ja arviointisuunnitelman kanssa.

Osallisilla on mahdollisuus esittää miellpiteensä luonnoksesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta nähtävilläoloaikana. Viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaluonnoksesta.

Luonnoksena esillä oleva vaihtoehto

Asemakaavan muutos koskee opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelia 34, jalankululle ja pyöräilylle varattua tietä (pp), suojaviheraluetta (EV), yleisen tien aluetta (LT) ja katualueita.

Asemakaavan muutoksella osoitetaan opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelialue 34 sekä katualuetta. Korttelin 34 pinta-ala on 34369 m². Katualueen pinta-ala on 1216 m².

Asemakaavan muutoksella korttelin 34 opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelialueelle osoitetaan rakennusalat yhteiskoululle, lukiolle ja jäähallille. Yhteiskoulun (A-osa) rakennusalan rakennusoikeudeksi osoitetaan 5800 k-m² ja kerrosluvuksi IV. Rakennusala on rajattu 4 m etäisyydelle korttelialueen rajoista. Lukion rakennusalalle (B- ja C-osat) osoitetaan rakennusoikeudeksi 4500 k-m² ja kerrosluvuksi III. Lukion rakennusala rajoittuu korttelialueen läpi kulkevaan kävelyille ja pyöräilylle varattuun ohjeelliseen reittiin. Lukion rakennusala on rajattu siten, että se mahdollistaa joustavan suunnittelun alueen opetustoiminnan kehittämiseksi ja uudisrakentamisen rakentamiseksi. Jäähallin rakennusalalle osoitetaan rakennusoikeutta 3200 k-m² ja kerrosluvuksi I u ¼. Jäähallin rakennusala on rajattu länsipuolella 5 m etäisyydelle kiinteistön rajasta, pohjoispuolella korttelialueen rajan yhteyteen ja itäpuolella 10 m etäisyydelle lukion rakennusalasta.

Yhteiskoulurakennuksen vanhin, vuonna 1931 rakennettu osa, suojellaan sr-merkinnällä. Sr-merkintä tarkoittaa, ettei rakennusta tai sen osaa saa purkaa eikä sen suojeluarvoja heikentää korjaus- tai muutostöissä.

Asemakaavamuutoksen yleismääräyksissä todetaan, että pysäköintipaikkoja tulee YOU-alueella toteuttaa ohjeellisena osoitetun pysäköimispaikan lisäksi vähintään 1 ap / 150 k-m². YOU-korttelin alueelle saa rakennusalojen ulkopuolelle rakentaa enintään 30 k-m² laajuisia alueen käyttöä ja huoltoa varten tarpeellisia rakennuksia. YOU-alueelle tulee toteuttaa pyöräpaikkoja vähintään 1 pp / 2 oppilasta tai työntekijää. Rakennusten sisätilojen melutaso ei saa ylittää voimassa olevia A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) ohjearvoja. Alueelle toteutettavien uudisrakennusten suunnittelussa on huomioitava voimassa olevat sisämelun ohjearvot ja muut rakennusten ulkovaipan suunnitteluun liittyvät ääneneristävyydemääräykset.

Asemakaavamuutoksella laajennetaan voimassa olevan asemakaavan mukaista korttelin 34 opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten aluetta (YOU) vähäisesti yleisen tien (LT) alueelle yhteiskoulun pysäköimisalueen ja sille johtavan ajoyhteyden osalta. Korttelialueelle kulkeva katualue ja suojaviheralue (EV) muutetaan osaksi opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YOU) alueen korttelirakenteen yksinkertaistamiseksi. Voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu jalankululle ja pyöräilylle varattu tie (pp) osoitetaan YOU-korttelialueeseen kuuluvaksi kävelyille ja pyöräilylle varatuksi ohjeelliseksi alueen osaksi. YOU-korttelialueen rakennusaloja laajennetaan mahdollistamaan koulualueen kehittämisen joustava suunnittelu. Voimassa olevassa asemakaavassa osoitetut ohjeelliset pysäköimisaluemerkinnät kumotaan. Jäähallin eteläpuolelle osoitetaan uusi ohjeellinen pysäköimisalue rakentuneen tilanteen mukaisesti. Nykyisen lukion ja ruokalan (B- ja C-osat) rakennusalan osalla suurinta sallittua kerroslukua korotetaan kerroksella ja rakennusoikeutta lisätään 800 k-m² verrattuna voimassa olevaan asemakaavaan. Yhteensä asemakaavamuutoksella rakennusoikeutta osoitetaan opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten (YOU) korttelialueelle 13500 k-m².

Kokonaisuutena kaavaluonnos on laadittu siten, että luodaan mahdollisuudet kehittää alueen opetus-toimintaa ja rakennuskantaa tulevaisuuden tarpeiden mukaisesti. Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen rakennuskannan uudistamisen, säilyttäen samalla suojelumerkinnän avulla alueen rakennuskannan arvokkaimman ja ominaispiirteiltään säilyneen osan. Kaavaluonnos mahdollistaa huonokuntoisen koulurakennuksen purkamisen sekä uuden koulurakennuksen rakentamisen tarkoituksenmukaisesti alueelle. Alueen pääkäyttötarkoitus, alueen luonne sekä alueen yhdyskuntarakenteellinen perusratkaisu säilyy kaavamuutoksen myötä nykyisen kaltaisena.

Alustava vaikutusten arviointi

Asemakaavamuutoksen vaikutukset kohdistuvat pääasiassa rakennettuun ympäristöön, lähiympäristöön, maisemaan ja talouteen. Kokonaisuutena kaavamuutoksen vaikutukset luonnonympäristöön ovat vähäiset, sillä suunnittelualue on jo valmiiksi rakentunutta ympäristöä. Alueella ei ole luonnontilaista luonnonympäristöä.

Kaavamuutos mahdollistaa koulukompleksin lukio- ja ruokalarakennusten (B- ja C-osat) purkamisen ja uudisrakennuksen rakentamisen. Uuden koulurakennuksen toteutumisen myötä alueen maankäyttö tehostuu, palvelutoiminnan edellytykset kehittyvät ja kaupunkikuva paranee. Lisäksi alueen liikennejärjestelyjä kehitetään samassa yhteydessä vähäisesti, mikä edistää alueen kaupunkikuvaa selkeyttäen alueen rakennetta ja saavutettavuutta.

Asemakaavamuutoksella koulukompleksin vanhin rakennusosa (A-osa) suojellaan, joten kaavamuutos tukee alueen kaupunkikuvan, rakennetun kulttuuriympäristön ja paikallismaiseman vaalimista.

Asemakaavamuutoksessa on otettu huomioon alueen ympäristöhäiriötekijät kaavamääräyksillä. Asemakaavamuutoksen toteutumisella ei arvioida olevan vaikutusta alueen ympäristöhäiriötekijöihin lisävästi (melu, värinä).

Kaavamuutoksen mahdollistavien muutosten toteuttaminen aiheuttaa kaupungille merkittäviä taloudellisia investointitarpeita kunnallistekniikan, katualueiden ja uudisrakennuksen rakentamisen osalta.

Mielipiteet ja lausunnot

palaute ja vastineet tiivistettynä joko tähän tai liitteeksi

Luonnoksesta saadun palautteen huomioiminen ja kaavaehdotuksen valinta

miten ja miksi päädyttiin lopulliseen ehdotukseen

4.6. Asemakaavaehdotus

ympla, khall, nähtävilläoloaika, tiedottaminen, lausuntopyynnöt, lausunnot ja vastineet liitteenä

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS (täytetään vasta ehdotusvaiheessa)

5.1. Kaavan rakenne

kuvataan perusrakenne, toimintojen keskinäiset suhteet sekä liittyminen ympäristön yhdyskuntarakenteeseen, keskeiset mitoitustiedot kaavan seurantalomakkeesta, väestöstä ja työpaikoista, palveluista

5.2. Aluevaraukset

5.2.1. Korttelialueet

kortteleiden käytön periaatteet: rakennusten sijoittelu, pihat, leikki- ja oleskelu, istutukset, huolto, autopaikat. perustelut rakentamista ohjaaville määräyksille kuten rakennusten muodolle, koolle, tyypeille ja rakentamistavalle

5.2.2. Muut alueet

aluevarausten käytön periaatteet ja kaavamääräysten perustelut.

5.3. Kaavan vaikutukset

5.3.1. Vaikutukset luonnonympäristöön

Maisemarakenne, maisemakuva

Luonnonolot

Luonnon monimuotoisuus

Pienilmasto

Vesistöt ja vesitalous

Maa- ja metsätalous

Luonnonsuojelu

5.3.2. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Yhdyskuntarakenne

Kaupunkikuva

Asuminen

Palvelut

Työpaikat, elinkeinotoiminta

Virkistys

Liikenne

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Tekninen huolto

Erityistoiminnot

Ympäristön häiriötekijät

Sosiaalinen ympäristö

5.3.3. Muut vaikutukset

5.4. Kaavan suhde olemassa oleviin suunnitelmiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (jos ei oikeusvaikutteista yleiskaavaa, niin on selostettava)

Maakuntakaava

Yleiskaava (MRL 39 § toteutuminen)

Muut?

5.5. Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

5.6. Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä nimistö

Kaavamerkinnot ja -määräykset ovat selostuksen liitteenä x. määräysten erityispiirteet?

uutta nimistöä?

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1. Toteuttaminen ja ajoitus

Kaavamuutoksen mahdollistamat ratkaisut voidaan toteuttaa asemakaavan tultua lainvoimaiseksi.

6.2. Toteutuksen seuranta

Kaavan toteutumista seurataan normaalina viranomaistoimintana mm. rakennuslupien kautta.

7. KAAVAN HYVÄKSYMISESTÄ JA VOIMAANTULOSTA TIEDOTTAMINEN

7.1. Hyväksymispäätöksestä ilmoittaminen (MRA 94 §)

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan. Hyväksymispäätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, valitusaika on 30 päivää.

Kaavan asiakirjojen nähtävilläoloista kuulutetaan kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla osoitteessa www.orivesi.fi sekä Oriveden sanomat -lehdessä. Maanomistajille tiedotetaan nähtävilläoloista kirjeitse ja viranomaisilta pyydetään tarvittavat lausunnot.

Asiakirjat ovat nähtävillä Oriveden kaupungin elinvoimapalveluissa (Keskustie 23, 2. krs) sekä kaavoituksen internet-sivuilla www.orivesi.fi > Asukkaalle > Asuminen, rakentaminen ja ympäristö > Kaavoitus ja maankäyttö > Asemakaavat.

Mielipiteet, muistutukset ja lausunnot toimitetaan kirjallisesti joko postiosoitteeseen: Oriveden kaupunki, Elinvoimapalvelut/Kaavoitus, PL 7, 35301 ORIVESI tai sähköpostilla osoitteeseen: kirjaa-mo@orivesi.fi

7.2. Kaavan voimaantulosta ilmoittaminen (MRA 95 §)

Kaavan voimaantulosta ilmoitetaan kaupungin ilmoitustaululla ja internetsivuilla. Ilmoitus lähetetään myös ELY-keskukselle.

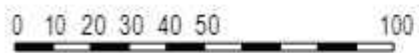
Voimaan tullut kaava lähetetään Maanmittauslaitokselle, Pirkanmaan liitolle sekä rakennusvalvonnalle.

Orivedellä x.202x

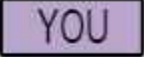

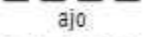
Antti Kivikko
Maankäyttöpäällikkö

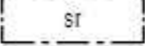

Julia Valkeejärvi
Maankäyttövalmistelija

Käyntiosoite: Keskustie 23
Postiosoite: PL 7, 35301 Orivesi
Sähköposti: etunimi.sukunimi@orivesi.fi
Internet: <https://orivesi.fi/asukkaalle/asuminen-rakentaminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto/asemakaavat/>

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

	Opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa-alueen raja.
	Ohjeellinen osa-alueen raja.
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.
34	Korttelin numero.
OPINTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.
5800	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
I	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
I u 1/4	Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa ullakon tasolla käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.
	Rakennusala.
	Katu.
	Ohjeellinen jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.
	Ohjeellinen ajoyhteys.

	Ohjeellinen pysäköimispaikka.
	Suojeltava rakennus.
	Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.
	Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue. Pv-alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon pohjaveden suojelu. Alueella pohjaveden laatua tai määrää vaarantavat toimenpiteet on kielletty. Rakentamisessa tulee huomioida mahdolliset haitalliset vaikutukset pohjavesialueelle ja esittää ratkaisut, joilla mahdolliset haitat voidaan estää, myös rakentamisen aikaiset haitat.

YLEISMÄÄRÄYKSET:

YOU-alueelle saa rakennusalojen ulkopuolelle rakentaa enintään 30 k-m² laajuisia alueen käyttöä ja huoltoa varten tarpeellisia rakennuksia.

AUTOPAIKOITUS:

YOU-alueelle tulee toteuttaa ohjeellisena osoitetun pysäköimispaikan lisäksi autopaikkoja vähintään 1 ap / 150 k-m².

PYÖRÄPAIKOITUS:

YOU-alueella tulee toteuttaa pyöräpaikkoja vähintään 1 pp / 2 oppilasta tai työntekijää.

RAKENNUSTEN SISÄMELU:

Rakennusten sisätilojen melutaso ei saa ylittää voimassa olevia A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) ohjearvoja. Alueelle toteutettavien uudisrakennusten suunnittelussa on huomioitava voimassa olevat sisämelun ohjearvot ja muut rakennusten ulkovaipan suunnitteluun liittyvät ääneneristävyyismääräykset.

ORIVESI

KIRKONSEUTU

YHTEISKOULU JA LUKIO ASEMAKAAVAMUUTOS 1:2000

KAVALUONNOS 26.3.2024

Asemakaavamuutos koskee:
Opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta, yleisen tien aluetta, katu- ja suojaviheralueita.

Asemakaavamuutoksella muodostuu:
Opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta sekä katualuetta.

Muutetaan 15.8.2019 voimaantullutta asemakaavaa sekä 19.12.1997 hyväksyttyä rakennuskaavaa ja rakennuskaavan muutosta.

Tähän asemakaavakarttaan liittyy asemakaavan selostus.
Tämän asemakaavan alueella tonttijako laaditaan ohjeellisena.

Kaavatunnus	
Tämä kartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54 a §:n määräykset.	
Orivedellä x.x.2024	Maankäyttöpäällikkö Antti Kivikko
Koordinaattijärjestelmä ETRS-GK24	Korkeusjärjestelmä N2000
ORIVEDEN KAUPUNKI MAANKÄYTTÖPALVELUT	
Orivedellä x.x.2024	Maankäyttövalmistelija Julia Valkeejärvi
Nähtävillä MRA 30 § x.x.-x.x.2024 MRA 27 § x.x.-x.x.2024	Hyväksymiskäsittelyt Ymplä x.x.2024 Kauphall x.x.2024 Kaupvalt x.x.2024 Voimaantulo x.x.2024

YHTEISKOULUN JA LUKION ASEMAKAAVAN MUUTOS OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA, MRL 63 §

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma eli OAS laaditaan kaavoituksen alkaessa. Siinä esitetään suunnitelma osallistumisen ja muun vuorovaikutuksen järjestämisestä sekä vaikutusten arvioinnista. Se antaa perustiedot kaavahankkeesta ja kaavaprosessin vaiheista.

SUUNNITTELUALUE

Kaavamuuotosalue sijaitsee Oriveden keskustaaajamassa Tampereentien (vt 9) ja Orivedentien (kt 58) lähitöllä. Alue rajautuu pohjoisessa Tampereentiehen, idässä Orivedentiehen, etelässä Paltanmäentien asuin-alueeseen sekä autopaikkojen korttelialueeseen (LPA) ja lännessä Paltanmäen muinaismuisto- ja metsäalueeseen. Alueella sijaitsee Oriveden jäähalli, lukio, yhteiskoulu ja koulukirjasto. Alueen pinta-ala on noin 3,5 ha.

Kuva 1. Suunnittelualue opaskarttapohjalla rajottuna pinkillä viivalla.

KAAVAMUUTOKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Kaupunginhallitus on käynnistänyt yhteiskoulun ja lukion asemakaavan muutoksen päätöksellään 21.8.2023 § 180. Yhteiskoulun ja lukion alueella on tarve lisärakentamiselle rakennusten heikentyneen kunnan ja tilanpuutteen takia. Erityisesti lukion rakennus (B-osa) on huonossa kunnossa, eikä sen peruskorjaaminen tai saneeraaminen ole kannattavaa. Nykyinen asemakaava ei mahdollista tarvittavaa lisärakentamista. Näin ollen alueen asemakaavaa tulee muuttaa.

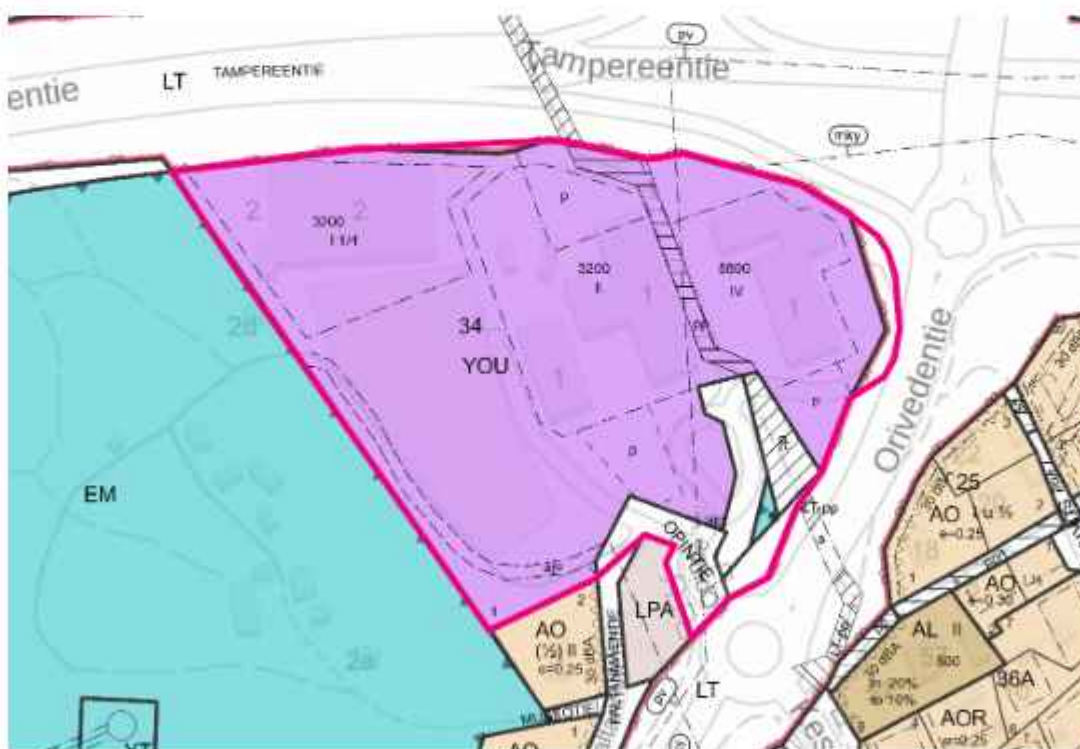
Kaavamuuotuksen tavoitteena on tutkia mahdollisuudet alueen opetustoiminnan kehittämiseen, uudisrakennuksen rakentamiseen ja liikenneyhteyksien järjestämiseen sekä ajantasaistaa vanhentuneita kaavamerkintöjä.

SUUNNITTELUTILANNE JA LÄHTÖKOHDAT

Maakuntakaavassa (Pirkanmaan maakuntakaava 2040) suunnittelualue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, jonka alueella toimintoja tulee suunnitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Suunnittelualueen itäosat on osoitettu maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle, jonka suunnittelussa tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja kehittämistä. Suunnittelualueen pohjoisosat on osoitettu maankäytön kehittämisen kohdealueeksi liikenteellisessä solmukohdassa. Kyseisen merkinnän alueella toiminnot tulee suunnitella taajamarakennetta tukevasti huomioiden väylien eri puolille sijoittuvien alueiden keskinäinen kytkeytyvyys. Suunnittelualueelle on lisäksi merkitty olemassa oleva tai tavoitteellinen viheryhteys sekä pohjavesialue.

Oriveden strategisen yleiskaavan kehittämismääräykset myötäilevät maakuntakaavan määräyksiä. Strategisessa yleiskaavassa suunnittelualue on *Tiivistyvä ja kohentuva keskustaajama* sekä *Oripohjan risteyksen ympäristö* -merkintöjen alueella. Yleiskaavan kehittämismääräyksissä painotetaan yhdyskuntarakenteen tiivistämistä, joukkoliikenteen sekä pyöräily- ja kävely-ympäristön kehittämistä sekä liityntäpysäköintimahdollisuuksien huomioimista. Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö ja pohjavesialue on merkitty myös Oriveden strategiseen yleiskaavaan.

Suunnittelualueella on voimassa olevia asemakaavoja vuosilta 1997 ja 2019. Asemakaavoissa suunnittelualue on merkitty yleisen tien alueeksi (LT) ja opetus- ja urheilutoimintaa palvelevien rakennusten kortteli-alueeksi (YOU), jonka yhteydessä on katu- ja suojaviheralueita (EV) sekä jalankululle ja pyöräilylle varattu katu (pp). Suunnittelualueelle on osoitettu myös ohjeellisia jalankululle- ja pyöräilylle varattuja reittejä sekä pysäköintialueita.

Kuva 2. Ote Oriveden ajantasa-asemakaavasta. Suunnittelualueen rajausta pinkillä viivalla.

Suunnittelualueelta on laadittu rakennushistoriallinen selvitys vuonna 2023, meluselvitys vuonna 2019 ja viherverkkoselvitys vuonna 2018. Suunnittelussa hyödynnetään olemassa olevaa selvitysaineistoa.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan laadinnan yhteydessä arvioidaan sen vaikutuksia lainsäädännön mukaisesti suunniteltavien muutoksien edellyttämällä tavalla (MRA 1 §). Vaikutusten arviointi tehdään osana kaavatyötä ja se raportoidaan kaavaselostuksessa. Tässä kaavahankkeessa vaikutusten arvioinnissa painottuvat seuraavat näkökulmat:

- Luonnonympäristö
- Kulttuuriperintö, maisema
- Rakennettu ympäristö, taajamakuva, alueen rakennuskanta
- Taloudelliset vaikutukset
- Ihmisten elinympäristö (liikenne, opetus, virkistys, toimintamahdollisuudet)

Suunnittelun tavoitteet liittyvät alueen opetustoiminnan kehittämiseen. Suunnittelussa huomioidaan olemassa oleva luonnonympäristö ja maisemakuva, ja pyritään sovittamaan uusi rakentaminen ympäristöön mahdollisimman hyvin. Oleellisia arvioitavia vaikutuksia ovat vaikutukset lähiympäristöön, rakennettuun ympäristöön, maisemaan ja talouteen.

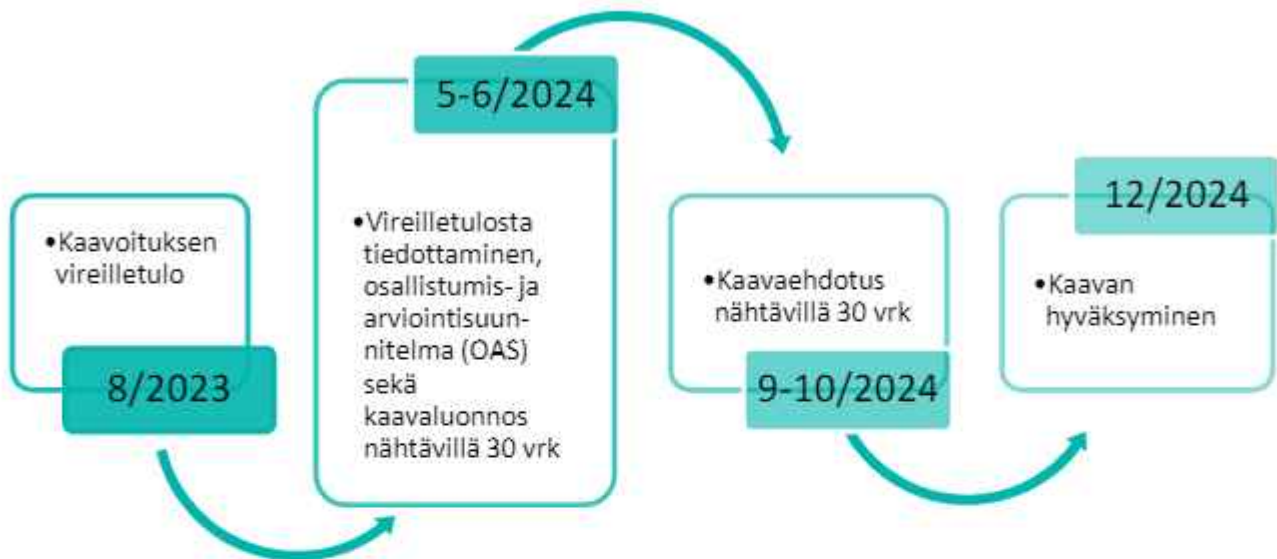
OSALLISET

Osallisia ovat kaikki, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §). Näitä ovat mm:

- Kaava-alueen maanomistajat, naapurimaanomistajat
- Alueen koulut
- Paikallisyhdistykset
- Oriveden kaupungin hallintokunnat
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Pirkanmaan pelastuslaitos
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj, ElmoNet Oy
- Elenia Oy
- Suomen Erillisverkot Oy
- Oriveden Aluelämpö Oy
- Väylävirasto

KAAVAPROSESSI JA ALUSTAVA AIKATAULU

OSALLISTUMIS- JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYT

Tiedotus:

- Kaavan asiakirjojen nähtävilläoloista kuulutetaan kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla osoitteessa www.orivesi.fi sekä Oriveden sanomat -lehdessä. Maanomistajille tiedotetaan nähtävilläoloista kirjeitse ja viranomaisilta pyydetään tarvittavat lausunnot.
- Asiakirjat ovat nähtävillä Oriveden kaupungin maankäyttö- ja kaavoituspalveluissa (Keskustie 23, 2. krs) sekä kaupungin Internet-sivuilla www.orivesi.fi > Asukkaalle > Asuminen, rakentaminen ja ympäristö > Kaavoitus ja maankäyttö > Asemakaavat.

Vaikutusmahdollisuudet:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Ympäristölautakunta hyväksyy suunnitelman ja asettaa sen nähtäville 30 päiväksi. Suunnitelmasta voi antaa palautetta nähtävilläoloaikana. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.
- Kaavaluonnos. Ympäristölautakunta asettaa luonnoksen nähtäville 30 päiväksi. Osallisilla ja muilla kunnan jäsenillä on oikeus esittää mielipiteensä luonnoksesta nähtävilläoloaikana.
- Kaavaehdotus. Kaupunginhallitus asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päiväksi. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus ehdotuksesta. Muistutus on toimitettava ennen nähtävänäoloajan päättymistä.
- Kaavan hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto/hallitus hyväksyy kaavan. Hyväksymispäätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, valitusaika 30 päivää.
- Mielipiteet, muistutukset ja lausunnot toimitetaan kirjallisesti joko postiosoitteeseen: Oriveden kaupunki, Kaavoitus, PL 7, 35301 ORIVESI tai sähköpostilla osoitteeseen: kirjaamo@orivesi.fi

YHTEYSTIEDOT

Maankäyttövalmistelija Julia Valkeejärvi, puh 050 329 5303

Maankäyttöpäällikkö Antti Kivikko, puh 040 133 9133

Käyntiosoite: Keskustie 23

Postiosoite: PL 7, 35301 Orivesi

Sähköposti: etunimi.sukunimi@orivesi.fi

Internet: <https://orivesi.fi/asukkaalle/asuminen-rakentaminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-maankaytto/ase-makaavat/>

ORIVEDEN YHTEISKOULU

Rakennushistoriallinen selvitys 2023
Arkkitehdit LSV Oy

Oriveden yhteiskoulu

Rakennushistoriallinen selvitys 2023

Tilaja
Oriveden Kaupunki

Tekijä
Arkkitehdit LSV Oy
Eeva Korhonen, arkkitehti SAFA, vastuhenkilö
Krista Scharlin, arkkitehti SAFA

Valokuvat
Arkistokuvat: ks. kuvatestit
Valokuvat 2023: Eeva Korhonen, Krista Scharlin

Valmistumisvuosi:
Oriveden yhteiskoulu, A-osa v. 1931, arkkitehti Toivo Salervo
Laajennus v. 1955, arkkitehti Martti Välikangas
Lisärakennus, B-osa 1973, arkkitehti Eero Saari
Lisärakennus, C-osa 1975, arkkitehti Eero Saari

Kiinteistön omistaja: Oriveden kaupunki
Osoite: Opintie 1, 35300 Orivesi
Kerrosala:
A-osa 5554 m²
B-osa 1438 m²
C-osa 1378 m²
Yhteensä 8370 m²

Kerrosluku:
A-osa kolme kerrosta, kaksi kellarikerrosta ja ullakko
B-osa yksi kerros ja IV-konehuone
C-osa kaksi kerrosta ja IV-konehuone

Kiinteistötunnus: 562-413-2-217 ja 562-413-2-191
Pysyvä rakennustunnus:
A-osa 1013895399
B-osa 1013895399
C-osa 1013895388

Kaavatiedot: 85 Koulukeskus
Hyväksytty 19.12.1997

SISÄLLYS

	Johdanto	5
1.	Tausta	7
2.	Suunnittelu ja rakennusvaiheet	10
	2.1. Yhteiskoulun päärakennus (A-osa)	11
	2.1.1. 1930-luku	11
	2.1.2. 1950-luku	15
	2.1.3. Valmis A-osa	28
	2.1.4. Myöhemmät muutokset A-osassa	30
	2.2. Yhteiskoulun laajennus (B- ja C-osat)	39
	2.2.1. Laajennus I (B-osa)	40
	2.2.2. Laajennus II (C-osa)	47
	2.2.3. Valmis laajennus (B- ja C-osat)	53
	2.2.4. Myöhemmät muutokset B- ja C-osissa	54
3.	Ympäristön muutokset	58
	3.1. Koulun piha-alue	59
	3.2. Liikennejärjestelyt	60
4.	Nykytilanne ja säilyneisyys	66
	4.1. Piha-alueet	67
	4.2. A-osa	70
	4.2.1. Julkisivut	70
	4.2.2. Sisätilat	76
	4.3. B-osa	86
	4.3.1. Julkisivut	86
	4.3.2. Sisätilat	90
	4.4. C-osa	99
	4.4.1. Julkisivut	99
	4.4.2. Sisätilat	102
5.	Kulttuurihistorialliset arvot	109
	5.1. Historialliset arvot	109
	5.2. Maisemalliset arvot	109
	5.3. Rakennushistorialliset arvot	110
6.	Suosituksia	112
	Lähteet	114

JOHDANTO

Oriveden yhteiskoulun rakennushistoriallinen selvitys on laadittu konsulttityönä Oriveden kaupungin tilauksesta. Koulukeskuksen rakennuksista on tehty hankesuunnittelua rakennusten käyttöä kartoittaen ja mahdollisia muutoksia ennakoiden. Tämän selvityksen tavoitteena on dokumentoida Oriveden yhteiskoulun rakennusvaiheet, palvella rakennusten ylläpidon ja tulevien korjausten suunnittelussa sekä esittää koulukeskuksen historialliset arvot alueen uudistamisen pohjana.

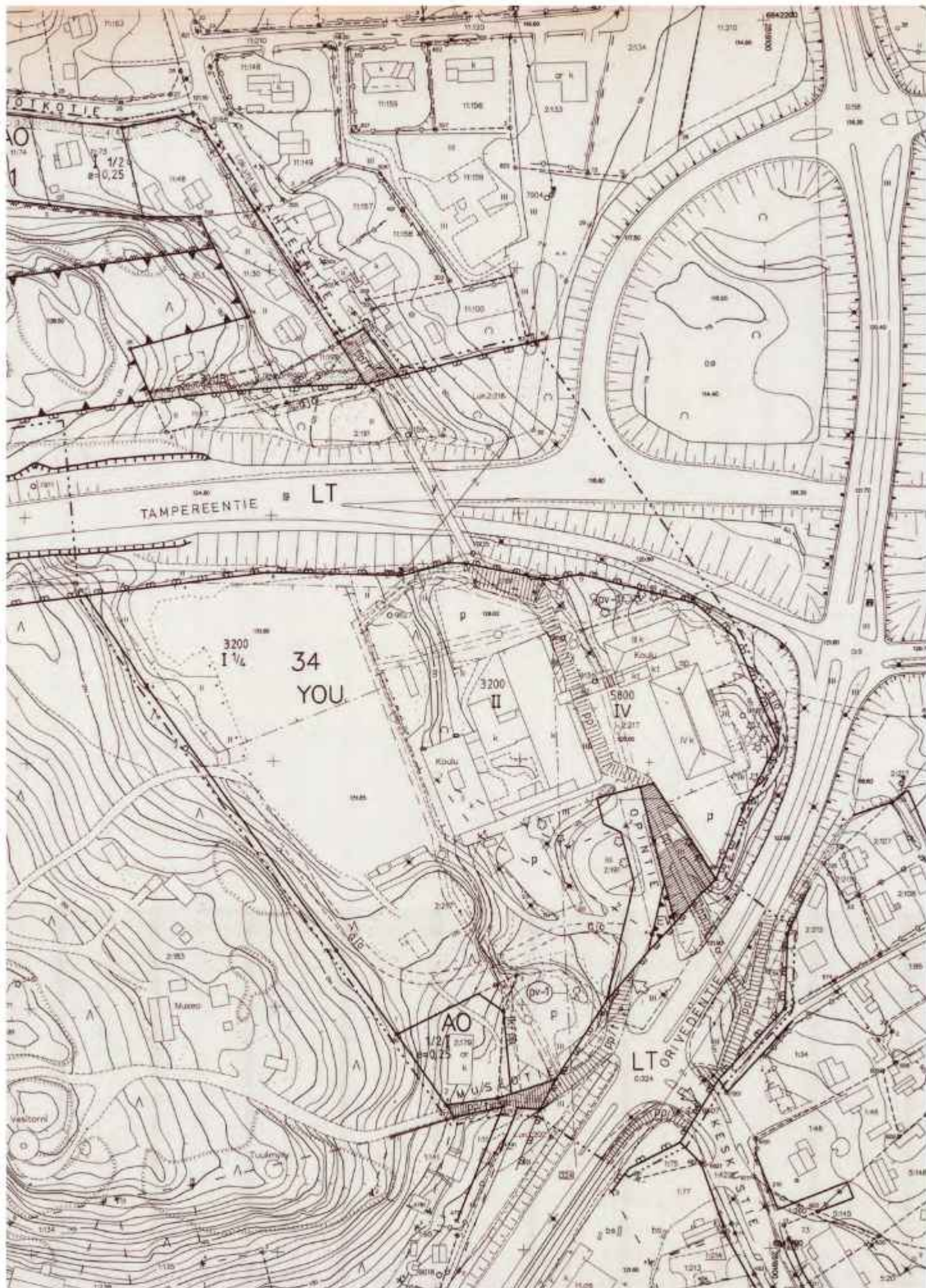
Tilaaajan edustajana toimivat kaupungin tekninen johtaja Matti Vesava sekä kiinteistöpäällikkö Jaana Rajantaus. Selvityksen laativat Arkkitehdit LSV Oy:n Eeva Korhonen ja Krista Scharlin. Selvitystyötä on ohjannut Pirkanmaan Maakuntamuseon tutkija Miinu Mäkelä.

Selvityksen kohteena on alun perin vuonna 1931 käyttöön otettu ja useassa vaiheessa rakennettu Oriveden yhteiskoulu. Koulua on laajennettu useaan otteeseen, minkä vuoksi kiinteistön rakennuskanta on monimuotoinen yhdistelmä eri vuosikymmenten koulurakentamisen tyyliä. Ensimmäisen kerran alkuperäistä kolmikerroksista koulurakennusta laajennettiin vuonna 1955, jolloin rakennusta korotettiin ja pidennettiin, sekä sen yhteyteen rakennettiin lisäsiipi liikuntasalille. Nämä rakennukset kattavat koulun päärakennuksen, jota kutsutaan A-osaksi. Koulu sai jälleen uuden laajennuksen vuonna 1973, kun tontille

rakennettiin itsenäinen kaksikerroksinen rakennus ja heti perään vuonna 1975 yksikerroksinen lisärakennus. Nämä rakennukset on nimetty sittemmin B- ja C-osaksi.

Selvityksessä rakennusvaiheet on jaettu aikakausittain 1930-, 1950- ja 1970-lukuun näiden aikakausien tyyllisten ja rakennusteknisten eroavaisuuksien vuoksi. Raportissa käsitellään rakennus-, käyttö- ja muutoshistoriaa sekä piha-alueen, kulkureittien ja ympäristön kehitystä rakennuksen ympärillä. Suurin ympäristön muutos koululle on ollut Tampereentien ja Orivedentien linjaukset aivan koulun viereen, minkä vuoksi alun perin aukealla peltoalueella sijainnut koulu on jäänyt vilkkaasti liikennöityjen kantateiden kainaloon.

Selvityksen tavoitteena on kartoittaa alkuperäisiä suunnitteluperusteita, rakennusten ja ympäristön erityispiirteitä ja erityisiä arvoja. Rakennus dokumentoitiin valokuvaamalla ulkoa ja sisältä ja inventoitiin tilaryhmittäin.

Ote asemakaavasta: Orivesi Koulukeskus, voimaantulo 19.12.1997

I. TAUSTA

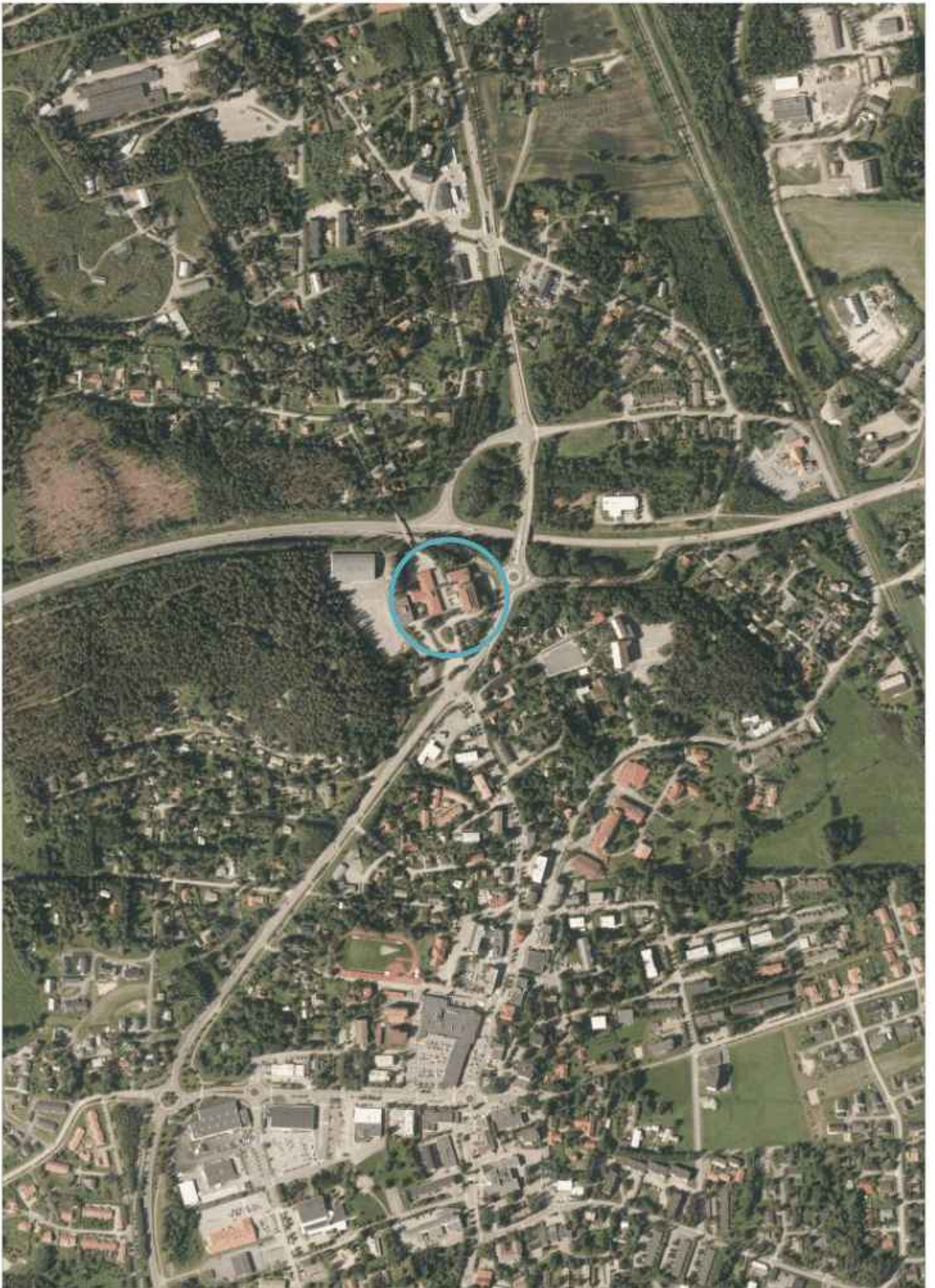
Oppikoulun perustamista Orivedelle ehdotettiin jo vuonna 1897, mutta ajatus ei vielä johtanut koulun perustamiseen. Koulutoiminta Orivedellä alkoi, kun oriveteläislähtöinen opettajana toiminut Vieno Vuollekoski (1885–1969) muutti takaisin kotipaikkakunnalleen vuonna 1924. Toiminta alkoi epävirallisena oppikouluna 1.9.1924 Vuollekosken kotona, mutta koska virallista valtionapua ei ollut, rahoitettiin toiminta oppilasmaksuilla. Kuukauden kuluttua aloituksesta siirtyi opetus Kössin talon vuokratiloihin, jotta 42 oppilaan ja kuuden opettajan koulu mahtui toimimaan paremmin. Keväällä 1925 vanhempainkokouksessa päätettiin koulutuksen tulevaisuudesta perustamalla Oriveden yhteiskoulun kannatusyhdistys. Jo samana keväänä anottiin koululle valtiolta lupaa viisiluokkaisen oppikoulun perustamiseen. Lupa myönnettiin 30.5.1925 ja lukusuunnitelma vahvistettiin kesän lopussa. 1.9.1925 alkaen Oriveden yhteiskoulu toimi virallisena oppikouluna.

Oppilasmäärän kasvaessa koulu siirtyi suurempiin tiloihin Teerijoen taloon, josta oppikoulun käyttöön vuokrattiin alakerta. Oma koulutaloa alettiin suunnitella jo vuonna 1927, mutta rahoituksen puuttumisen vuoksi hankkeen toteutuminen kesti pitkään. Yhteiskoulun oma rakennus valmistui 1.11.1931. Koulurakennuksessa oli viisi luokkahuonetta, luonnontieteiden luokka, kirjasto, juhla- ja voimistelusalit, opettajainhuone, kokoelmahuone sekä kanslia.

Yhteiskoulusta toivottiin heti alusta lähtien kahdeksanluokkaista korkeakouluopintoihin valmistavaa koulua. Lukion perustamista esitettiin vuonna 1945 ja valtioneuvoston hyväksyessä esityksen, aloittivat ensimmäiset kuudennen luokan oppilaat opintonsa syksyllä 1946. Vuonna 1946 koulussa toimi lisäksi jo kymmenen luokkaa, mikä johti kaksivuoroiseen opiskeluun. Lisätilaa saatiin 1952 valmistuneesta keskuskoulusta, josta vuokrattiin kahdeksan luokkaa sekä voimistelusalit. Oppilasmäärän kasvu sotien jälkeen johti kuitenkin jatkuvaan tilapulaan ja yhteiskoulua oli laajennettava. Laajennuksen hyväksytyt rakennussuunnitelmat ovat jo vuodelta 1948, mutta laajennus valmistui käyttöön vasta vuonna 1955. Laajennuksen myötä koulun tilat lähes nelinkertaistuivat. Tavallisia luokkia oli erikoisluokkine lisäksi jo 17 ja koulu sai myös uuden suuremman salin.

1970-lukuun mennessä oppilasmäärä lähenteli tuhatta ja koulua laajennettiin jälleen vuonna 1973. Heti perään vuonna 1975 valmistui uusi laajennus, johon saatiin uuden ruokalan tilat. Samanaikaisesti peruskoulu-uudistuksen myötä yhteiskoulun tilat siirtyivät yläasteen ja lukion käyttöön. Oppilasmäärä putosi huippuvuosista, mutta 1990-luvun lopussa koulua laajennettiin vielä rakentamalla uudet teknisen työn tilat. Tämän jälkeen koulussa on tehty pieniä tilamuu-toksia ja sisäilmakorjauksia, joissa mm. pintaoja ja kalustusta on uusittu.

Ilmakuva 2015, kuva: Maanmittauslaitos

2. SUUNNITTELU JA RAKENNUSVAIHEET

Oriveden yhteiskoulu, A-osan laajennuksen työmaa 1955. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

2.1. YHTEISKOULUN PÄÄRAKENNUS (A-OSA)

2.1.1. 1930-LUKU

Vuokratilojen riittämättömyyden vuoksi Oriveden yhteiskoulu alkoi suunnitella omaa koulurakennusta. Syyskuussa 1927 yhteiskoulun kannatusyhdistys antoi johtokunnalle valtuudet tontin ja luonnospiirustusten hankintaan, sekä tekemään alustavan kustannuslaskelman. Oriveden manttaalikunnalta anottiin tonttia Santamäen tilalta maantien varrelta, Oripohjan pysäkin puoleiselta alueelta. Anomus hyväksyttiin 28.9.1927. Seuraavaksi hankittiin piirustukset kustannusarvioltaan 1 000 000 mk koulurakennukselle.

SUUNNITTELIJAT JA RAKENTAJAT

Arkkitehtisuunnittelu – Toivo Salervo

Urakoitsija – Rakennusmestari Hugo Pikander

Piha-alueen suunnittelu – Toini Mikkola

Piha-alueen urakoitsija – I. Paavola

ARKKITEHTI TOIVO SALERVO

Toivo Salervo (1888-1977) oli kuopiolaislähtäinen arkkitehti. Salervo pääsi ylioppilaaksi vuonna 1906 Viipurin reaalityseosia ja jatkoi opintojaan Teknilliseen korkeakouluun, josta valmistui arkkitehdiksi vuonna 1910. Salervo toimi piirustuksen opettajana Jyväskylässä ja tuohon aikaan hänellä oli myös oma arkkitehti-toimisto. Harjoittelijana hänen toimistossaan oli myös muuan Alvar Aalto, jolle Salervo harjoittelun päätyttyä antoi neuvon:

”Ei sinusta ole arkkitehdiksi, mutta tähtää lehtimiesuralle!”

Salervo toimi vuosina 1918-1944 kouluhallituksen arkkitehtina. Hänen tunnetuimpaan tuotantoonsa kuuluu lähinnä koulu- ja opistorakennuksia. Näiden lisäksi Salervo tunnetaan 1930-luvulla kehitetyn ja kouluissa vuosikymmeniä opetetusta kaunokirjoituksen mallista. Salervon suunnittelemat koulurakennukset edustavat pääasiassa pohjoismaista klassismia ja ovat niin puisia kuin kivirakenteisia. Muita hänen suunnittelemaansa koulukohteita ovat mm. Hämeenlinnan yksityinen tyttökoulu (nyk. Kaurialan lukio) (1927), Vääkyn Yhteiskoulu Asikkalassa (1931) ja Kemin kansakoulu (nyk. Sauvosaaren koulu) (1936).

SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Luonnokset tilattiin ensin arkkitehti Toini Mikkolalta, mutta ehdotus ei saanut hyväksyntää. Uudet luonnokset tilattiin arkkitehti Toivo Salervolta. Hänen ehdotuksensa hyväksyttiin vuonna 1929 varainkeruun ollessa yhä kesken. Lopulta koululle saatiin valtionlaina kunnan takaamana ja velkakirja allekirjoitettiin helmikuussa 1931.

Urakoitsijaksi valikoitui rakennusmestari Hugo Pikanderin tarjous seuraavin yleisehdoin: ”pää- ja ulkorakennusten yhteinen urakkasumma on kokonaisuudessaan 850 000 S.markkaa; urakoitsija hankkii itse rakennusaineet; työ tehdään arkkitehti T. Salervon laatimien piirustusten ja työselitysten mukaan; rakennusten tulee olla käyttökunnossa viimeistään joulukuun kuluessa 1931”. Urakkasopimus saatiin kirjoitettua 18.12.1930 ja rakennustyöt alkoivat heti loppiaisen 1931 jälkeen. Suurin osa työntekijöistä oli paikkakunnalta, mikä lievensi silloista työttömyyttä. Rakennustyöt sujuivat ajallaan ja talo oli harjakorkeudessa jo III.1931. Rakennuksessa suoritun loppukatselmuksen päätteeksi se vastaanotettiin sillä ehdolla, että vähäiset virheet korjataan takuukaudella. Pienistä puutteista huolimatta rakennus todettiin erittäin hyvin tehdyksi. Muutaman muuttopäivän jälkeen koulu pääsi aloittamaan uusissa tiloissa 4.12.1931. Yleistarkastuksessaan rehtori M.A. Jakobson onnitteli koulua, ”että se on saanut asunnokseen talon, jollaista ani harvalla maalaisoppikoululla on”.

Oriveden yhteiskoulu 1930 luvulla.

Oriveden yhteiskoulu 1930-luvulla. Kuva: Oriveden valokuva-arkisto

Koulun yhteyteen tarvittiin myös urheiluun ja palloluun sopiva alue. Koulun ympäristön kunnostuksen yhteydessä arkkitehti Toinin Mikkola suunnitteli kentän, joka rakennettiin syksyllä 1933 l. Paavolan urakatarjouksesta. Kentästä tuli liian pieni pesäpalloon, joten sitä laajennettiin vuonna 1938, jolloin sinne saatiin myös hyppypaikat. Laajennukseen tarvittava alue saatiin Korkiala-nimisestä tilasta, joka sijaitsi koulun länsipuolella, samalla paikalla kuin koulun nykyiset kentät. Samana vuonna koulun piha-alueelle perustettiin opetustoimintaan pieni kasvi- ja puutarha. Sen toteutettiin lahjoituksin saaduin taimin ja siemenin.

Oriveden yhteiskoulu näkyy kuvan taka-alalla, edessä Oriveden opisto. Ilmakuva 1930-luvulta, Kuva: Oriveden kuva-arkisto.

ALKUPERÄISET SUUNNITELMAT

Valitettavasti alkuperäisen rakennuksen piirustuksia tai muita suunnitteludokumentteja ei ole säilynyt. Myöhemmissä vuoden 1948 lupa- ja vuoden 1954 työpiirustuksissa kuitenkin näkyy alkuperäinen rakennus osana laajennettua koulua. Vuoden 1931 rakennuksen arviointi perustuu enimmäkseen valokuviiin ja tekstilähteisiin, kuten koulun historiikkeihin. Koulun valmistuttua muun muassa Aamulehden toimittaja kuvaili varsin yksityiskohtaisesti vastavalmistunutta koulutaloa:

”Koulutalo, joka on rakennettu sementtisokkelille punatiilestä rautabetonivälipohjin, osittain puu-, osittain kimmömassalattioin sekä tiilikatoin, on kaksikerroksinen, kellarikerros kolmantena. Viimemainitussa on vahtimestarin asunto, huone ja keittiö monine komeroineen ja eteisineen, laaja polkupyörähalli, tilava aamiais- ja junainodotteluhuone, jota voidaan tarpeen vaatiessa käyttää oppilaskiittiönäkin, pienehkö pesuhuone, kattilahuone sekä kaksi 30 puusyltä vetävää polttoainekellaria. Ensimmäisessä varsinaisessa kerroksessa on kolme luokkaa, opettajainhuone, kartasto, kirjasto sekä avara oleskeluhalli. Toisessa kerröksessä on kaksi luokkaa, luonnontiedesali koelamahuoneineen, yhteinen juhla- ja voimistelusal, telinehuone ja kodikas, vähäinen eteishalli portaikokineen. Salin ja luonnontiedeluokan välillä on suuret kaksoispariovet, joten viimeksimainitusta voidaan tehdä näyttämökin koulujuhliin. Ennen ullakkoa on vielä pukuhuone, joka juhlien aikana palvelee parvekkeena. – Koulu on sisältä viihtyisän kodikas, ulkoa taas sopusuhtainen ja tyylikäs.”

Oriveden yhteiskoulu 1930-luvulla. Kuva: Oriveden valokuva-arkisto

Liikuntasali ylioppilaskirjoitusten aikaan 1951. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

Johtaja Venni Koskela juhlasalin puhujanpöytäällä. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

Koulun kuoro ja orkesteri juhlasalin lavalla, lv. 1933-1934. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

Koulurakennus edusti pohjoismaista klassismia ja sitä leimasi pohjaratkaisujen ja julkisivujen symmetria. Alkuperäisen rakennuksen jokainen julkisivu oli symmetrinen ja mittasuhteet kauniin linjakkaat. Pääsisäänkäynnin yläpuolella oli korkea porraskäytävä valaiseva ruutuikkuna. Yhdessä ne sijaitsivat koristeellisessa räystääseen asti ulottuvassa syvennyksessä, joka oli kohokuvioitu ajalle tyyppilliseen tapaan. Julkisivuissa oli ikkunoiden alapuolella ilmanottoaukot, joista raijis ilma pääsi kiertämään patterien takaa. Lämminnyt ilma poistui keskushormien kautta painovoimaisen ilmanvaihdon avulla.

Alun perin pääsisäänkäynnin puoleinen julkisivu aukesi kohti kantatietä. Etupiha ja -julkisivu olivat edustavat ja pihan keskellä kohosi korkea lipputanko. Rakennuksen takana, sen itäpuolella aukesi laakea peltomaisema. Ympäristöönsä nähden koulu oli korkealla ja itäjulkisivun yläkerroksen korkeat salin ikkunat korostivat rakennuksen arvokkuutta.

Ensimmäisen laajennuksen aikana alkuperäinen osa säilyi sisätiloiltaan lähes muuttumattomana. A-osan suunnitelmat on esitelty seuraavassa 1950-lukua käsittelevässä luvussa.

Oikealla: Koulu kuvattuna alapihalta, näkyvissä vaatimaton pohjoisjulkisivu. Etualalla sodanaikaista polttopuun varastointia. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

Etupihan julkisivu ja ote sisäänkäynnin yläpuoleisesta ikkunasta ja sen koristeista, sekä luokkahuoneiden ikkunoiden alapuolisista ilmanottoaukoista. Kuva: Yhteinen koulumme 70 vuotta.

Oriveden yhteiskoulun itäsiivu 1930-luvulla. Kuva: Oriveden valokuva-arkisto.

2.1.2. 1950-LUKU

Oriveden yhteiskoulu laajeni täysluokkaiseksi yhteiskouluksi vuonna 1946. Luokkia koulussa oli jo kymmenen ja lisäksi kaksi lukion linjaa. Tilanpuute pakotti vuorolukuun, jossa opettajien työpäivät venyivät jopa yli 11 tunnin mittaisiksi. Tilannetta helpotti Oriveden keskuskoulun valmistuminen, josta vuokrattiin luokkatiloja ja liikuntasali myös yhteiskoulun käyttöön. Työskentely jakaantui nyt kuitenkin kolmeen eri rakennukseen, minkä vuoksi siirtymiin kului aikaa. Todistustenanto- ja valtionapuoikeuksien saaminen edellytti kuitenkin lisätilojen rakennuttamista. Samaan aikaan myös opettajille tarvittiin asuntola, jota virkoihin hakevat pätevät opettajat vaativat.

SUUNNITTELIJAT JA RAKENTAJAT

Arkkitehtisuunnittelu – Martti Välikangas

Urakoitsija – Rakennusliike Kaskela

Maalausurakoitsija – Oriveden maalarit

Työnvalvoja – Rakennusmestari Sulo Peltonen

ARKKITEHTI

MARTTI VÄLIKANGAS

Martti Välikangas (1893–1973) syntyi Kuopiossa. Hän vietti lapsuutensa Savonlinnassa ja kirjoitti siellä ylioppilaaksi vuonna 1911. Välikangas jatkoi opiskelua Teknillisessä korkeakoulussa, josta valmistui arkkitehdiksi vuonna 1917. Uransa alussa hän työskenteli standardisoitujen asuintalojen suunnittelun parissa Venäjällä ja Suomessa. Vuodesta 1920 hän työskenteli omassa arkkitehtitoimistossaan Helsingissä.

Välikankaan merkittävimpiin töihin kuuluu Puijo-Käpylän suunnittelu (1920–25). Niissä näkyy vaikutteita opintomatkoilta erityisesti Italiasta ja ne edustavat 1920-luvun klassismia. Klassismista Välikangas siirtyi funktionalismiin ensimmäisten suomalaisten arkkitehtien joukossa 1930-luvulla. Hän toimi Arkkitehti-lehden päätoimittajana 1928–30 ja vaikutti funktionalismin läpimurtoon Suomessa. Yhdessä Hilding Ekelundin kanssa hän suunnitteli Olympiakylän, jota pidetään Suomen merkittävämpänä funkiskaupunginosana. Hän toimi Rakennushallituksen yliarkkitehtinä vuosina 1937–40, jonka jälkeen hän johti Viipurin rakennuspiirin päällikkönä valtiollista jälleenrakennustoimintaa 1942–44.

Muita tunnettuja Välikankaan rakennuksia ovat Ursan tähtitorni (1926) ja Apollon yhteiskoulu (1936) Helsingissä, Väinö Vähäkallion kanssa suunniteltu Turun rautatieasema (1940), Ruskeasuon ratsastushalli (1938–1952), Savonlinnan keskussairaala (1955), Helsingin Kätilöopisto (1960) sekä Hyvinkäällä sijaitseva Kymppitalo (1964).

SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Alun perin tarkoituksena oli rakentaa opettajien asunnot koulun yhteyteen ja tähän pyydettiin luonnoksia Toivo Salervolta vuonna 1947. Piirustuksia ei kuitenkaan kuulunut yli vuodenkaan jälkeen, ja samalla todettiin, että koulun tontin ahtauden vuoksi asunnot olisi sijoitettava erikseen muualle. Tätä ehdotti arkkitehti Martti Välikangas, joka myös lupautui sekä asuntolan, että koulun suunnittelijaksi. Myös Salervo lopulta toimitti suunnitelmat, mutta Välikankaan suunnitelmat nähtiin ansiokkaampina ja Oriveden yhteiskoulun johtokunta kannatusyhdistyksen hyväksynnällä tilasi häneltä lopulliset piirustukset vuonna 1948.

Opettajien asunnon rakentaminen ajoi laajennuksen edelle, sillä koulun toiminnan kannalta oli tärkeämpää pätevien opettajien värväminen. Asuntolaa rakennettaessa valmistettiin myös laajennuksen rakentamista. Rakennuspiirustukset hyväksyttiin toukokuussa 1951 ja ennen sitä oli jo saatu rakennuslupa lääninhallitukselta. Oriveden kunnalta saatiin takaus

60 milj. markan lainalle, mutta tuohon aikaan raha oli tiukassa ja varainhankinnasta huolimatta itse lainaa ei saatu. Vihdoin elokuussa 1953 Eräjärven Säästöpankki myönsi ensin viiden miljoonan suuruisen lainan. Tämän jälkeen eri tahoilta koottuna saatiin eri pituisilla luotoilla yhteensä 57 miljoonaa markkaa. Urakka voitiin kilpailuttaa ja tarjouksia tuli yhteensä 13. Urakoitsijaksi valikoitui rakennusliike Kaskela 77 050 000 mk tarjouksellaan, jonka lisäksi kustannuksia louhinnasta tuli 1 500 000 mk, ilman maalausta. Urakkasopimus allekirjoitettiin toukokuussa 1954 ja laajennuksen tuli valmistua elokuussa 1955. Erillinen maalausurakka annettiin myöhemmin Oriveden Maalareille 3 433 000 mk tarjouksella. Työnvalvojana toimi rakennusmestari Sulo Peltonen.

Martti Välikankaan suunnittelemassa yhteiskoulun laajennuksessa rakennusta korotettiin kerroksella, sekä pidennettiin pohjoiseen. Päärakennukset viereen rakennettiin uusi salirakennus, joka yhdistettiin päärakennukseen yhdyskäytävällä. Yhdyskäytävälle muodostui uusi katettu sisäänkäynti, joka vähensi alkuperäisen pääsisäänkäynnin käyttöä. Kuva 70-luvulta: Yhteiskoulun arkisto.

ALKUPERÄISET SUUNNITELMAT

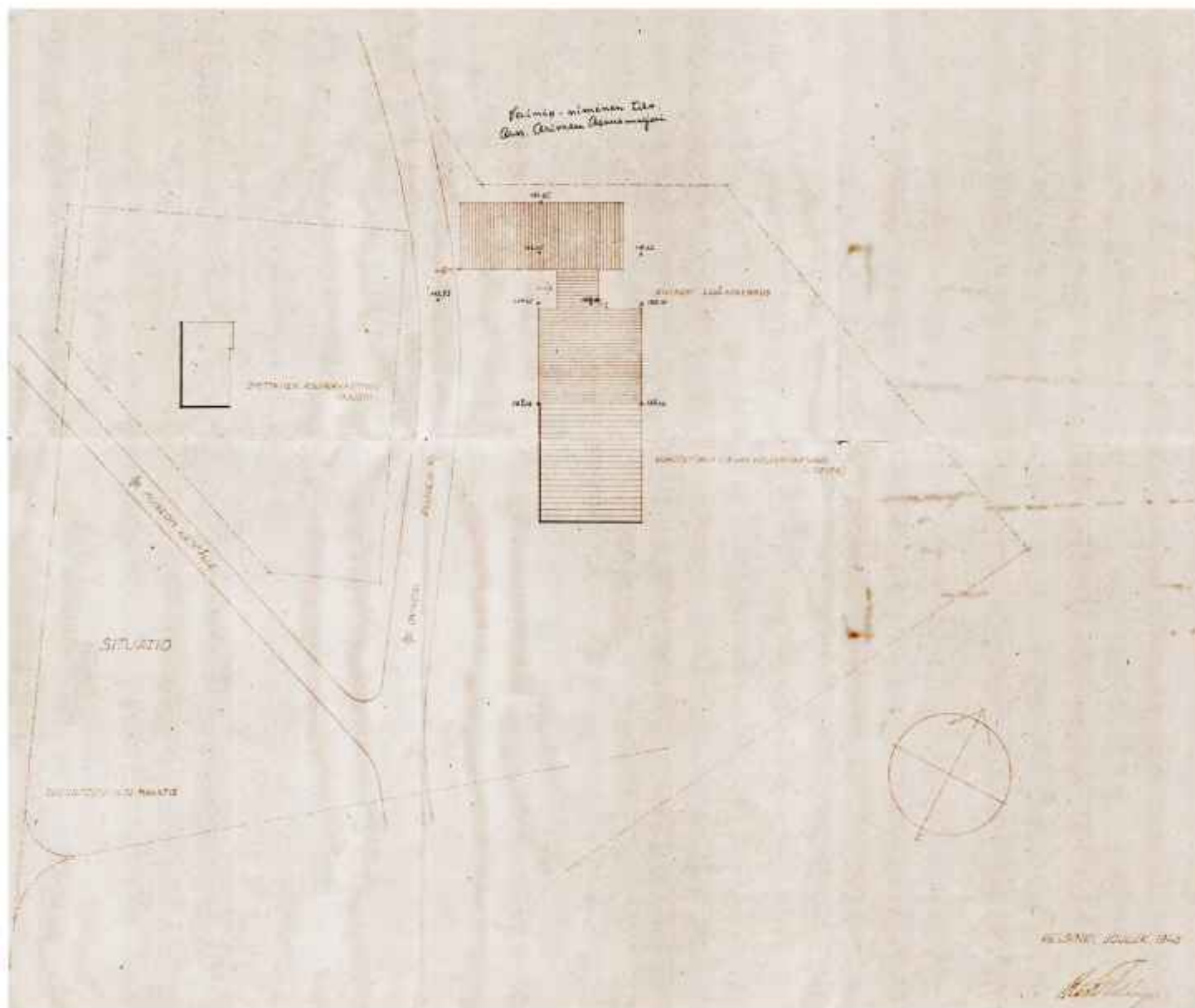
Vuonna 1955 valmistuneen laajennuksen piirustuksista on säilynyt vuonna 1948 hyväksytyt pääpiirustukset, sekä osa vuoden 1954 työpiirustuksista. Suunnitelmat poikkeavat toisistaan hiukan, eikä uudempiä työpohjapiirustuksia ole säilynyt kuin ensimmäisen ja ullakkokerroksen osalta. Myöskään alkuperäistä työ- ja aineselvitystä ei ollut saatavilla tätä selvitystä tehdessä.

Tässä selvityksessä on käytetty vuoden 1948 pohjapiirustussarjaa, sillä vuoden 1954 kopiot olivat liian haalistuneet, jotta niitä olisi saanut digitaalisesti luet-

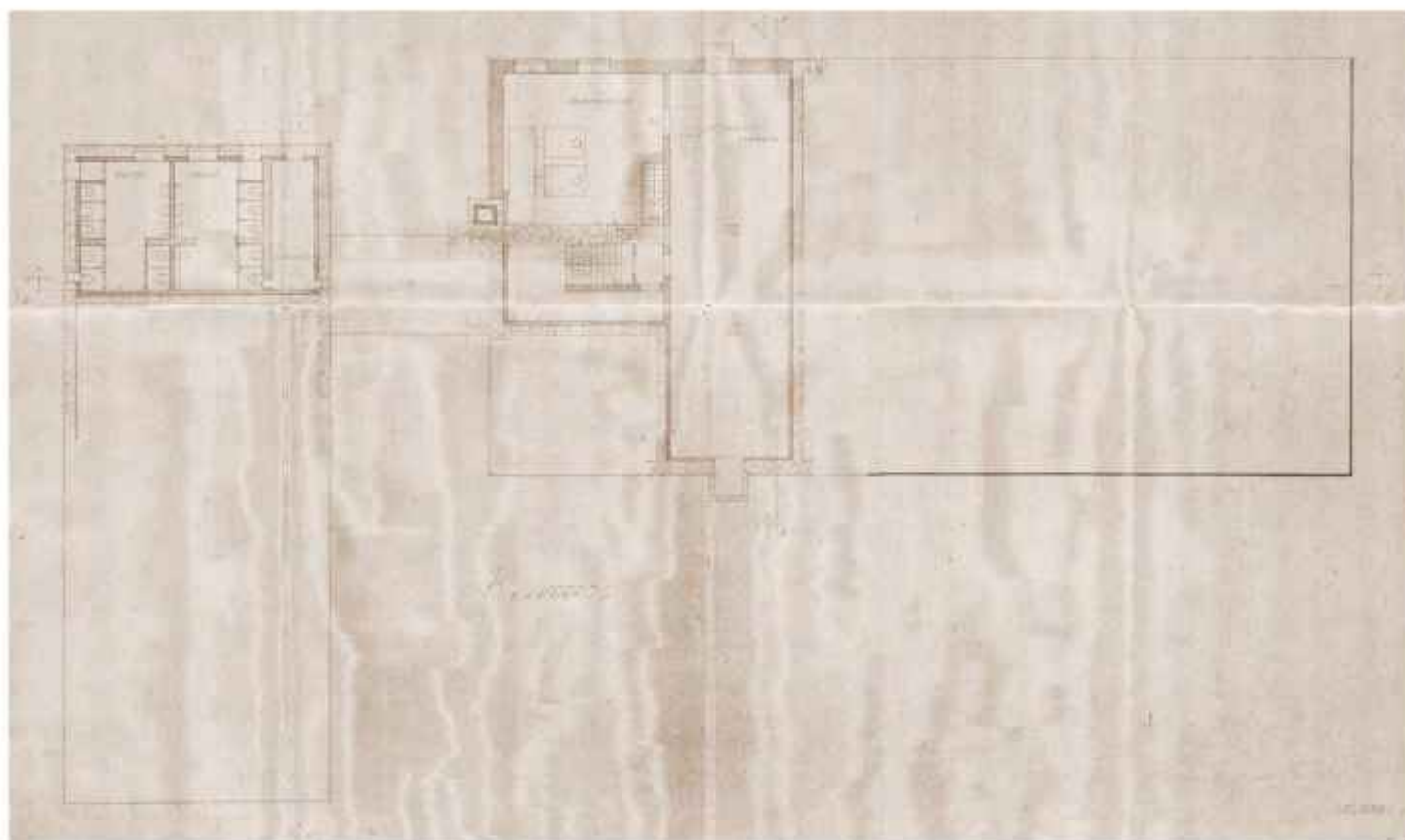
tavaan muotoon. Toteutuksesta poikkeavat suunnitelmat on esitetty kuvateksteissä. Julkisivu- ja leikkauspiirustukset ovat vuodelta 1954, mutta nekään eivät täysin vastaa toteutunutta tilannetta.

Ensimmäisen laajennuksen aikana alkuperäinen osa säilyi sisätiloiltaan lähes muuttumattomana. Julkisivuihin toteutettiin joitakin aukotusmuutoksia laajennuksen yhteydessä. Myös ikkunoiden alapuoliset ilmanottoaukot ummistettiin tässä vaiheessa valokuvien perusteella. Suunnitelmissa näkyy alkuperäinen osa ja laajennus rajoineen.

ASEMAPIIRROS

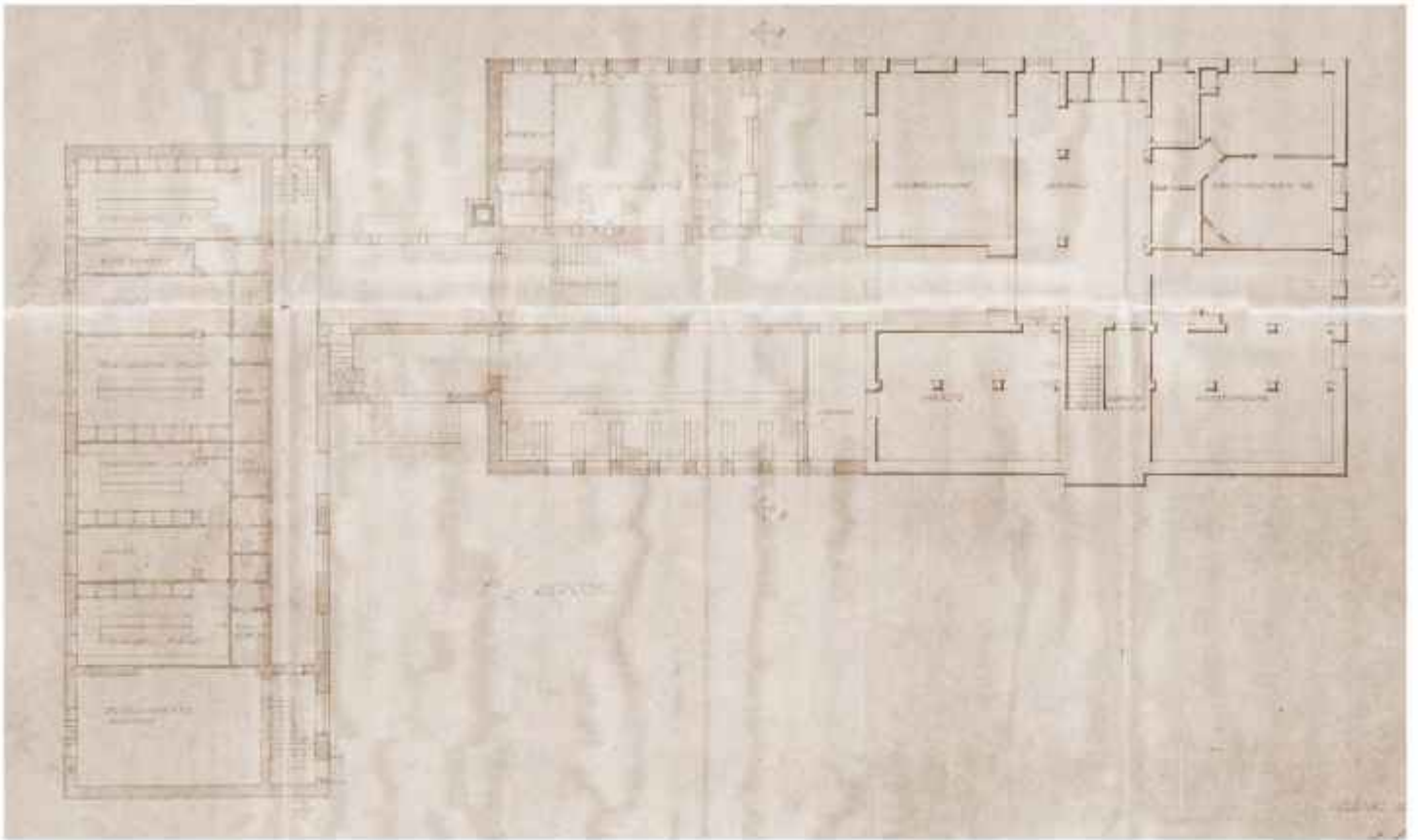
POHJAPIIRUSTUKSET

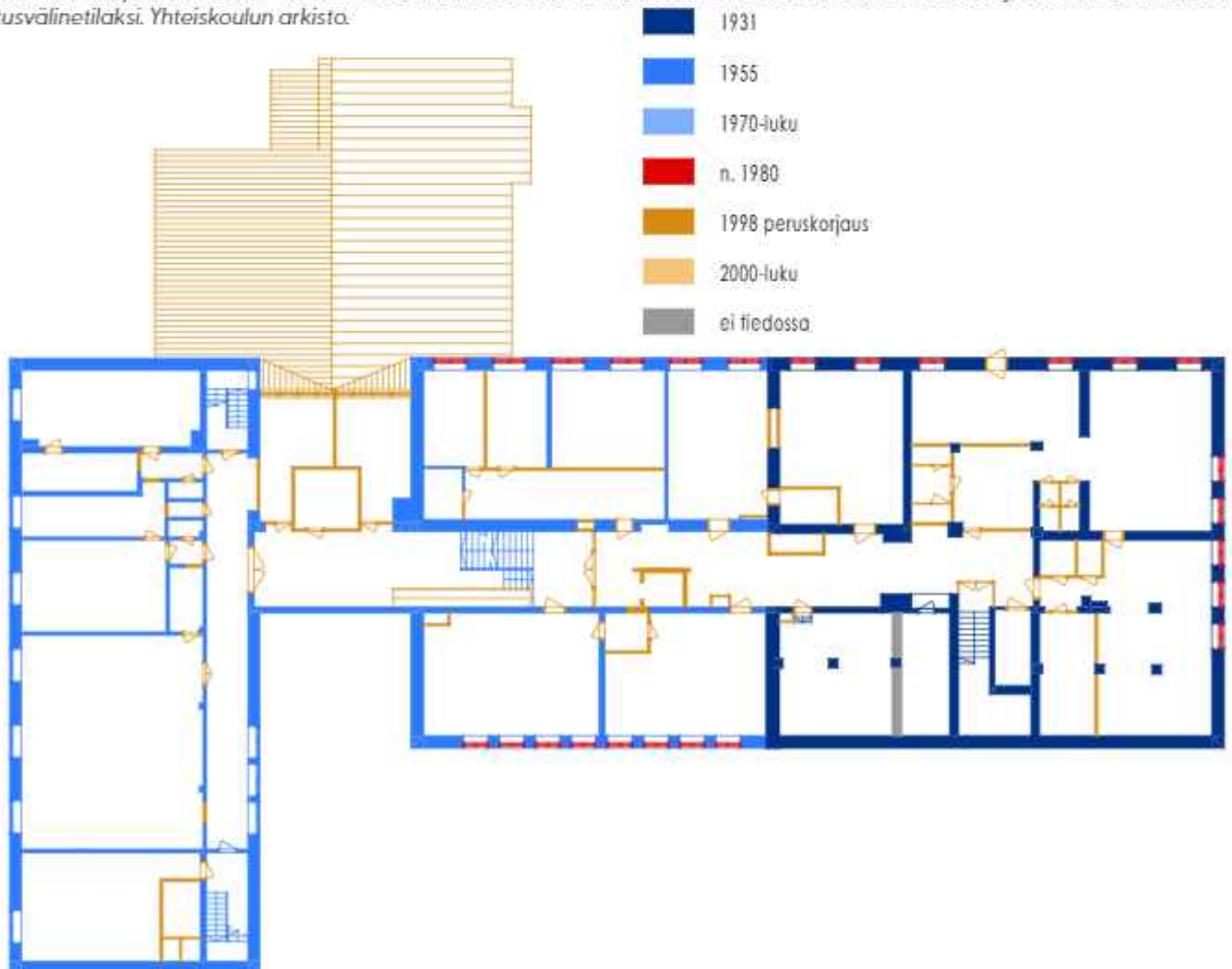
Valokopio vuoden 1948 hyväksytystä alemman kellarikerroksen pohjapiirustuksesta. Piirustuksesta poiketen liikuntasiipi on lopulta toteutettu idemmäs, siten että rakennusten itäjulkisivut ovat samassa linjassa ja nivelosa on rakennettu myös tähän kerrokseen. Liikuntasiiiven alin kellarikerros on myös toteutettu laajempana ja siellä on sijainnut varastotilaa. Yhteiskoulun arkisto.

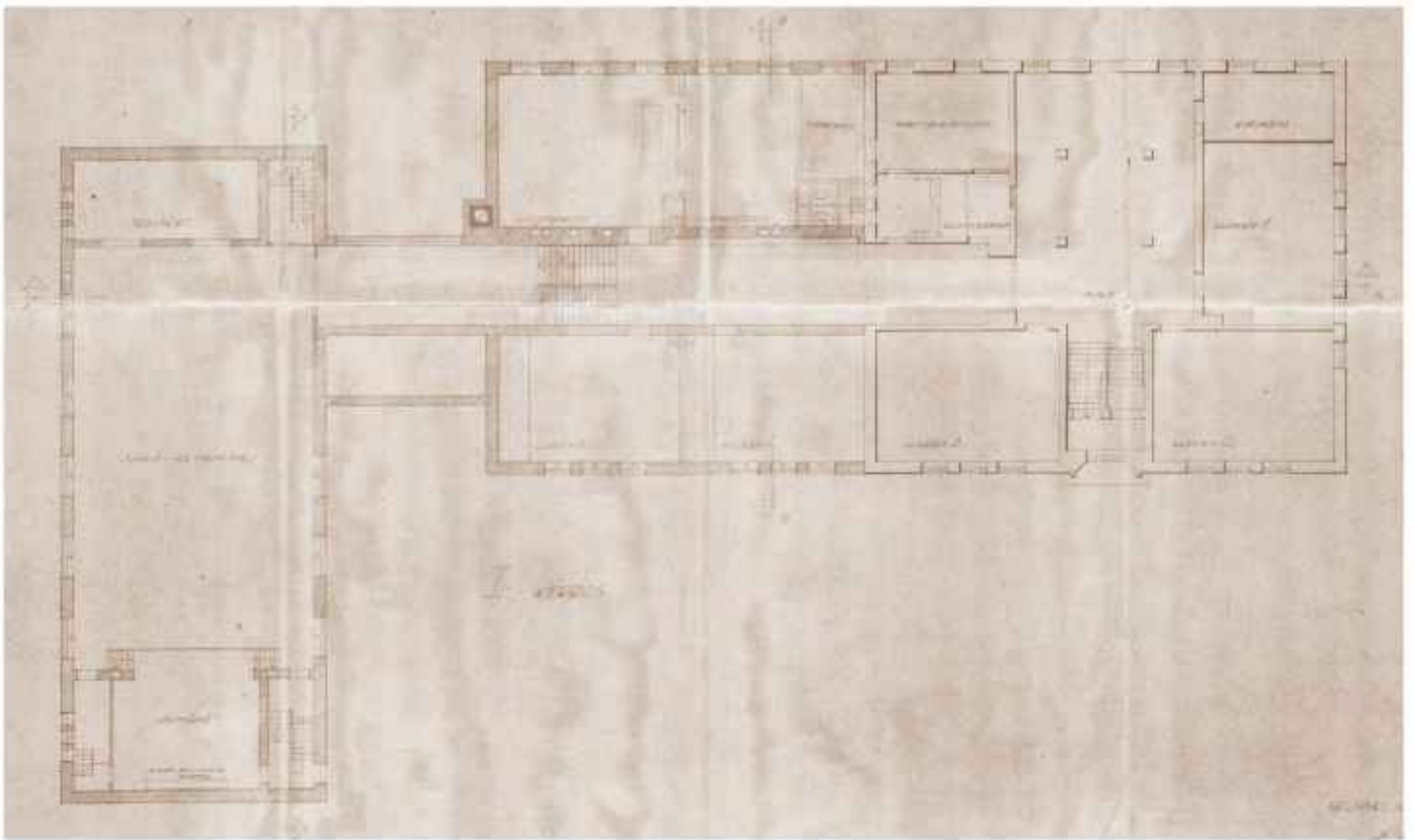
Alempi kellarikerros, nykytilanne. Kellaria laajennettu teknisen työn tilain 1990-luvun lopulla.

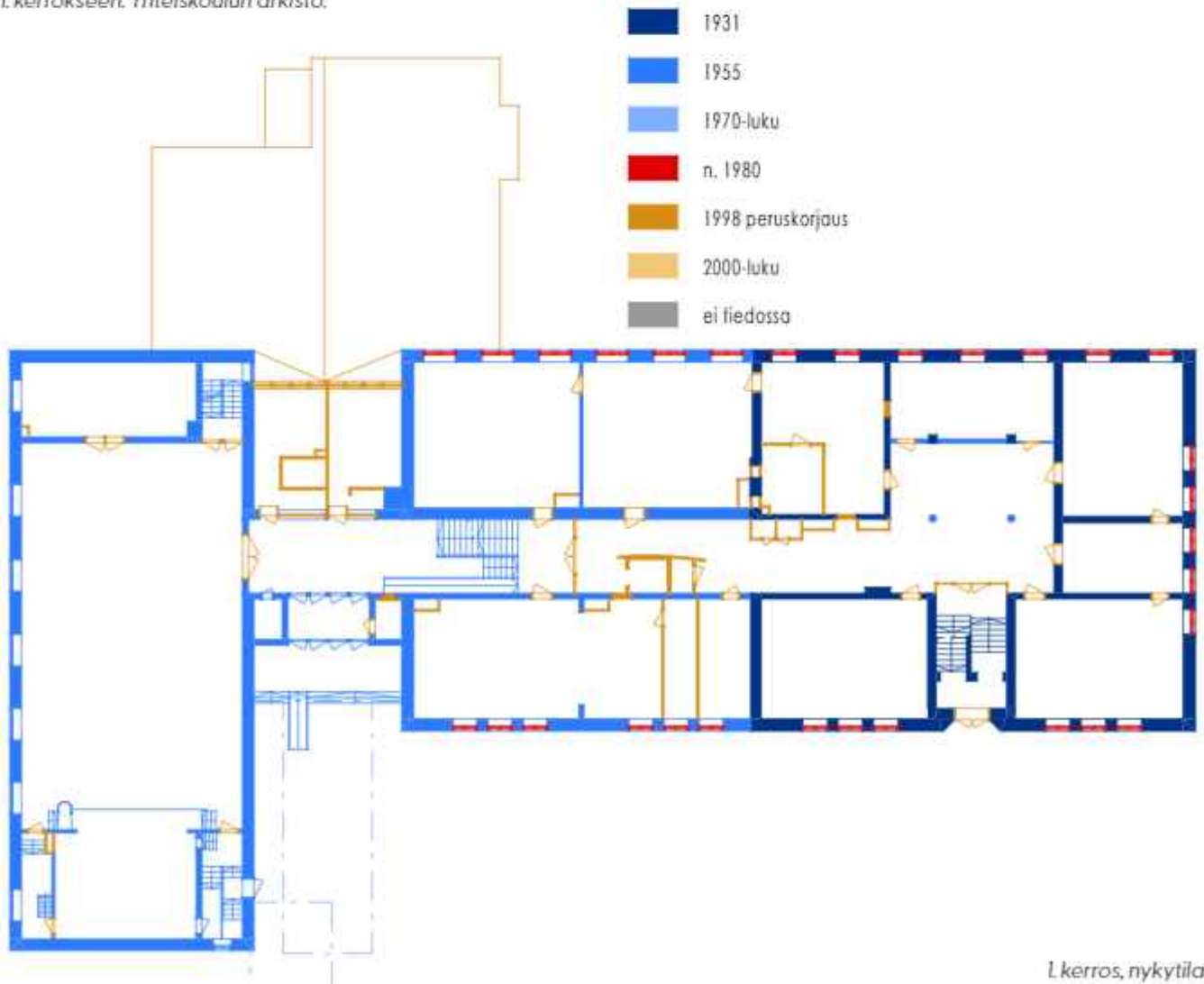
Valokopio vuoden 1948 hyväksytystä ylemmän kellarikerroksen pohjapiirustuksesta. Piirustuksesta poiketen liikuntasiipi on lopulta toteutettu idemmäs, siten että rakennusten itäjulkisivut ovat samassa linjassa. Nivelosa ei ole porrastettu ja sisäänkäynti on 1kerroksen tasossa. Alkuperäisen osan vasemmassa alareunassa oleva varasto on mahdollisesti tässä vaiheessa jaettu kahtia arkistoksi ja opetusvälineilaksi. Yhteiskoulun arkisto.

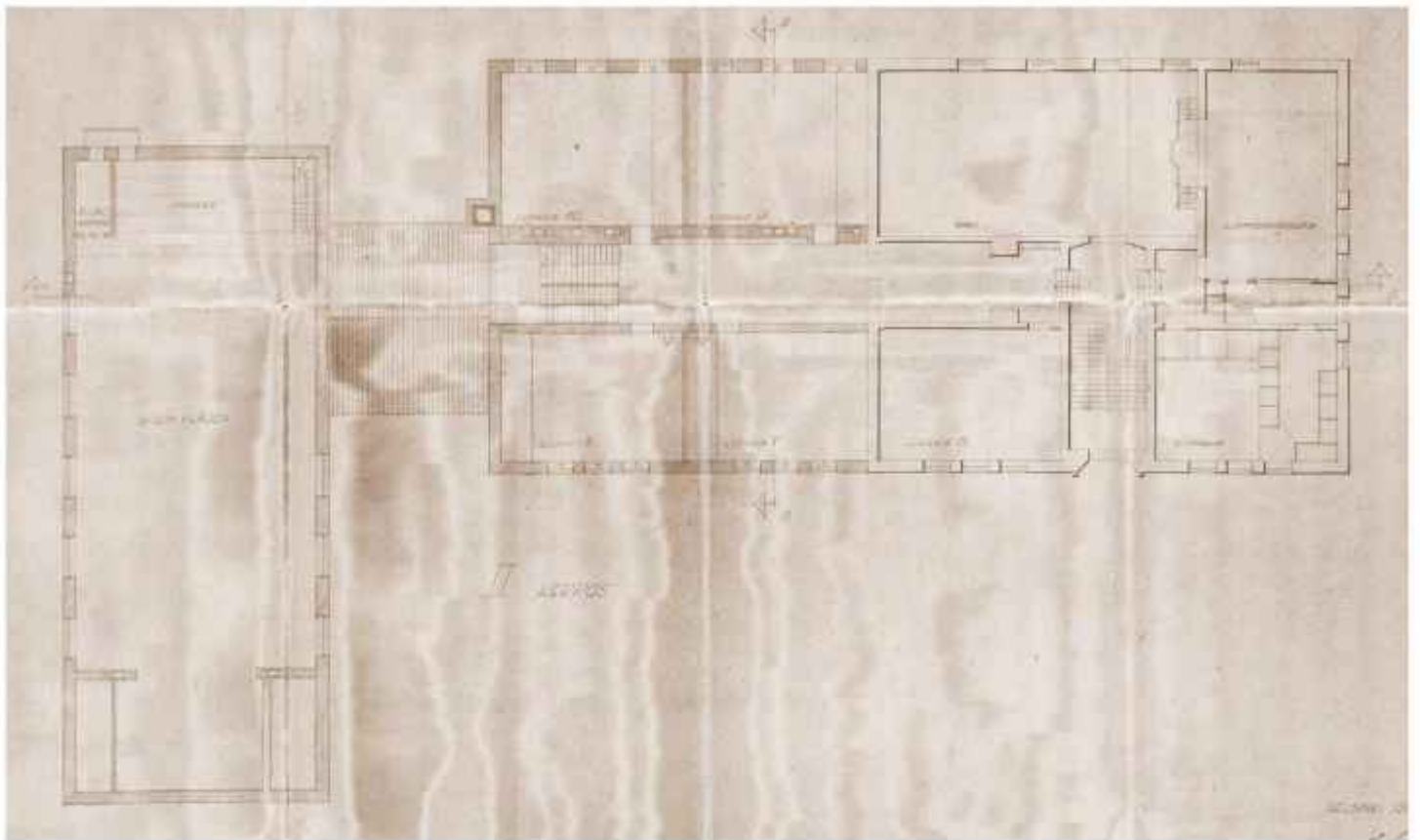
Ylempi kellarikerros, nykytilanne.

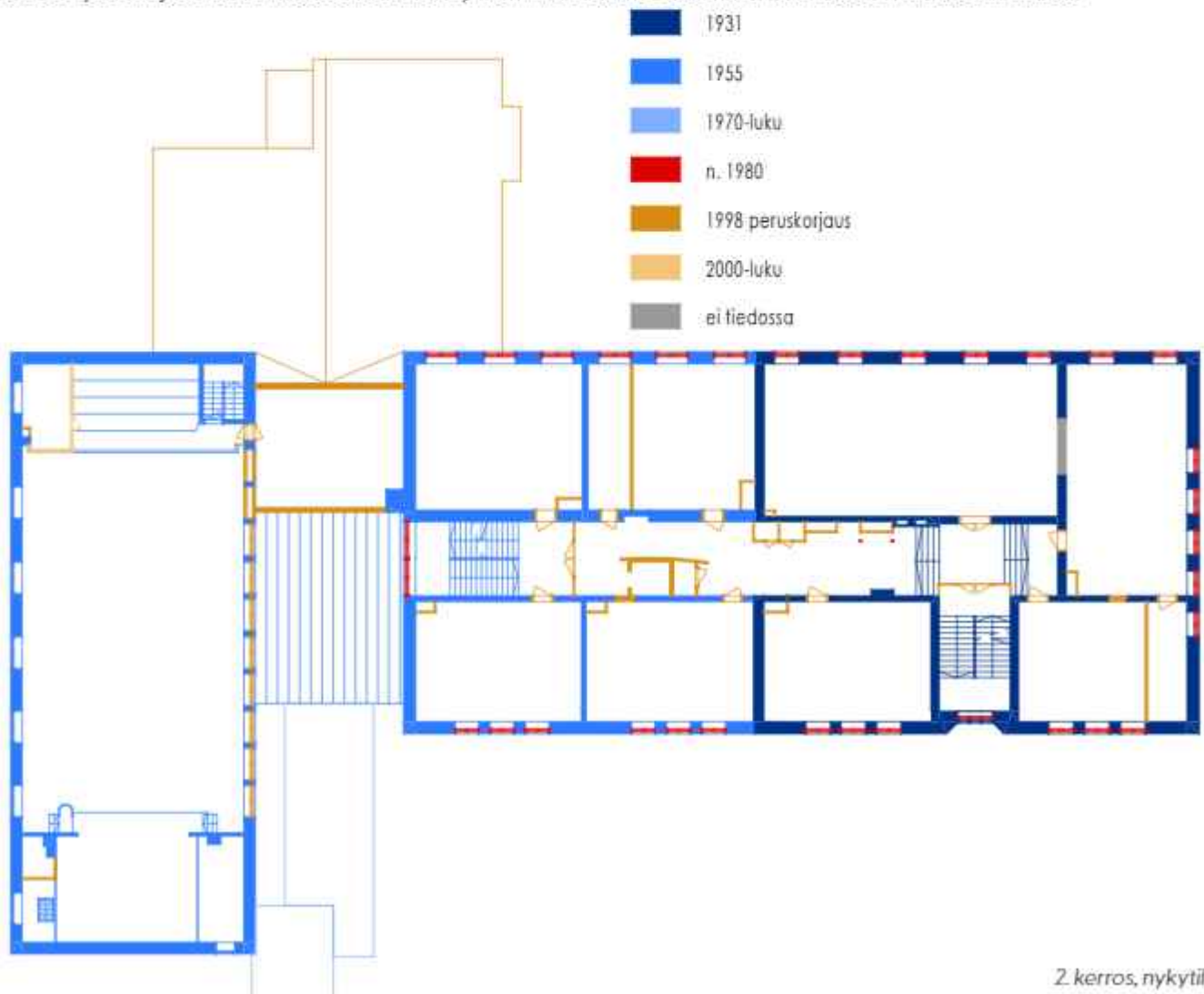
Valokopio vuoden 1948 hyväksytystä ensimmäisen kerroksen pohjapiirustuksesta. Piirustuksesta poiketen liikuntasäipi on lopulta toteutettu idemmäs, siten että rakennusten itäjulkisivut ovat samassa linjassa. Nivelosa ei ole porrastettu ja sen sisäänkäynti on toteutettu I.kerrokseen. Yhteiskoulun arkisto.

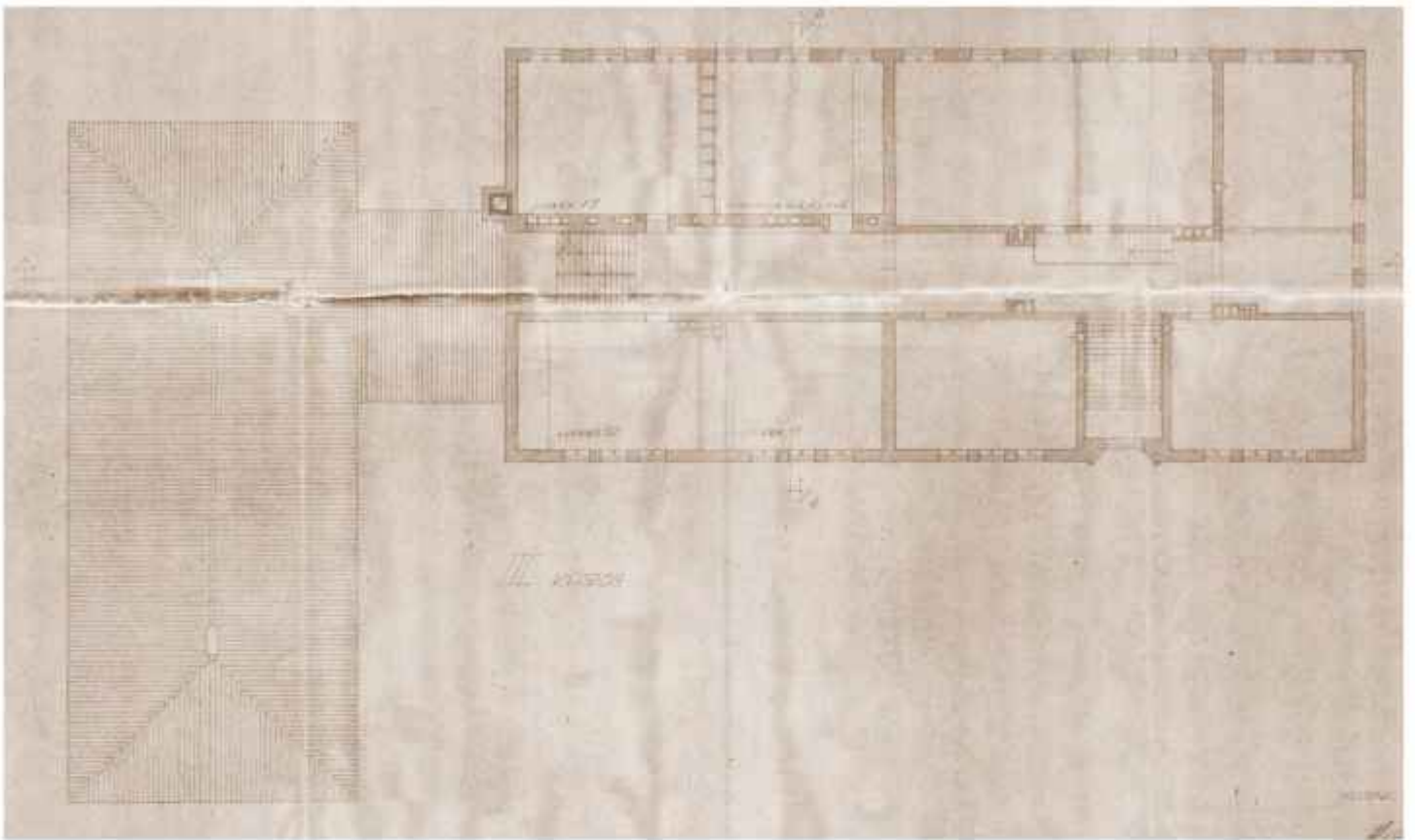
I.kerros, nykytilanne.

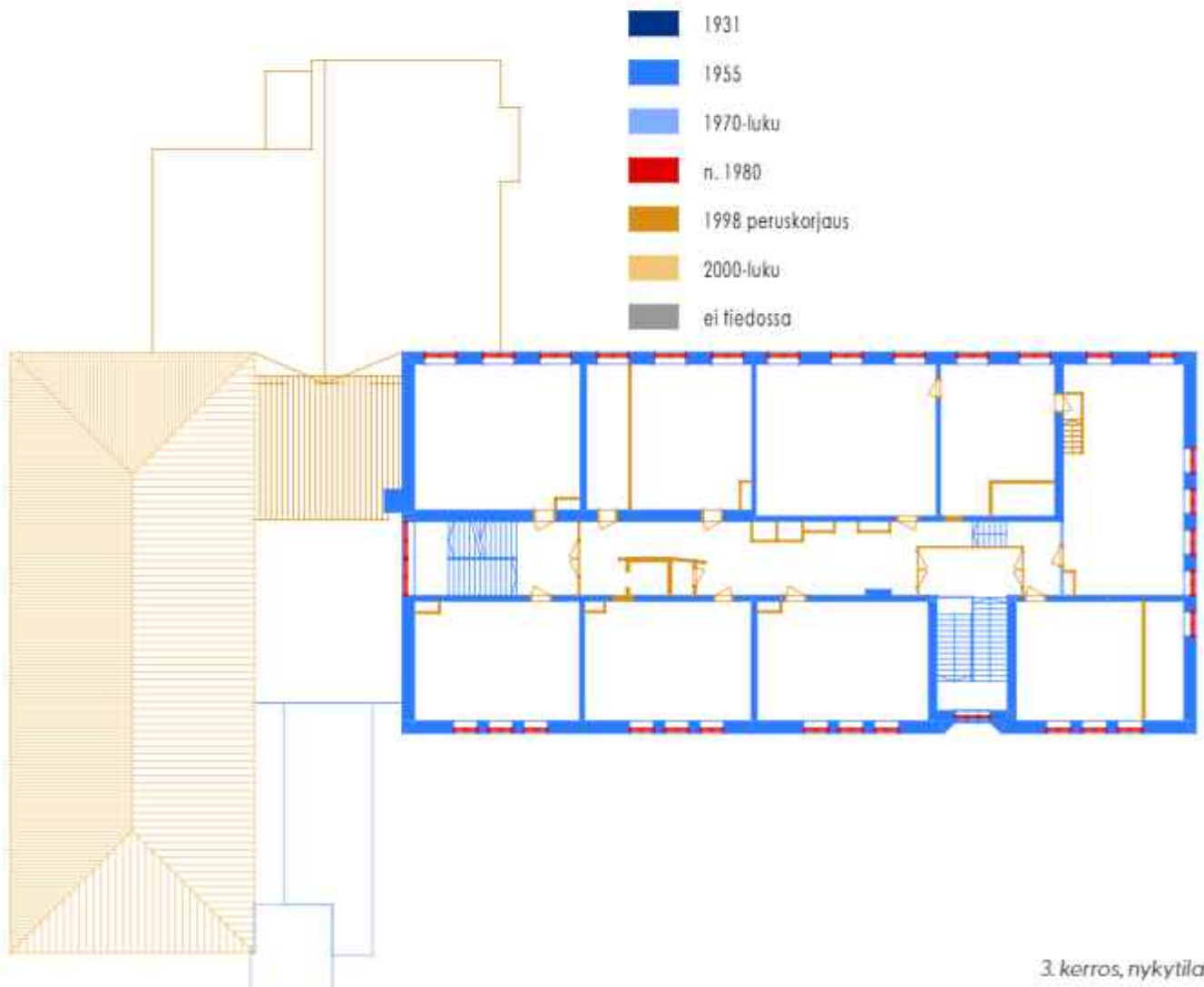
Valokopio vuoden 1948 hyväksytystä toisen kerroksen pohjapiirustuksesta. Piirustuksesta poiketen liikuntasäipi on lopulta toteutettu idemmäs, siten että rakennusten itäjulkisivut ovat samassa linjassa. Luonnontieteiden luokan ja vanhan juhlasalin välinen lava on mahdollisesti purettu ja seinä ummistettu tässä tai myöhemmässä vaiheessa ennen 1970-lukua. Yhteiskoulun arkisto.

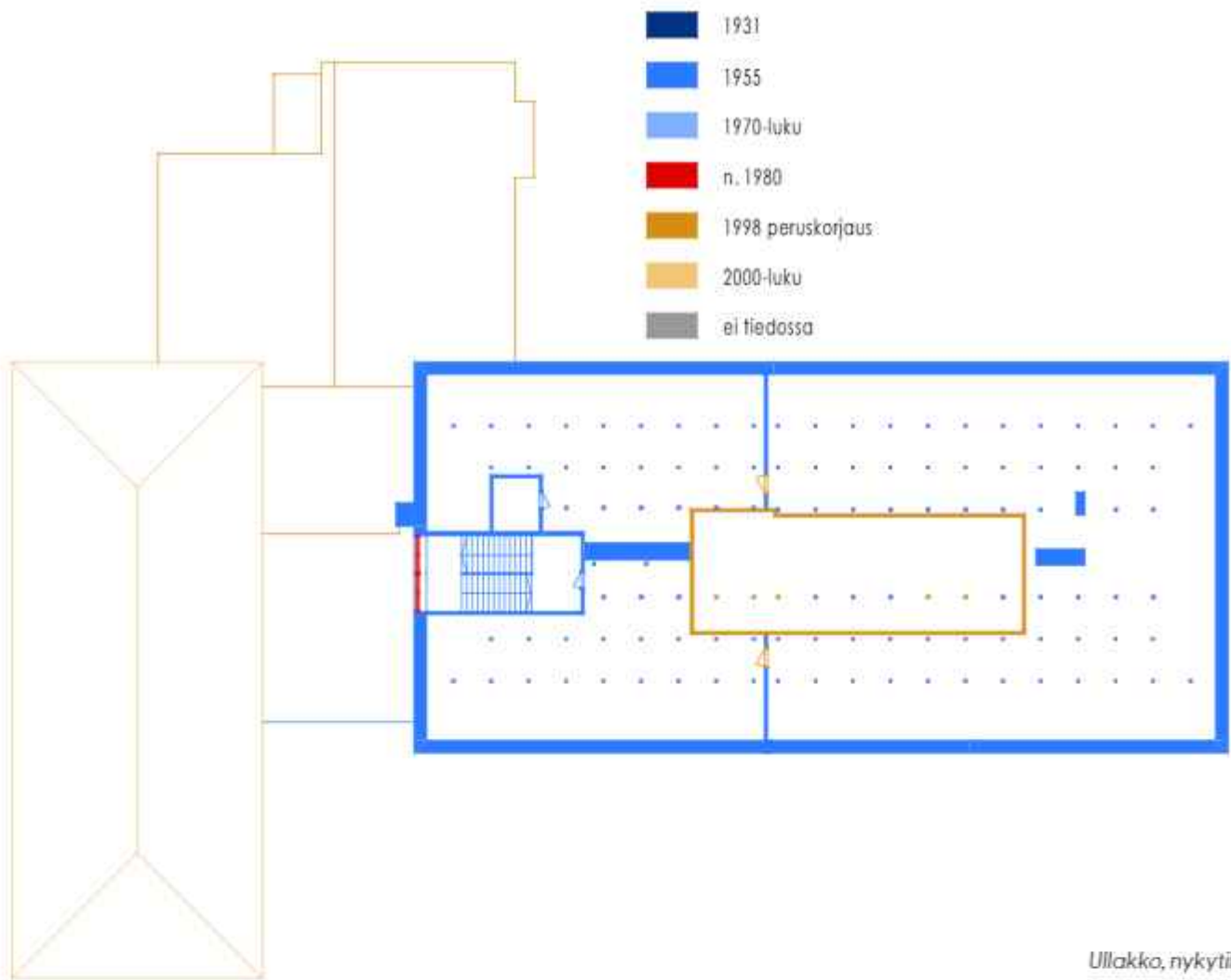
2. kerros, nykytilanne.

Valokopio vuoden 1948 hyväksytystä kolmannen kerroksen pohjapiirustuksesta. Piirustuksesta poiketen liikuntasäipi on lopulta toteutettu idemmäs, siten että rakennusten itäjulkisivut ovat samassa linjassa. Yhteiskoulun arkista.

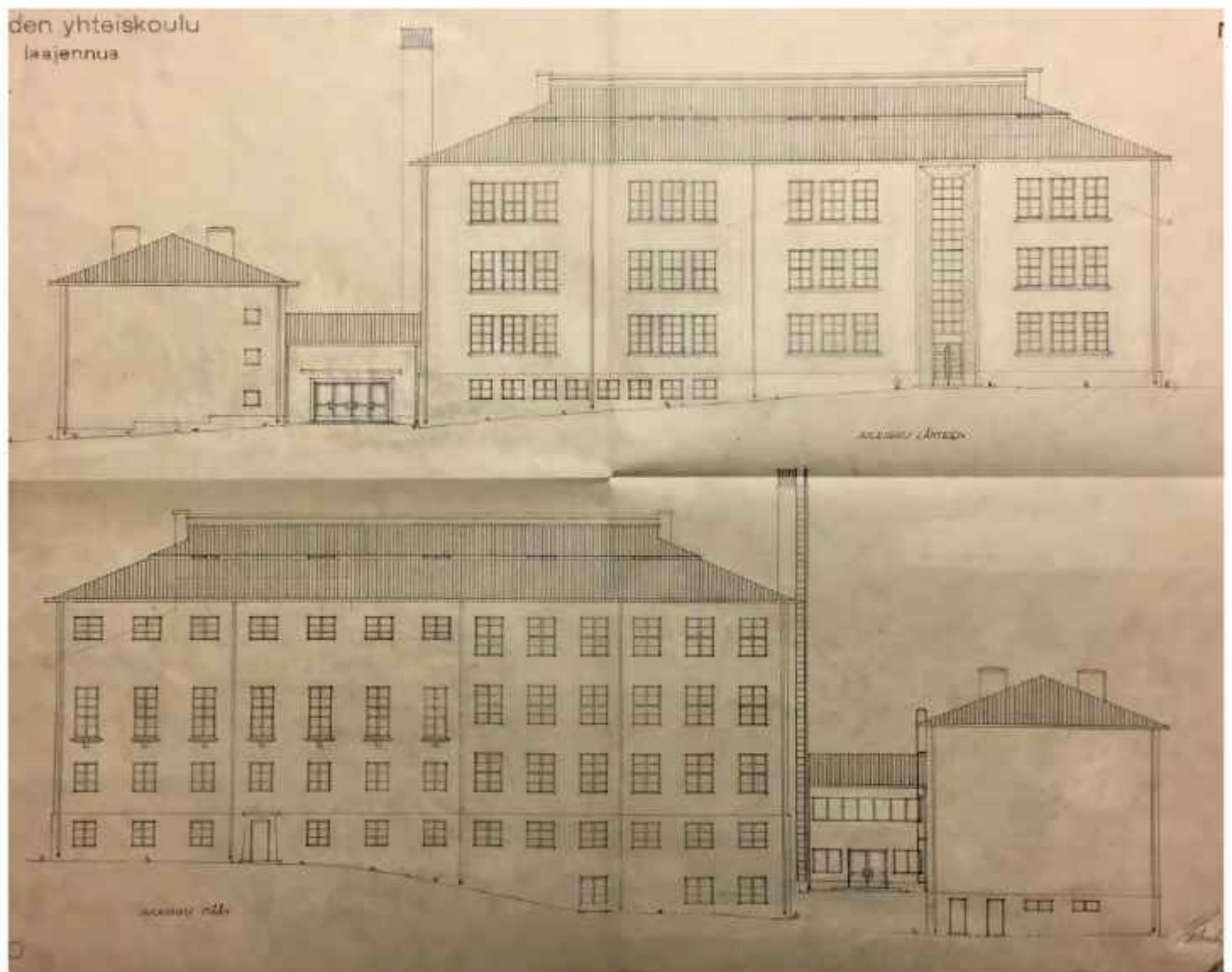

3. kerros, nykytilanne.

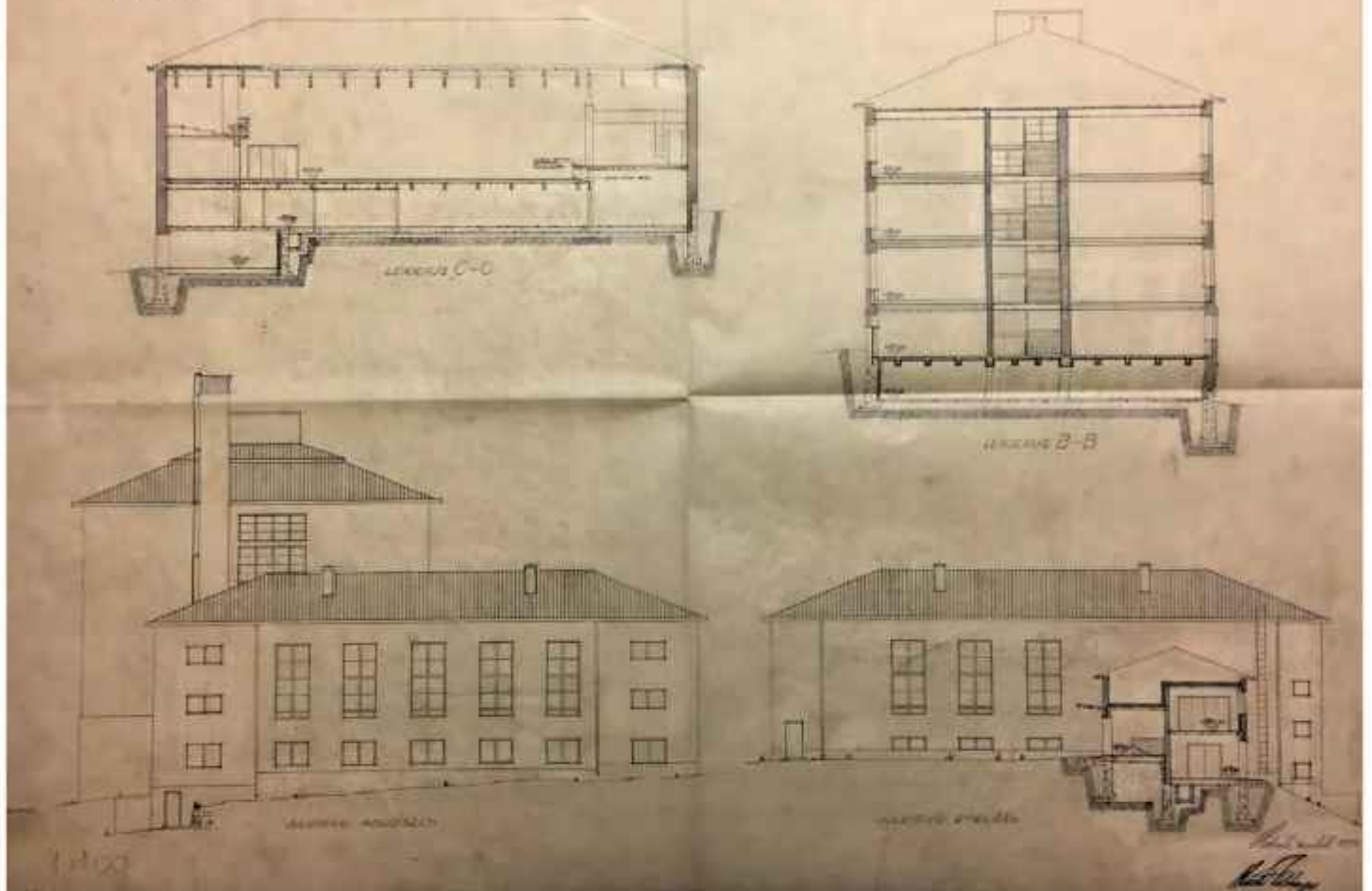

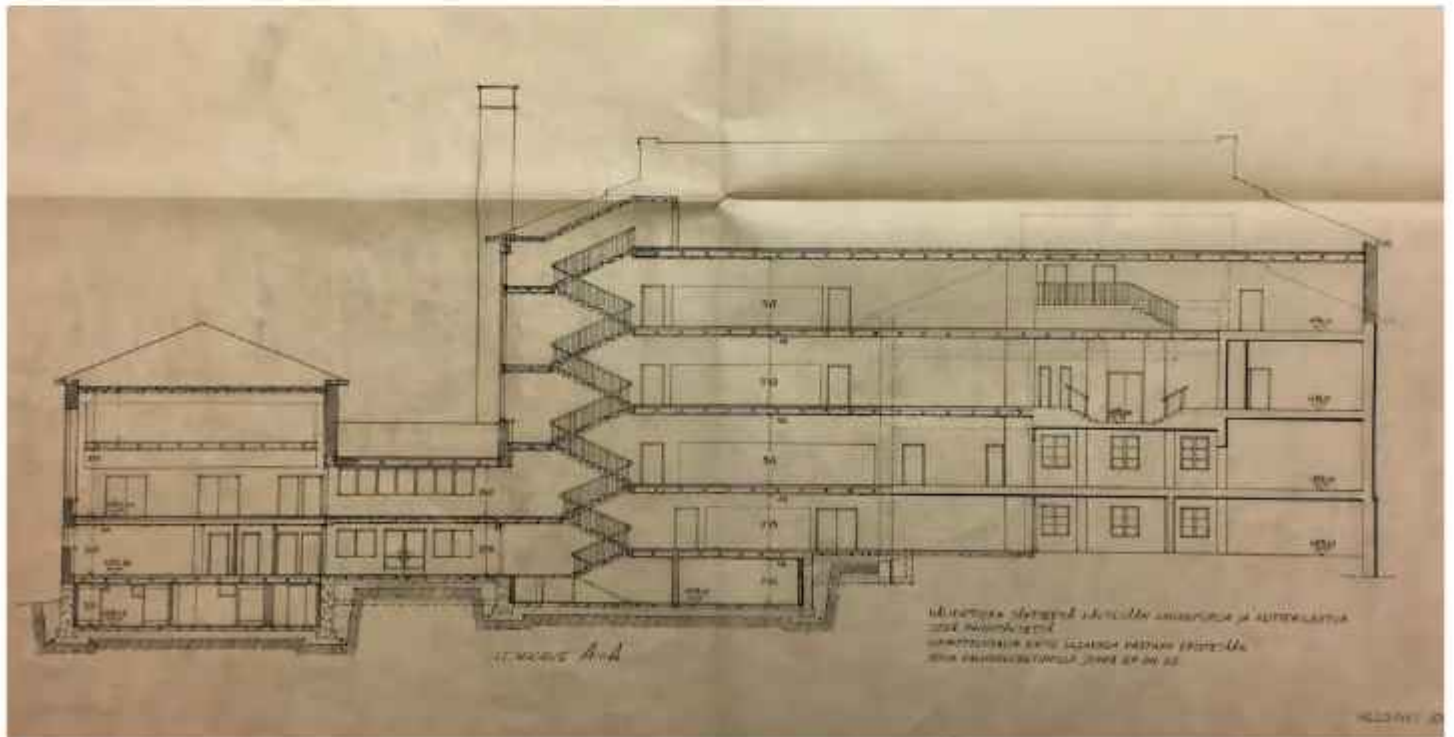
JULKISIVUT JA LEIKKAUKSET

Valokopio vuoden 1954 julkisivupiirustuksista itään ja länteen. Piirustuksesta poiketen siipien välinen nivelosa on toteutettu korkeammalle. Läntisellä julkisivulla uudet ikkunat on 8-ruutuisten sijaan 4-ruutuisia ja kellarin ikkunat matalampia 2-ruutuisia. Itäjulkisivulla on suunnitelmasta poiketen vain 5 korkeaa salin ikkunaa ja täälläkin uudemmat ikkunat on toteutetu 4-ruutuisina. Alkuperäinen osa näkyy julkisivuissa pisteviivalla merkittynä. Kuva: Arkkitehtuurimuseon arkisto.

Valokopio vuoden 1954 julkisivupiirustuksista pohjaiseen ja etelään, sekä leikkaukset B-B ja C-C. Piirustuksesta poiketen liikuntasiiiven eteläisellä julkisivulla ei ole korkeita ikkunoita, vaan yläikkunat. Liikuntasiipi on lopulta myös toteutettu idemmäs, siten että rakennuksen itäjulkisivut ovat samassa linjassa. Eteläjulkisivun/nivelosan leikkauksesta näkyy ylempi käytävätaaso, johon myös itse sisäänkäynti on rakennettu. Alkuperäinen osa näkyy julkisivuissa pisteviivalla merkittynä. Kuva: Arkkitehtuurimuseon arkista.

Valokopio vuoden 1954 leikkauksesta A-A. Piirustuksesta poiketen liikuntasiiiven nivelosa ja välikäytävä oli myös kolmikerroksinen yltäen alimpaan kellarikerrokseen, josta oli uloskäynti alapihalle. Kuva: Arkkitehtuurimuseon arkista.

DETALJEJA

Alkuperäisen pääsisäänkäynnin syvennyksessä kohokuviointi ja teksti "Yhteiskoulu". KS.

Luokkien ikkunat on toteutettu länsilukisivuun kolmen ryhminä. Ikkunoiden välissä kohopinta ja alla ulonnettu jalus. Laajennuksessa kellarin ikkunat on sovitettu ylempiin ikkunoihin. KS.

Nivelosan sisäänkäynnin tammiovet ja katoksen valaisinsyvennykset. 1950-luvulle tyypillisen liuskekiviporras tasanteineen. KS.

Muista syöksytorvista poiketen itäjulkisivulla laajennuksen saumakohtaan on toteutettu syvännetty syöksytorvi. KS.

Luokkien oviaukkojen reunat on luokkahuoneiden puolella pyörästetty. KS.

Alkuperäisen vuonna 1931 valmistuneen osan portaassa porrastasanteilla on käytetty punavihreää kiviseosta, kun taas käytävässä ja portaissa mustavalkoista. EK.

Vuosina 1931 ja 1955 toteutettujen mosaiikkibetonipintojen sävy käytävässä eroaa hiukan toisistaan. Saumaan lisätty myöhemmin RST-lista. EK.

2.1.3. VALMIS A-OSA

Martti Välikankaan suunnittelema laajennus on 50-luvulle tyypillinen keskikäytävällinen koulurakennus, jossa liikuntasali on sijoitettu erilliseen siipeen. Luokkahuoneet on sijoitettu käytävän kummallekin puolelle ja käytävän päässä sijaitsevassa porrashuoneessa on suuret ikkunat. Alkuperäisen koulurakennuksen luokkahuoneiden sijainnin vuoksi käytävän toinen pääty on ummessa, mutta alkuperäisen porrashuoneen ikkunaseinä valaisee käytävää. Alkuperäinen osa on yhdistetty laajennukseen purkamalla ulkoseinä aulatilasta. Alkuperäisen osan seinä päälle rakennetut laajennuksen luokkatilat ovat korkeammalla ja niissä on matalampi huonekorkeus, kuin tavanomaisissa luokkahuoneissa.

Koulun 70-vuotishistoriikissa on kirjoitettu:

”Uuteen rakennukseen sijoitettiin 15 varsinaista ja kaksi varaluokkaa, kaksi voimistelusalua, luonnonopin erityisluokka ja laboratorio, luonnonhistorian luokka ja kokoelmahuone, piirustusluokka, kirjasto, lukusali sekä

tyttöjen ja poikien käsityöluokat, opetuskeittiö, kaksi suihku- ja kaksi pu-keutumishuonetta, kerhohuone, oppilasruokala ja sen keittiö, kaksi opettajainhuonetta, kanslia, arkistoholvi, näyttämö, telinehuone ja sen yläpuolella parveke, kattilahuone, puuvarasto, WC:t, kellareita, polkupyörien ja suksien säilytysvarastoja ym. Talo oli pääosaltaan kolmikerroksinen, kellarikerrokset mukaanluettuna osittain viisikerroksinen. Voimistel- ja juhlasalisiipi oli kaksikerroksinen. Talo vaikutti tilavalta ja uudenaikaiselta.

Laajennetun ja uudistetun rakennuksen vihkiäiset pidettiin sunnuntaina 27.11.1955. Kouluhallituksen edustajana oli juhlassa tarkastuskäynniltä tutuksi tullut tohtori Kaukamaa, joka piti vihkiäispuheen.

Oriveden Sanomat kirjoitti laajasti juhlasta otsikolla: ”ARVOKAS JUHLATILAISUUS ORIVEDELLÄ. Laajennettu Oriveden yhteiskoulurakennus yhteisen ilon aiheena paikkakunnalla.” Juhlan ohjelmassa oli osittain samoja aineksia kuin vihkiäisjuhlassa vuonna 1931. Entisiä

Valmis koulurakennus etupihalta. Kuva: Oriveden kunnan arkisto.

oppilaita oli saapunut runsaasti. Tarjoilun järjestelyyn saatiin paljon lahjoituksia. Koko kouluyhteisö sai juhliä ja nauttia pöydän antimistä seuraavana päivänä. Vihkiäisjuhlallisuudet osuivat samalle päivälle kuin presidentti J.K.Paasikiven 85-vuotispäivä. Juhlassa valitut henkilöt lähettivät onnittelusähkeen: "Tasavallan Presidentti, Helsinki. Kanta-Oriveden kansa, johon Teidänkin, Herra Presidentti, sukujuurenne johtavat, kokoontuneena viettämään vastavalmistuneen yhteiskoulutalonsa vihkiäisjuhlaa, lähettää Teille, Herra Presidentti, kunnioittavat onnittelunsa syntymäpäivänänne. Valtuutettuina Törmä, Karhunmaa, Aarnio." Vihkiäisjuhlaa sävytti syvä kiittollisuus. Pitkä taistelu tilasta oli ohi - ainakin toistaiseksi"

Julkisivuiltaan laajennus on sovitettu alkuperäiseen osaan sopusuhtaisesti. Sisäänkäyntipihan pääjulkisivun ikkunarytmitys on kopioitu alkuperäisestä osasta, mutta itäjulkisivussa ikkunoiden kokoa on suurennettu ja julkisivutyylissä menty kohti functionalismia, jossa sisätilat ohjaavat myös rakennuksen ulkopuolen suunnittelua. Liikuntasiipti on toteutettu omana kokonaisuutenaan ja nivelosan pintamateriaaleissa näkyy 1950-luvulle tyypillistä liuskekiveä.

Laajennuksen liikuntasali pian valmistumisen jälkeen. Oriveden kunnan arkisto.

Valmis koulurakennus idästä. Nykyään koulun takaa kulkee tie. Kuva: Yhteiskoulun arkisto.

2.1.4. MYÖHEMMÄT MUUTOKSET A-OSSASSA

A-osassa on myöhemmin vaihdettu ikkunoita, mikä näkyy muuttuneena puitejakona. Tämän muutoksen ajankohta ei kuitenkaan selvinnyt piirustuslähteistä, mutta valokuvien perusteella sen on täytynyt tapahtua vuosien 1975 ja 1995 välillä ja ikkunoiden rakenteen perusteella ennen 1980-lukua. Rakennukseen on valmistunut kattava peruskorjaus ja laajennus vuon-

na 1998. Liikunta- ja juhlasalisiiven vesikate on uusittu 2010-luvulla ja viimeisimpänä rakennuksessa on tehty sisäilmaongelmista johtuen korjauksia salaojiin sekä maanvastaisiin rakenteisiin ja välipohjiin 2020-luvulla. Myös luokkatilojen pintamateriaaleja ja kalusteita on uusittu.

RAKENNUSLUVAT A-osaan

<u>lupa nro</u>	<u>mitä rakennettu</u>	<u>rak.lupa hakemus allekirjoitettu</u>	<u>valmistumis pvm</u>
52-2013 Ti	juhlasalin vesikatteen uusiminen	9.10.2013	ei loppukats.
75a-1997	peruskorjaus	22.5.1997	1.8.1998
47-1975	öljypolttimen ja 2 öljysäiliön rakentaminen	14.1975	19.9.1975

Koulurakennus etupihalta vuonna 1995. Kuvassa näkyy muuttuneet ikkunat. Oriveden kunnan arkisto.

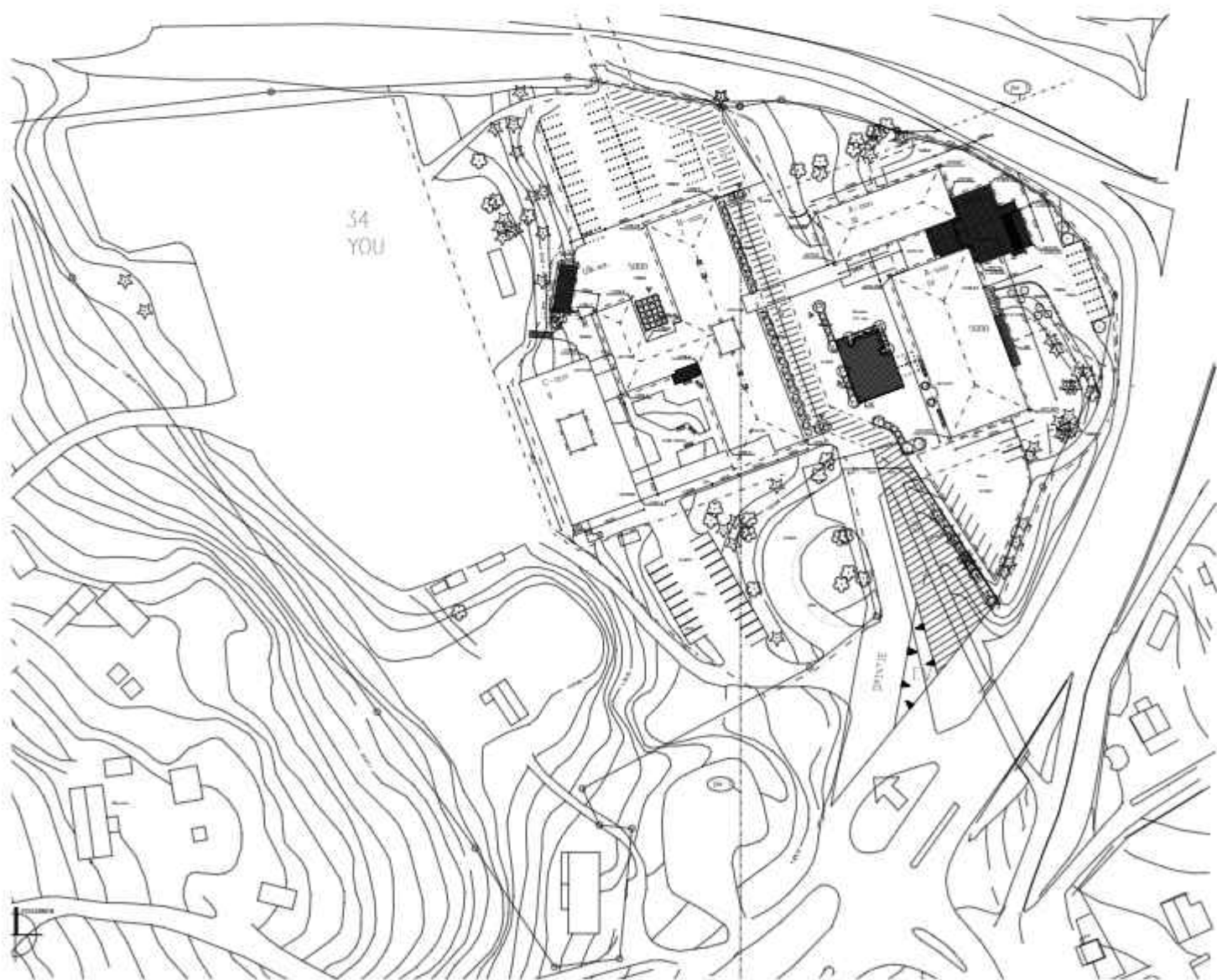
1990-LUVUN PERUSKORJAUS

A-osassa tehdyistä myöhemmistä muutoksista suurin on vuonna 1998 valmistunut peruskorjaus. Sen suunnittelija on arkkitehti Heikki Varhi Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy:stä.

Peruskorjauksen yhteydessä rakennusta laajennettiin matalalla itäsiivellä, johon sijoitettiin teknisen työn tilat. Samalla nivelosaa levennettiin ja korotettiin, kun sen päälle rakennettiin uusi liikuntasiipeä palveleva IV-konehuone. Myös ullakolle lisättiin päärakennusta palveleva IV-konehuone. Samassa peruskorjauksessa rakennukseen lisättiin hissi ja WC-tiloja pääkäy-

lävään, sekä luiska nivelosan ja luokkasiiven portaikkoon. Käytävää ja porrashuoneita myös osastoitiin lasiseinän ja -ovien. Lisäksi luokkatiloihin tehtiin pieniä muutoksia väliseiniä siirtämällä.

Pihalla alueella tehtiin myös muutoksia päällysteisiin ja istutusalueisiin. Lipputanko siirrettiin alkuperäiseltä paikaltaan talon sivuun ja pihalle istutettiin mäntyjä.

Asemapiirustus 1997. Piirroksessa näkyvät 1970-luvulla rakennetut B- ja C-osa. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

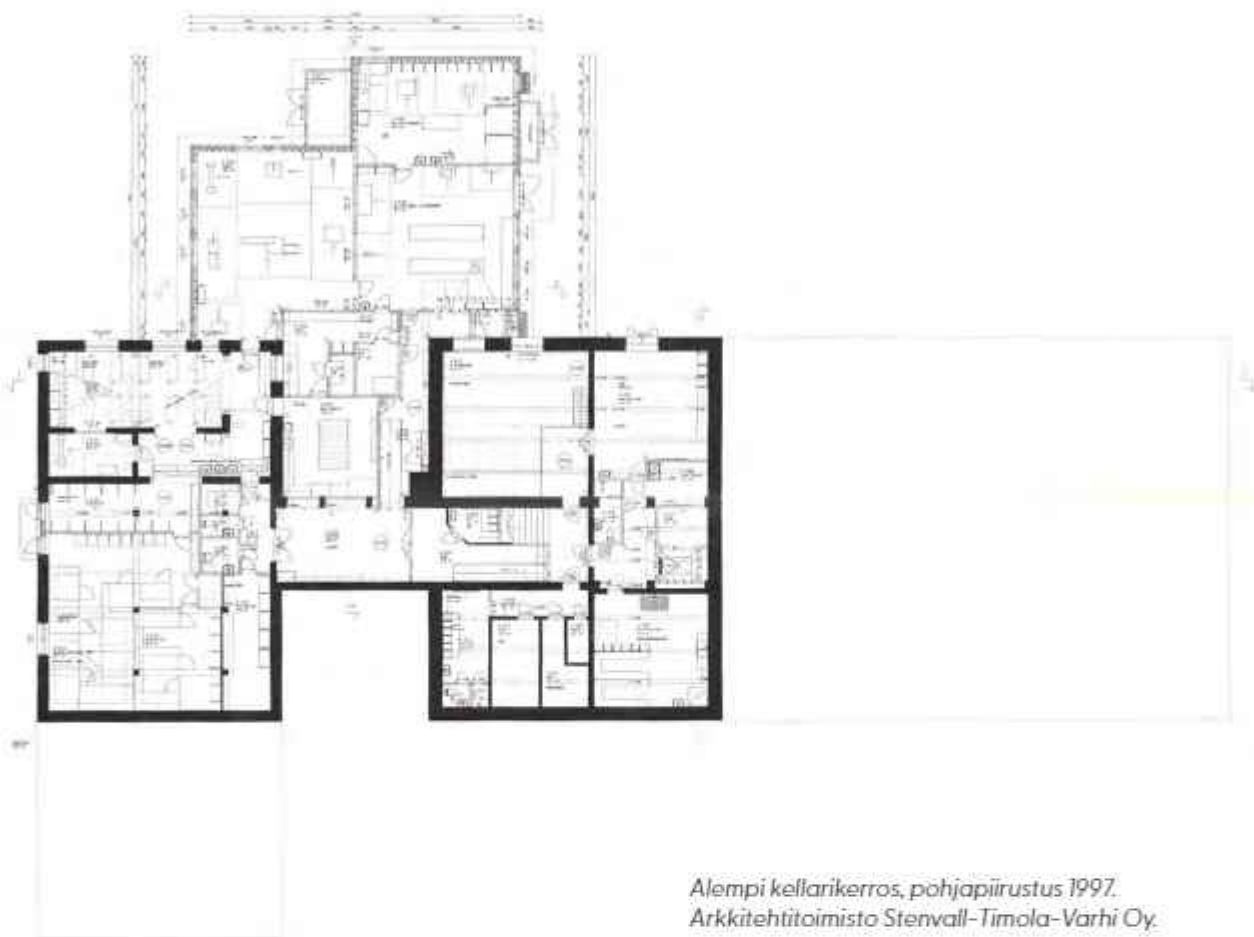

Lisäsiiven ja teknisen työn tilöjen rakennustyömaa. Oriveden kunnan arkisto.

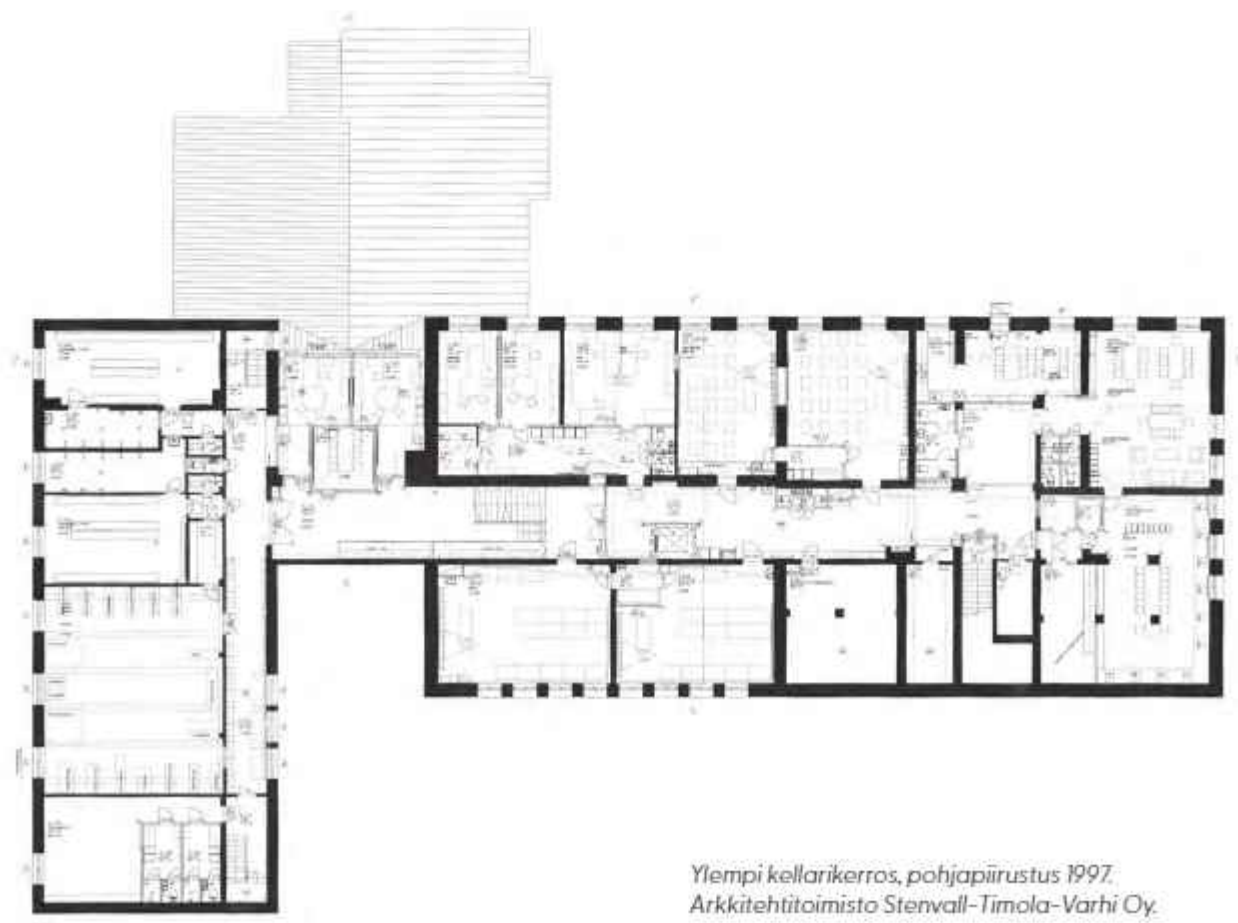

Lisäsiiven rakennustyömaa. Oriveden kunnan arkisto.

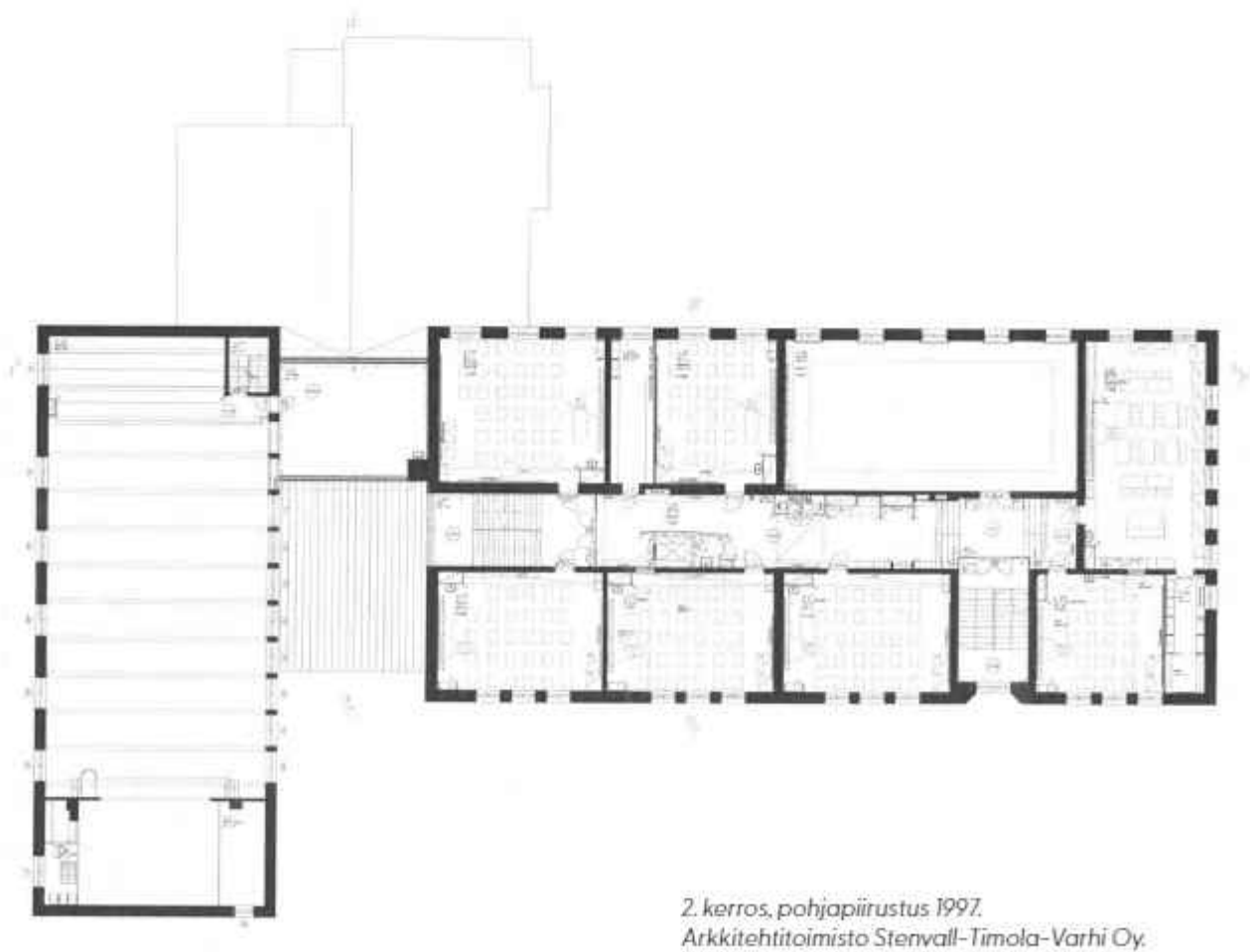
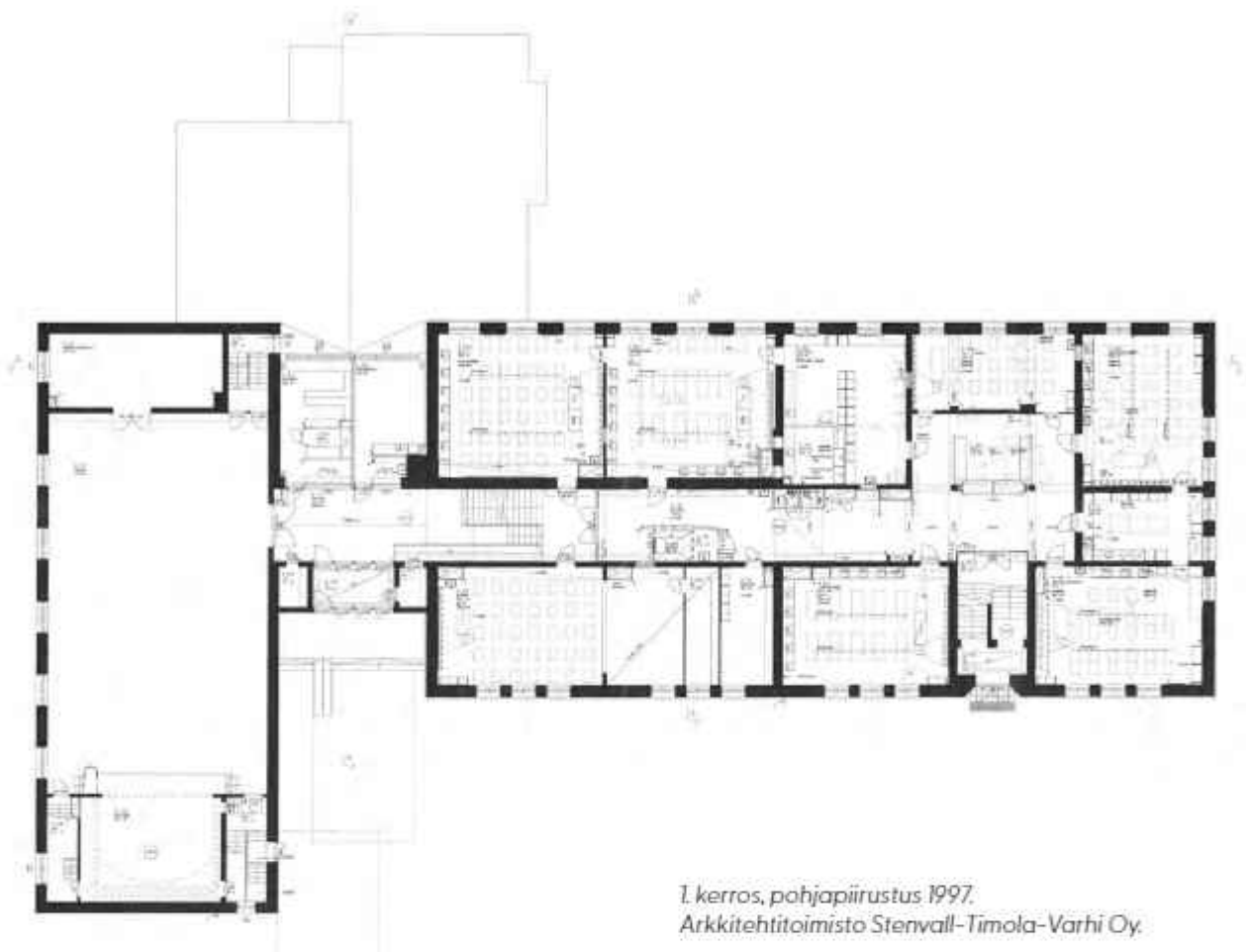
POHJAPIIRUSTUKSET

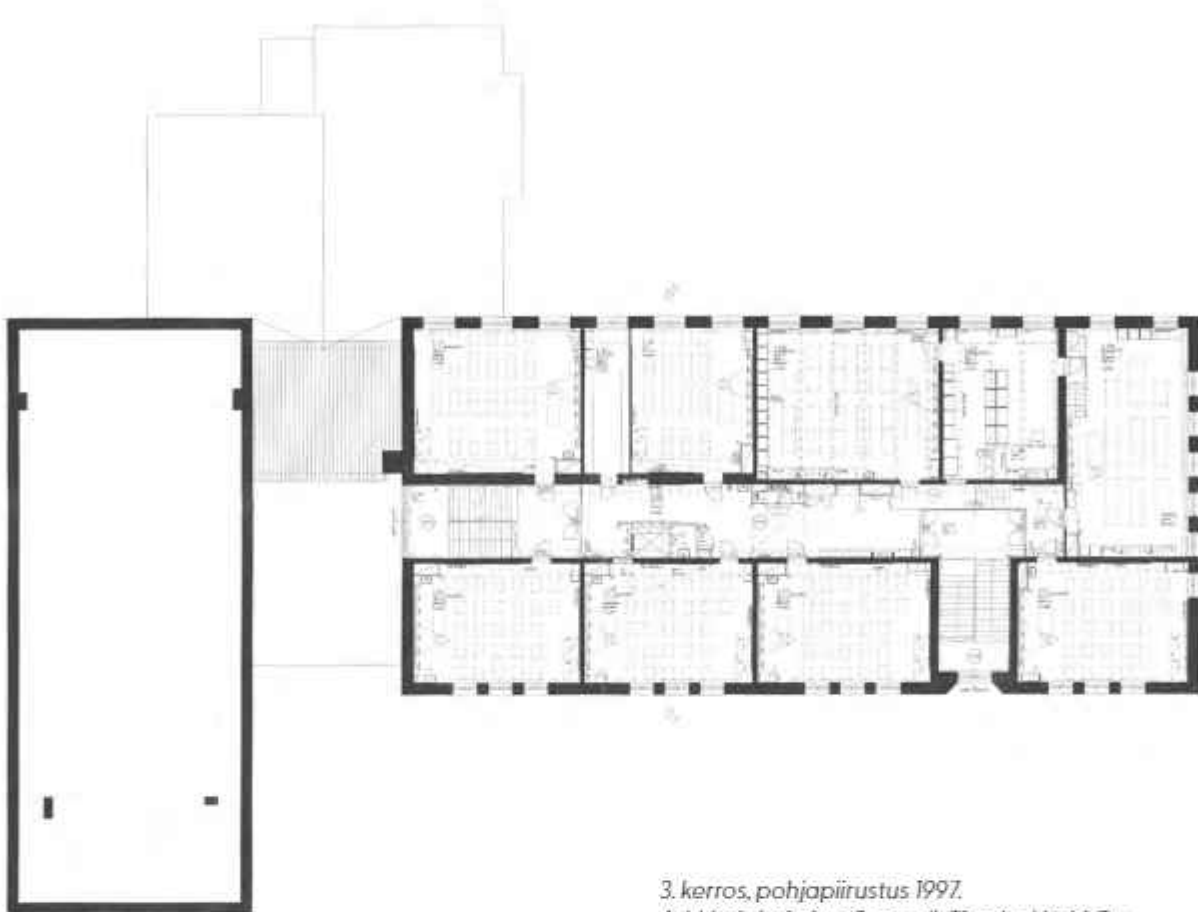

*Alempi kellarikerros, pohjapiirustus 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

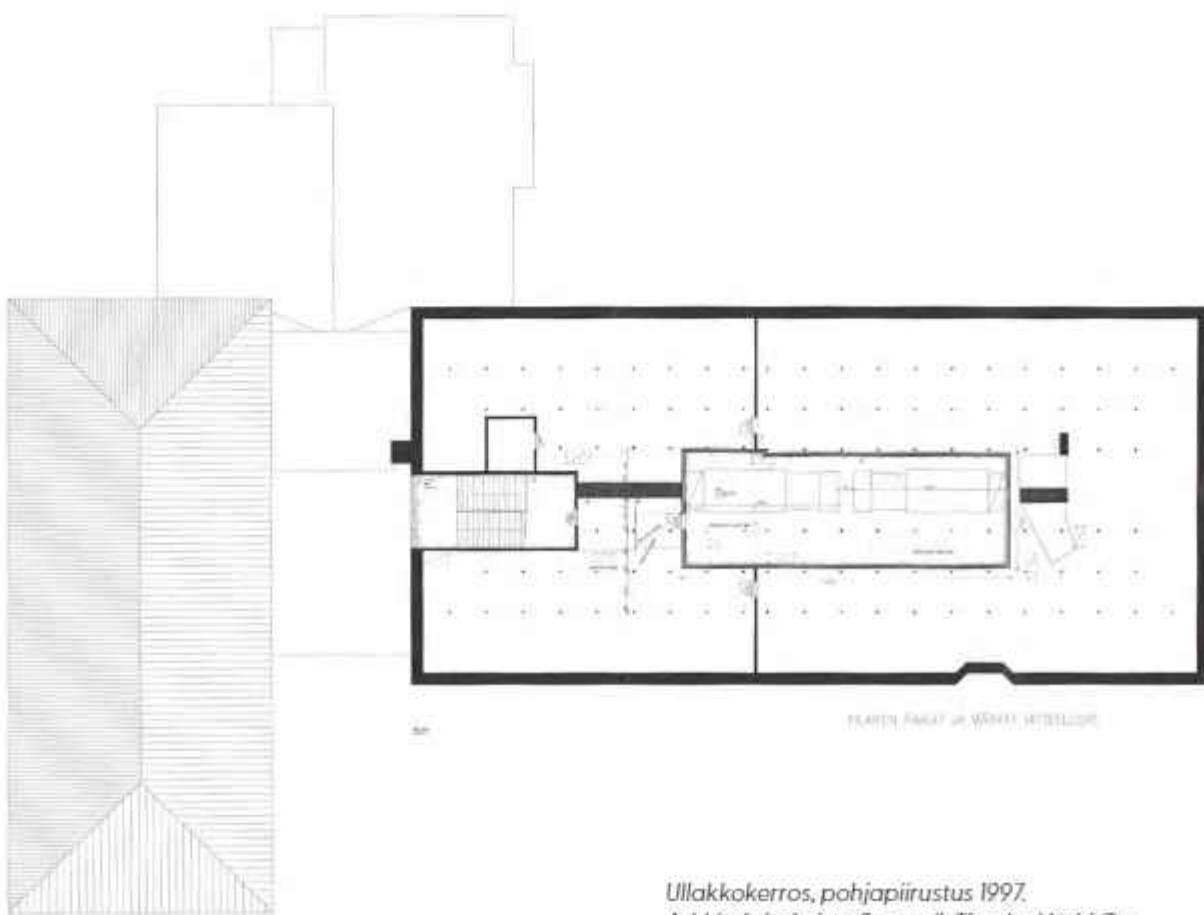

*Ylempi kellarikerros, pohjapiirustus 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

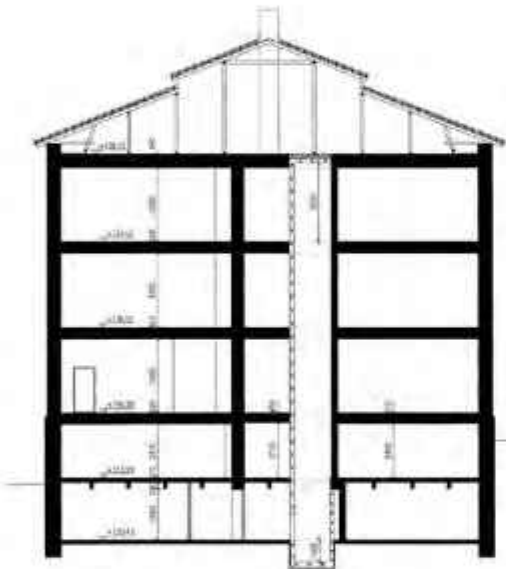
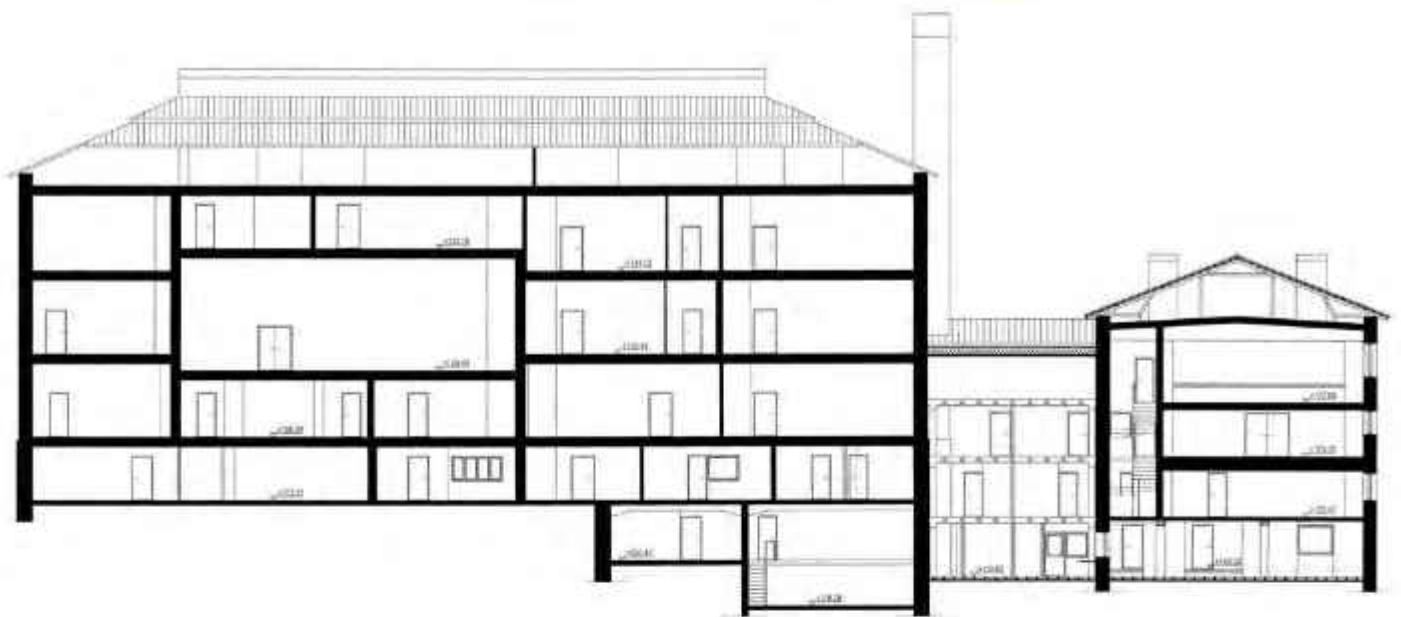

3. kerros, pohjapiirustus 1997.
 Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

Ullakkokerros, pohjapiirustus 1997.
 Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

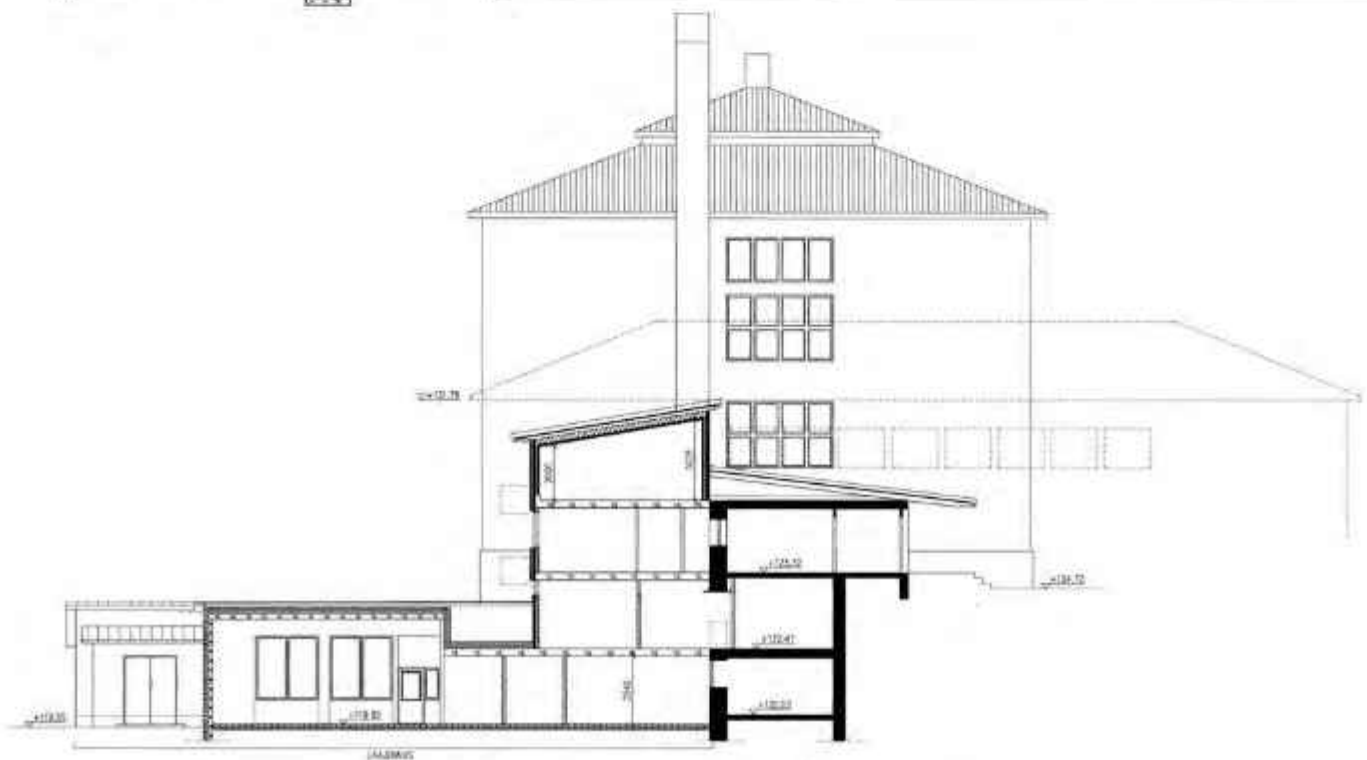
LEIKKAUKSET

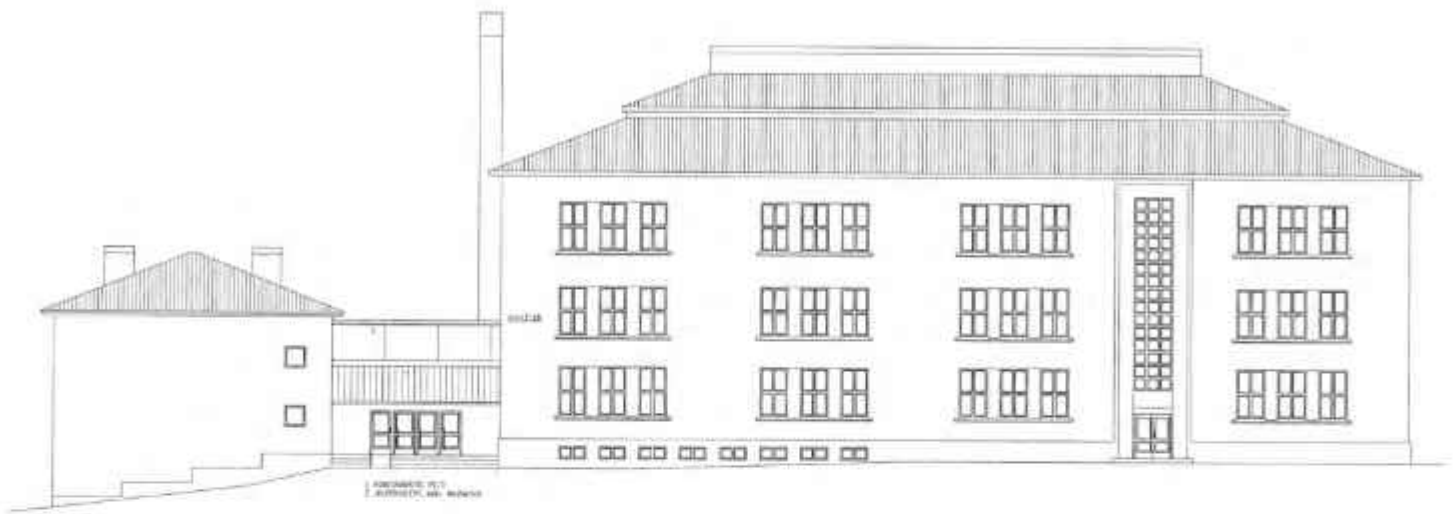

↑ Leikkaus C-C 1997. Pitkittäisleikkaus nivelosan laajennuksesta.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

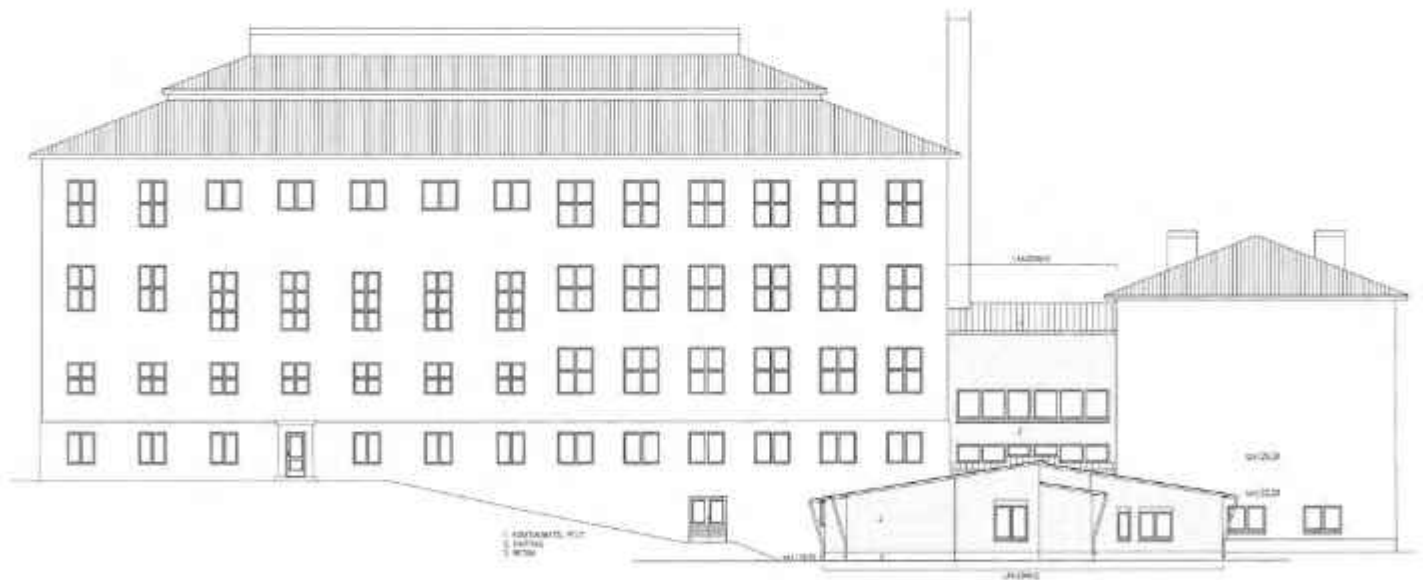
← Leikkaus D-D 1997. Poikittasleikkaus 50-luvun osaan lisätyn hissi-
kuilun kohdalta
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

↓ Leikkaus B-B 1997. Poikittasleikkaus nivelosan laajennuksesta ja
teknisen työn tiloista.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

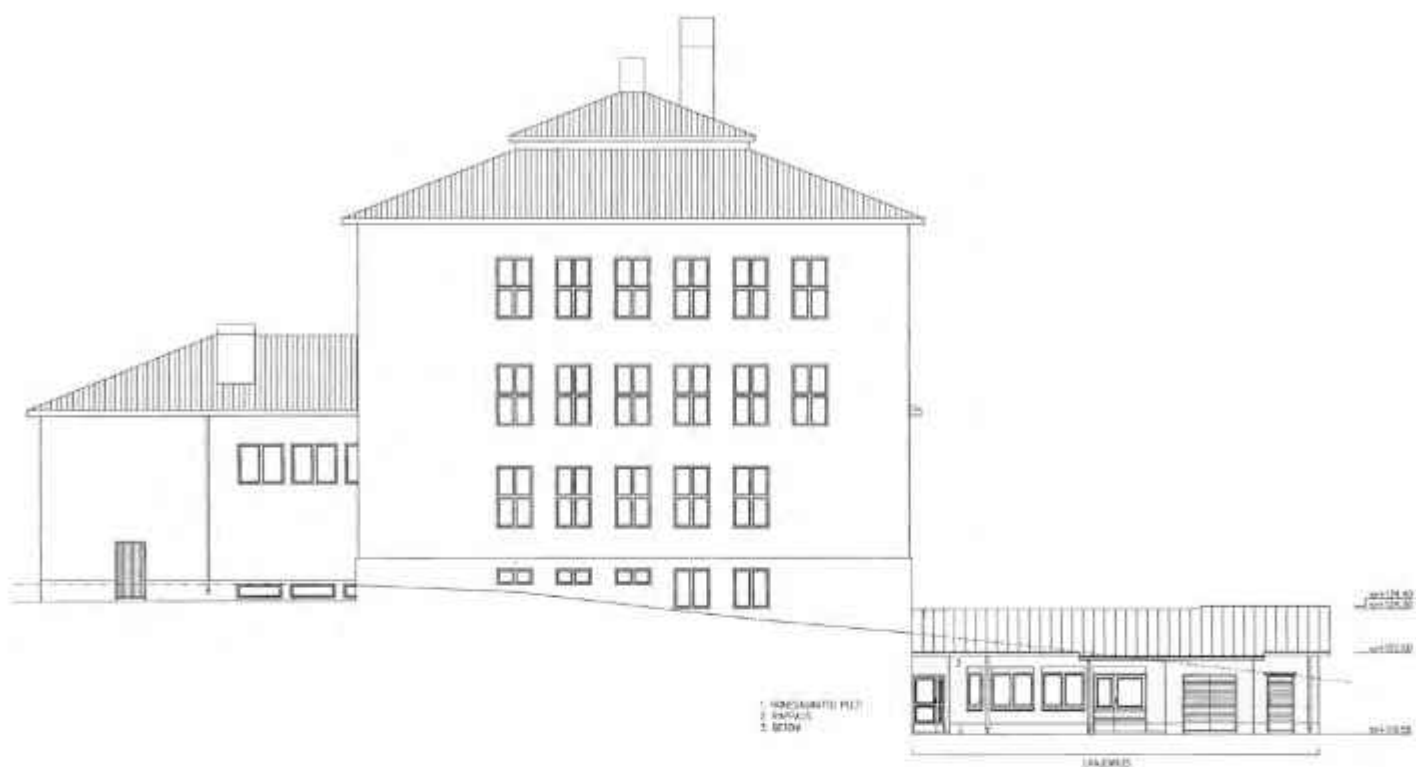

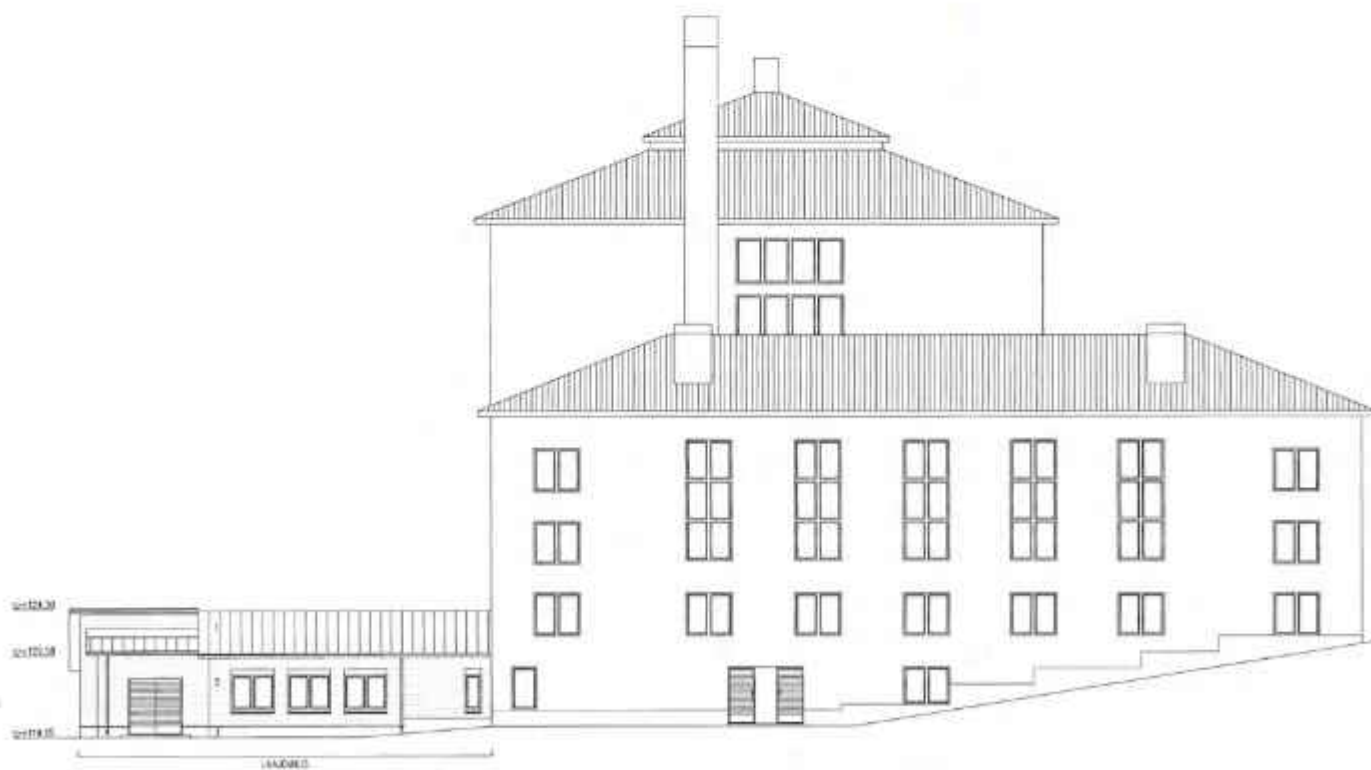
*Julkisivu länteen 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

*Julkisivu itään 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

*Julkisivu etelään 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

*Julkisivu pohjoiseen 1997.
Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.*

2.2. YHTEISKOULUN LAAJENNUS (B- JA C-OSAT)

Valmistuessaan lisärakennuksen nauhaikkunoita ympäröivät puuosat olivat huomattavasti nykyistä tummemmat ja rakennuksen ulkonäkörauhallisempi. Kuva: Oriveden valokuva-arkista.

PERUSKOULU- UUDISTUS

Vuonna 1968 annettu peruskoululaki käynnisti kunnissa keskustelun pienten kyläkoulujen tulevaisuudesta. Oriveden yhteiskoulun kasvu jatkui, vaikka suurten ikäluokkien aika alkoikin olla ohi. Lakkautusuhan alla olevista kouluista siirtyi oppilaita yhteiskouluun ja lukuvuonna 1969-1970 oppilaita oli jo 915 ja luokkia 27. Koulun tiloissa oli pärjätty, kunhan kaikki mahdolliset tilat oli raivattu optuskäyttöön. Laajentaminen jäi kuitenkin ainoaksi vaihtoehdoksi tilojen käydessä riittämättömiksi uuden peruskoululain muuttaessa koulutuksen vaatimuksia.

Koulukeskusta laajennettiin 1970-luvulla peräkkäin kahteen otteeseen. Ensin rakennettiin laajennus I

(B-osa), jossa oli luokka- ja aputiloja. Ensimmäisen laajennuksen valmistuessa vuonna 1973, koulu tarvitsi edelleen uudet ruokailutilat. Tämän vuoksi heti ensimmäisen laajennuksen jälkeen suunniteltiin toinen laajennus, joka valmistui vuonna 1975. Kaksikerroksiseen rakennukseen valmistui uuden keittiön ja ruokalan lisäksi kotitalouden ja luonnonopin opetustiloja. Laajennuksen rakennuttanut yhteiskoulu ei ehtinyt uusista tiloistaan nauttia koulun muuttuessa Oriveden yläasteeksi ja lukioksi.

2.2.1. LAAJENNUS I (B-OSA)

SUUNNITTELIJAT JA RAKENTAJAT

Arkkitehtisuunnittelu - Eero Saari

Rakennesuunnittelu - Ins. Kaarlo Saramies

LVI-suunnittelu - LVI-insinööritoimisto Seppo Karves Oy

Sähkösuunnittelu - Insinööritoimisto Kalle Havulinna

Urakoitsija - Rakennusliike Kylliö & Kylliö

Kouluhallitus hyväksyi Eero Saaren luonnoksen pohjalta tehdyn suunnitelman koulun uudesta laajennuksesta 30.12.1971. Alun perin laajennus oli tarkoitus rakentaa purettavaksi suunnitellun opettaja-asuntolan paikalle. Tontin ahtauden vuoksi koulurakennuksen laajennusta varten ostettiin kuitenkin lisäksi tonttialue Santamäen tilasta. Kouluhallitus hyväksyi koulun omistamat tilat koulualueeksi mahdollistaen asemakaavamuutoksen ja näin myös uuden koulurakennuksen toteuttamisen vuonna 1972. Kouluhallitus hyväksyi arkkitehti Eero Saaren laatimat lopulliset piirustukset 3.8.1972. Saadun ennakkopäätöksen vuoksi urakkasopimus rakennusliike Kylliö & Kylliön kanssa oli allekirjoitettu jo kesäkuussa. Rakennustyöt edistyivät nopeasti ja harjannostajaiset pidettiin lokakuussa 1972. Luokkasiipi saatiin käyttöön jo 22.11.1973 ja koko rakennus 2.3.1973. Urakan kokonaiskustannukset olivat 1,25 miljoonaa markkaa.

ARKKITEHTI EERO SAARI

Eero "Roopo" Saari (1928–2023) oli tamperelainen arkkitehti ja jääkiekkoilija. Hänen tunnetuin työnsä on Lehtikuningas Urpo Lahtiselle suunniteltu Villa Urpo. Muita Saaren suunnitteleimia rakennuksia ovat Tampereen keskustassa sijaitsevat liike- ja asuinrakennukset Aleksanterinkatu 20 ja 23 (1970), jotka tunnetaan myös Pikku-Aleksina ja Isona-Aleksina.

Kuuluisampi hän on kuitenkin jääkiekkoilijana. Saari pelasi jääkiekkoa ammattilaisena kausina 1944–1956 edustaen Suomea Pariisin MM-kisoissa 1951 ja olympialaisissa Oslon 1952. Hän oli seurauskollinen ja voitti uransa aikana kuusi SM-kultaa Ilveksessä.

SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Koulu päätettiin toteuttaa paikalla muurattuna, mutta myös puurakenteisen viipalekoulun ja muovielementtirakenteisen koulun mallia harkittiin. Ne olisivat olleet siirrettäviä ja nopeampia toteuttaa, mutta niiden kustannukset olivat liian korkeat, kerroskorkeus liian matala, sekä käyttötarkoituksen muutokset vaikeampia toteuttaa. Tiilirakenteisen rakennuksen eduksi luettiin myös mahdollisuus muuttaa se verstaaloiksi ja sisätilojen täydellinen saneeraus kantavien rakenteiden sijaitessa vain ulkoseinillä, joskin kantavia pilareita tuli lopulta myös keskikäytävän kummallekin puolel. Laajennus rakennettiin pilari-palkki-järjestelmällä, jonka ulkoseinät olivat paikalla muurattuja tiili-villa-tiili-seiniä. Laajennus yhdistettiin olemassa olevaan koulurakennukseen yhdyskatoksella.

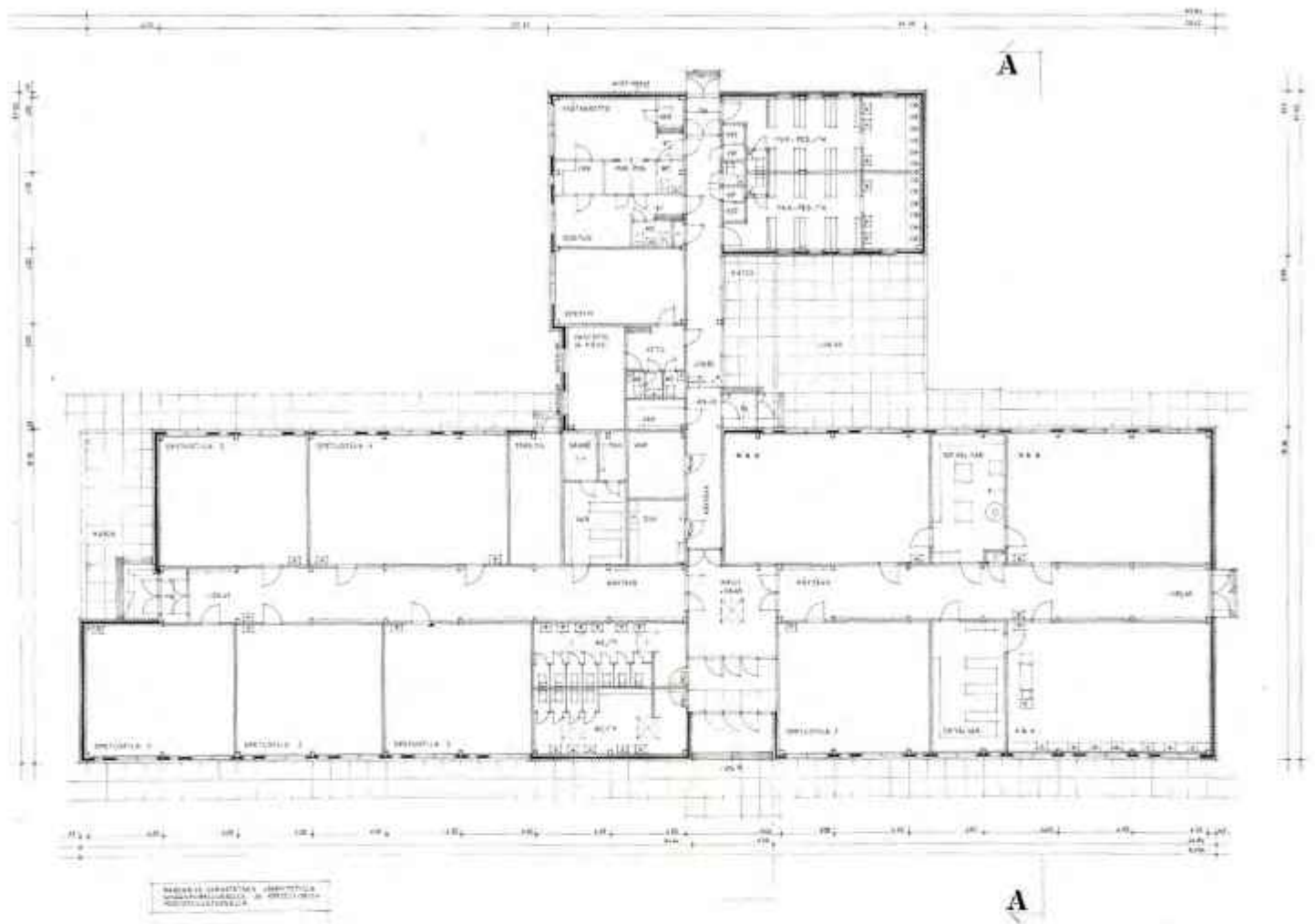
Laajennuksen rakentamista 1972. 50 vuotta sitten: Harjannostajaiset Yhteiskoululla, Oriveden sanomat 15.10.2022

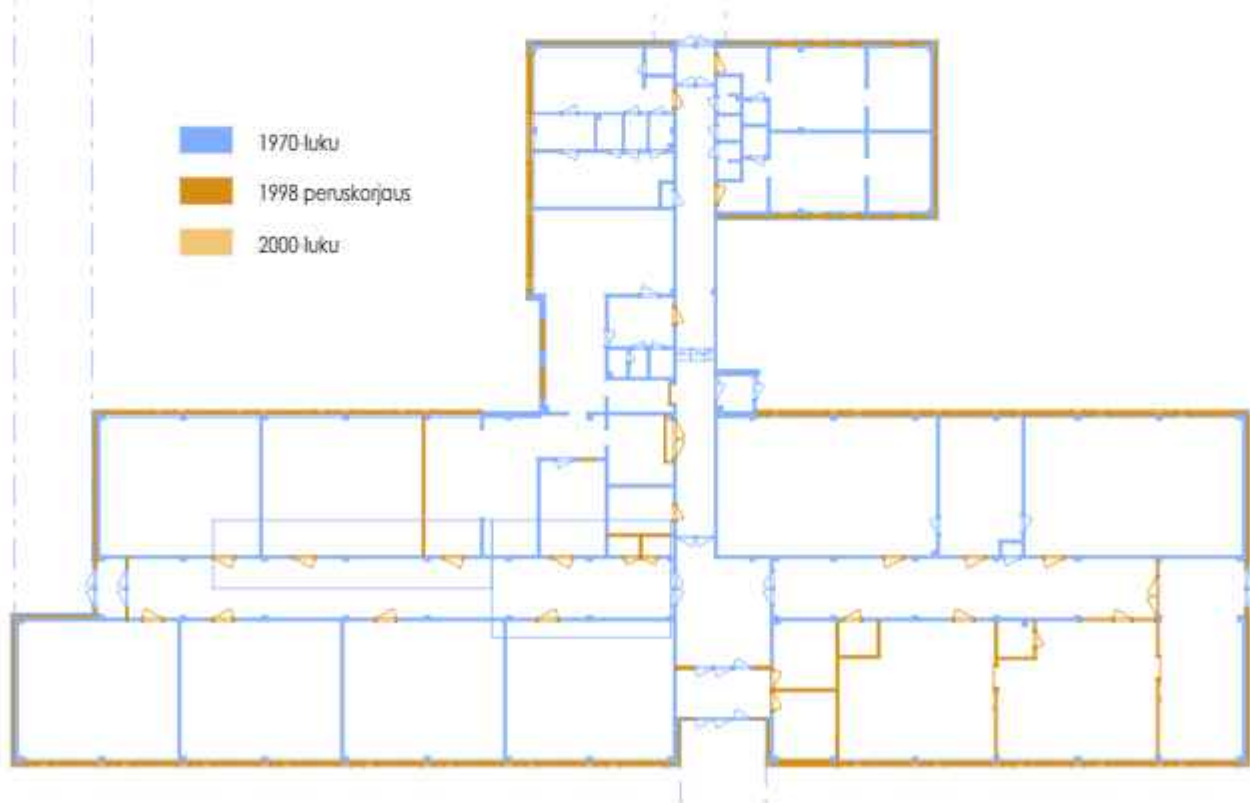
Valmistunut laajennus (B-osa). Piha on tyhjä asfalttikenttä. Oriveden kuva-arkisto

POHJAPIIRUSTUS

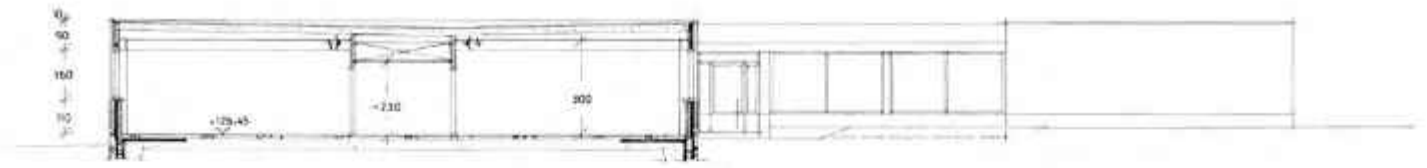

Pohjapiirustus 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

Pohjapiirustus nykytilanne.

LEIKKAUS

Leikkaus A-A 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

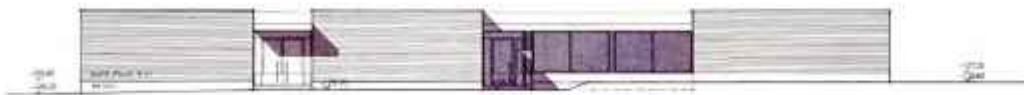
JULKISIVUT

Julkisivu etelään 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

Julkisivu länteen 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

Julkisivu pohjoiseen 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

Julkisivu itään 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

RAKENNELEIKKAUS

HUO VAT
LÄMPÖRISTE (KATEPAL - POLYURET. MUOVIERIST LEVY)
SIPORE X

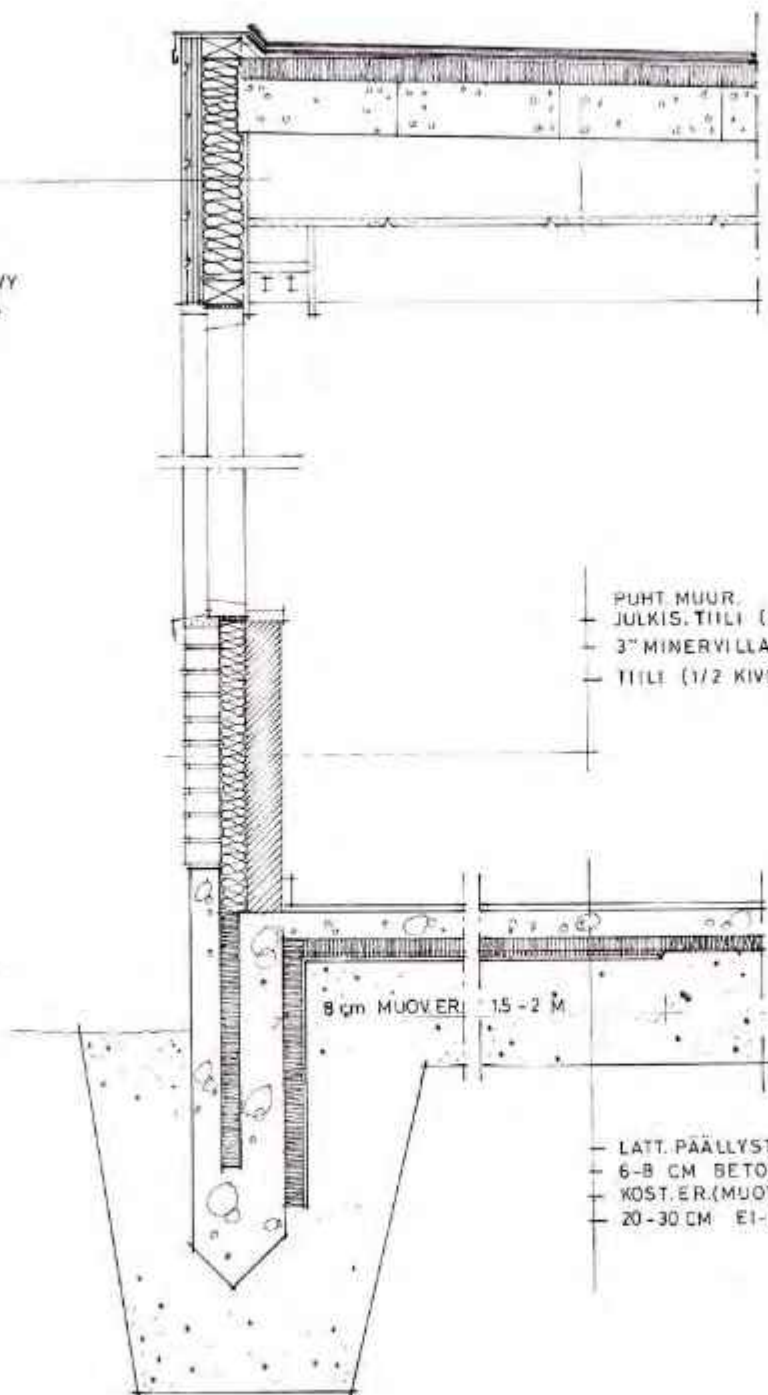
ALAKATTO: KIPSONIITTI

VAAKAPANELI
ILMARAKO
3 MM LUJA-LEVY
5" MINER.VILLA
KOST. SULKU
LASTULEVY

PUHT. MUUR.
JULKIS. TIILI (1/2 KIVEÄ)
3" MINERVILLA
TIILI (1/2 KIVEÄ)

8 cm MUOV.ER. 1,5-2 M

LATT. PÄÄLLYSTE
6-8 CM BETONI + 5 CM MUOVIER.
KOST. ER. (MUOVI)
20-30 CM E1-KAPILLAAR. SORA

19.4.72

no 8	ORIVEDEN YHTEISKOU LU / LAAJENNUS	5.4-72
	RAKENNELEIKKAUS	1/20

arkkitehtitoimisto eero saari

Rakenneleikkaus 1972. Arkkitehtitoimisto Eero Saari.

Eero Saari

2.2.2. LAAJENNUS II (C-OSA)

SUUNNITTELIJAT JA RAKENTAJAT

Arkkitehtisuunnittelu - Eero Saari

Rakennesuunnittelu - Ins. Kaarlo Saramies

LVI-suunnittelu - LVIS-insinööritoimisto Seppo Karves Oy

Sähkösuunnittelu - LVIS-insinööritoimisto Seppo Karves Oy

Urakoitsija - Rakennusliike Wall

Koululta puuttui edelleen riittävät ruokailutilat, ja uuden laajennuksen suunnittelu käynnistettiin heti edellisen valmistuttua. Uuden koulurakennuksen tilaohjelma hyväksyttiin 13.6.1974 ja arkkitehti-toimisto Saari-Tanhua-Ursinuksen luonnosten pohjalta toteutettiin pääpiirustukset, jotka Kouluhallitus hyväksyi 13.11.1975. Urakkasopimus allekirjoitettiin rakennusliike Wallin kanssa jo vuoden 1974 lopulla ja rakennustyöt saatiin aloitettua heti alkuvuodesta 1975. Rakennusurakka eteni ripeästi ja harjannostajaisia vietettiin 16.5.1975. Uusi laajennus valmistui seuraavan lukuvuoden alkuun mennessä, jolloin siirryttiin peruskoulujärjestelmään.

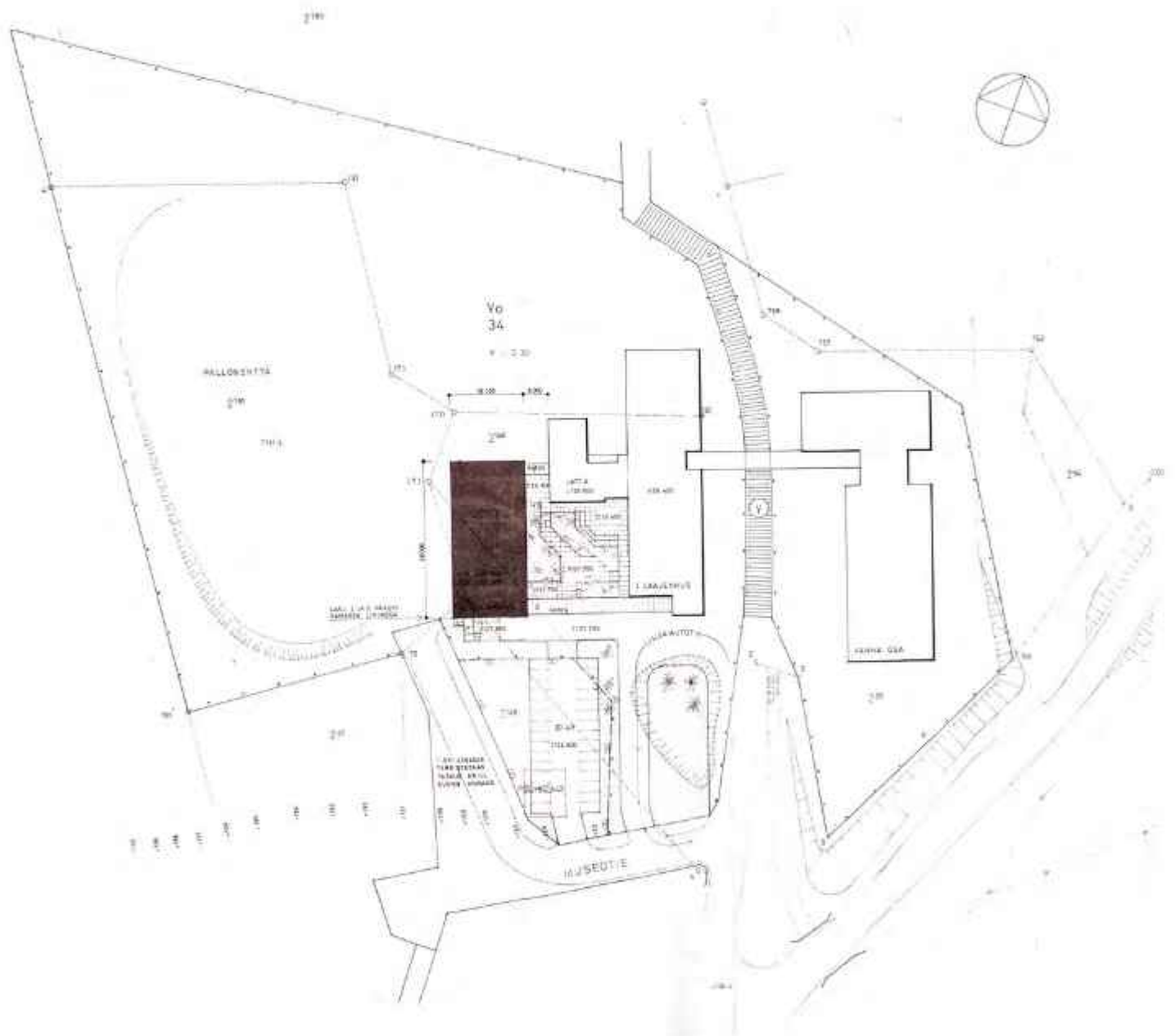
Ensimmäisen laajennuksen tapaan toinenkin rakennettiin pilari-palkki-järjestelmällä, jonka ulkoseinät olivat paikalla muurattuja tiili-villa-tiili-seiniä rinteeseen maanvastaisia seiniä lukuun ottamatta. Laajennukset yhdistettiin toisiinsa yhdyskatoksilla

Toisen laajennuksen (C-osa) rakennustyömaa vuonna 1975. Yhteinen koulumme 70 vuotta.

ALKUPERÄISET SUUNNITELMAT

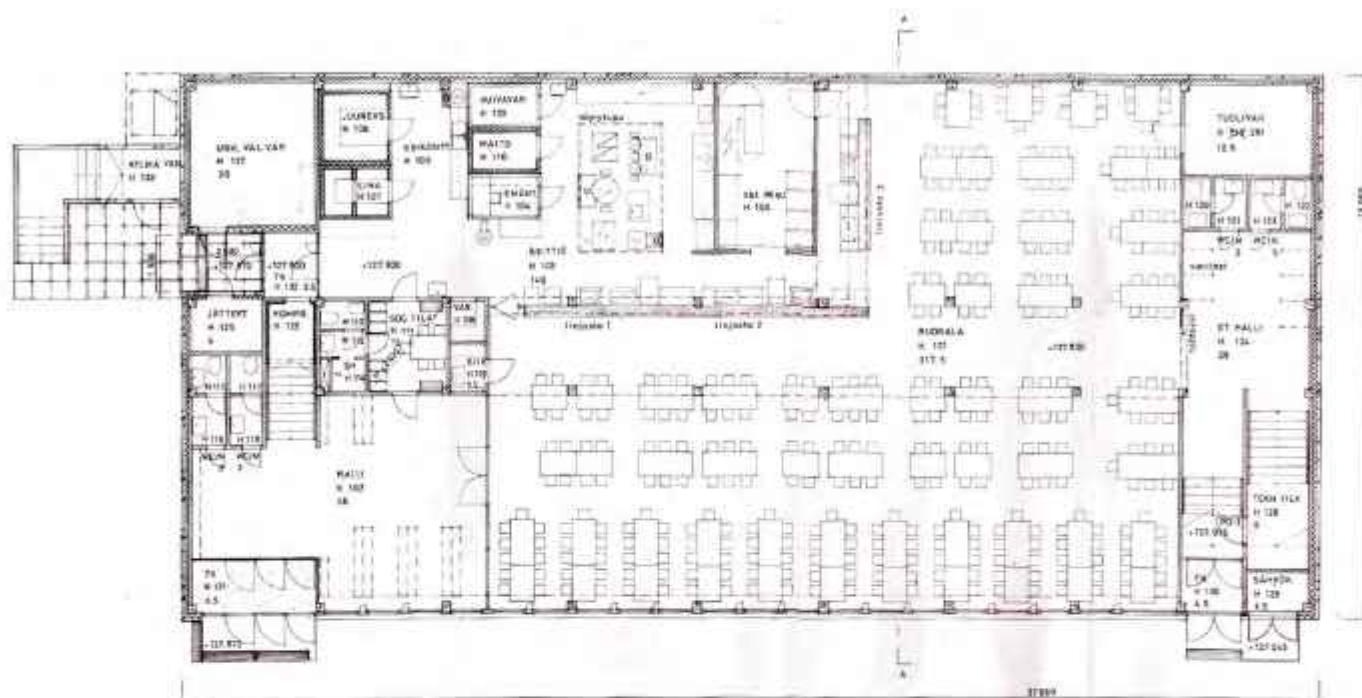
ASEMAPIIRROS

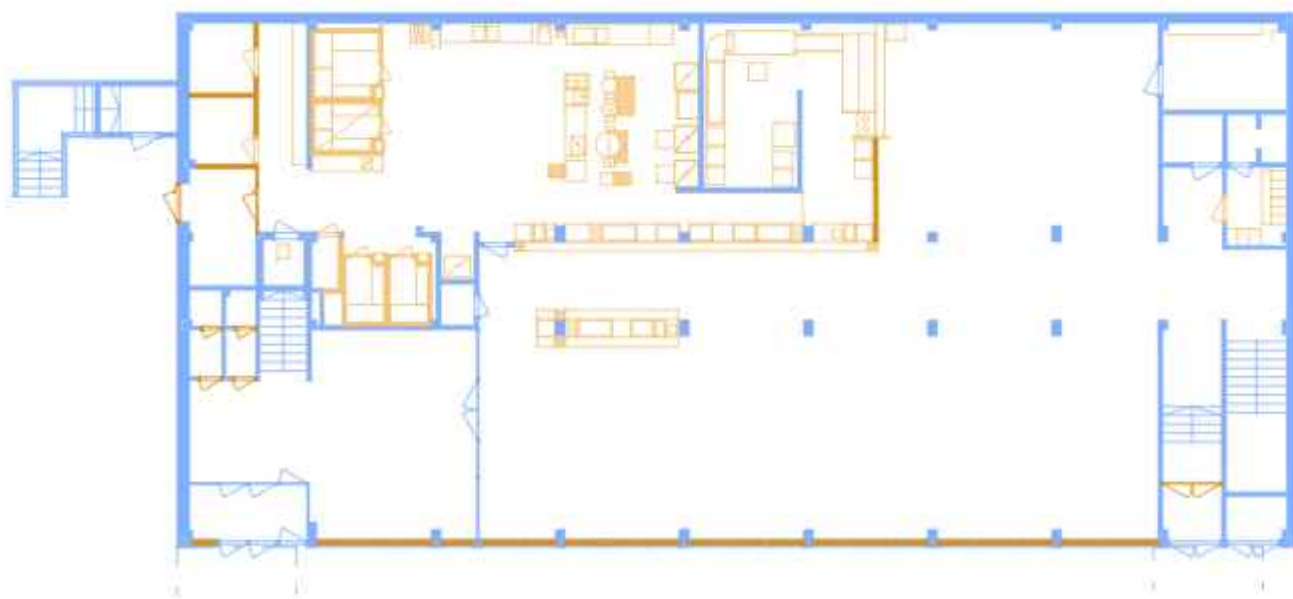
Asemapiirros 1975. Tumalla piirretty toinen laajennus (C-osa). Arkkitehtitoimisto Saari-Tanhua-Ursinus Oy.

POHJAPIIRUSTUKSET

I kerroksen pohjapiirustus 1975. Arkkitehtitoimisto Saari-Tanhua-Ursinus Oy.

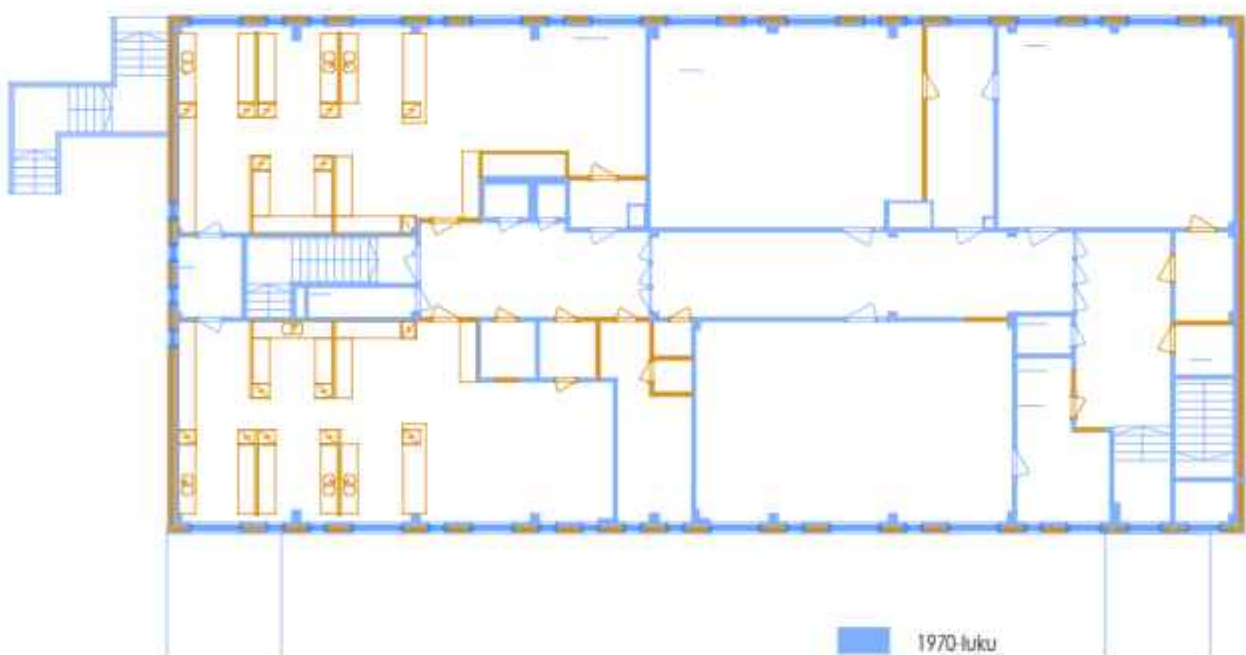

I kerroksen pohjapiirustus, nykytilanne.

- 1970-luku
- 1998 peruskorjaus
- 2000-luku

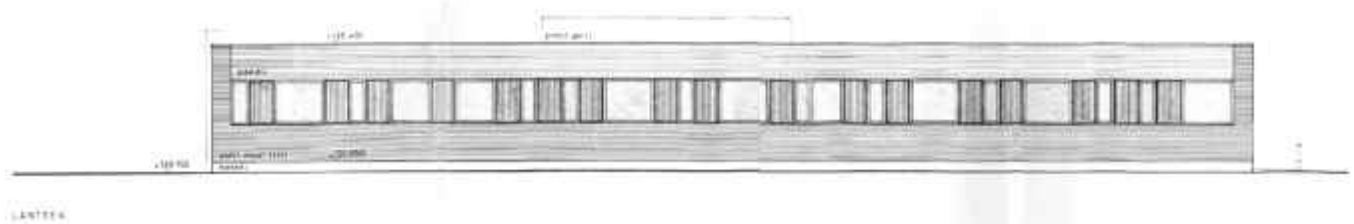
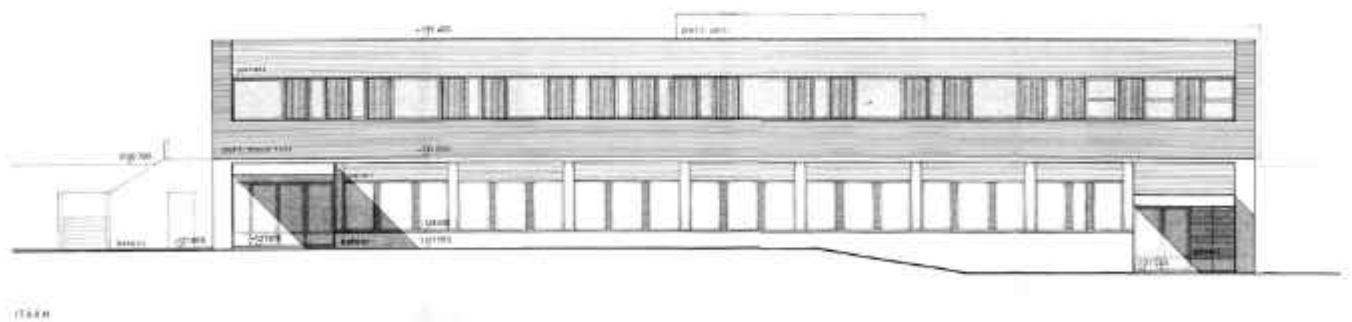
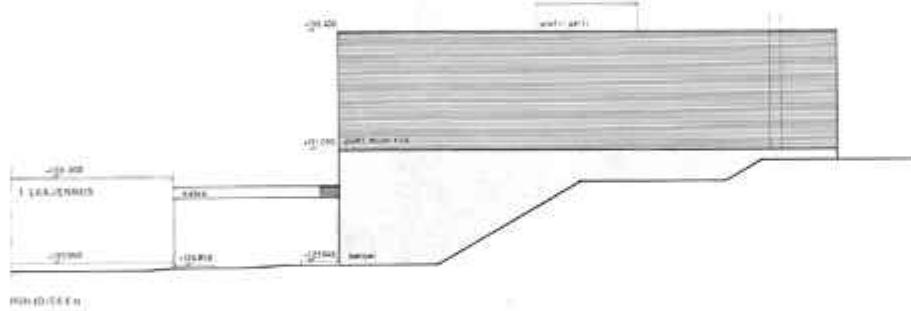
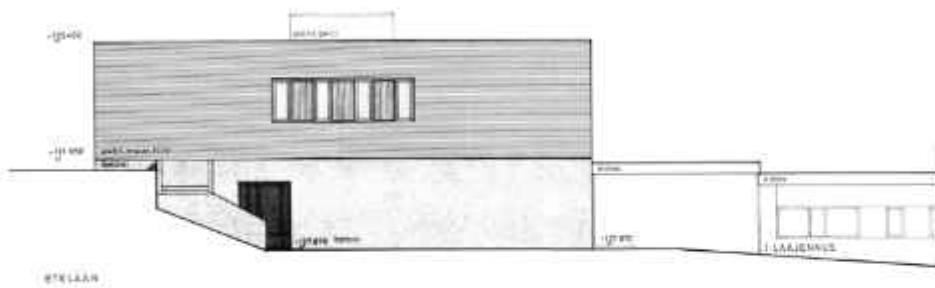
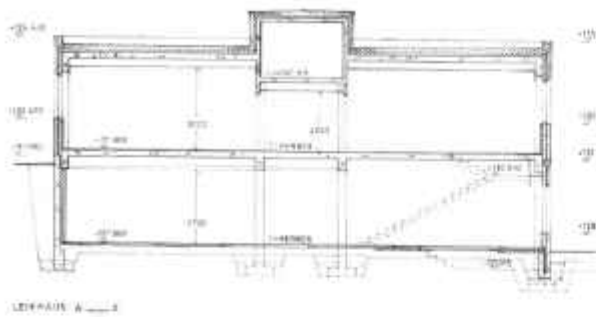
2. kerros 1975. Arkkitehtitoimisto Saari-Tanhua-Ursinus Oy

2. kerroksen pohjapiirustus, nykytilanne

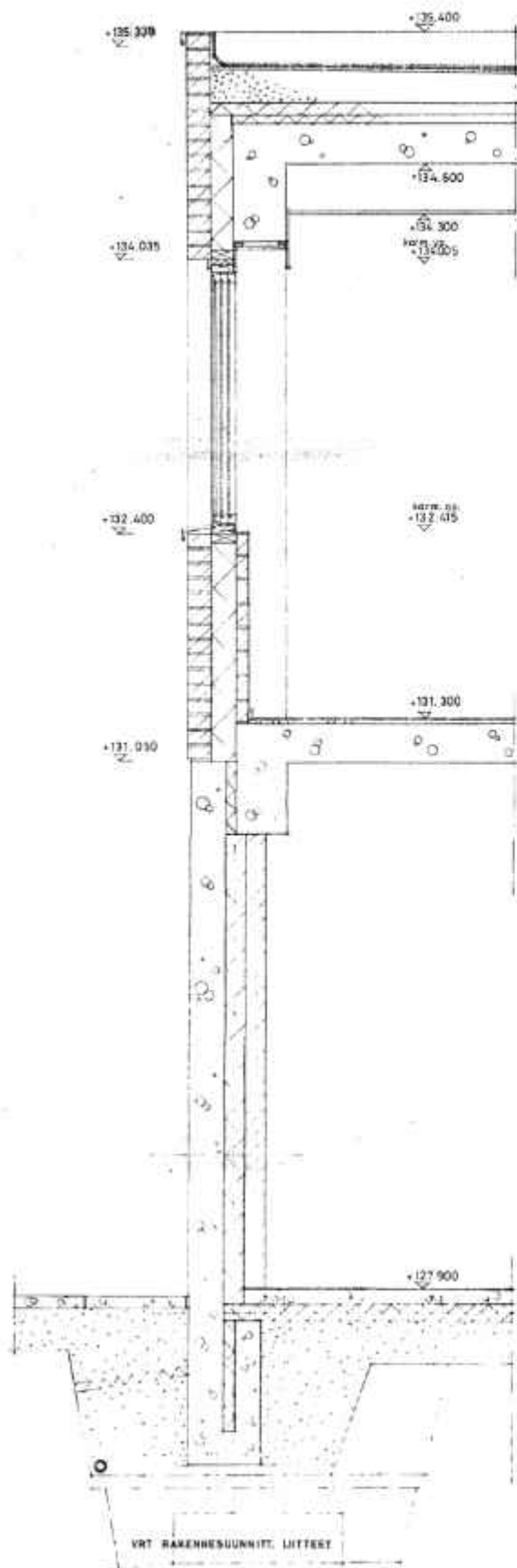
- 1970-luku
- 1998 peruskorjaus
- 2000-luku

LEIKKAUKSET JA JULKISIVUT

Leikkaus A-A ja julkisivut. Arkkitehtitoimisto Saari-Tanhua-Ursinus Oy.

RAKENNELEIKKAUS

2.2.3. VALMIS LAAJENNUS (B- JA C-OSA)

22 vuotta vanha B-osa ennen peruskorjausta oli huomattavasti tummempi kuin nykyään. Oriveden kaupungin kuva-arkisto.

Yksikerroksisessa B-osassa oli valmistuessaan kolme varsinaista luokkahuonetta, tilat kielistudiolle, jotka oli alkuun jaettu kahdeksi luokkahuoneeksi, kaksi kieliluokkaa, kemian luokka, kaksi luonnontieteiden luokkaa sekä henkilökunnan aputilat. Pienemmässä siivessä oli lisäksi kouluterveydenhuollon tilat sekä liikunnanopettajien sekä oppilaisen puku- ja pesutilat. B-osan valmistuessa rakennusten väliin lisättiin myös kulkukatos.

Kaksikerroksisen C-osan alakertaan valmistui kouluruokala. Ruokasali avautui suurin ikkunoin kohti verheää sisäpihaa ja keittiön tilat sijoittuivat maanvastaiselle seinälle. Yläkerrassa oli kaksi kotitalouden luokkaa sekä luonnonopin opetustiloja ja varastotilaa.

Rakennukset edustivat valmistuessaan tyyppillistä 1970-luvun tasakattoista tiilirakennusta nauhaikkunoinen ja tummine laudoituksineen. Aikakauden koulusuunnittelun ihanteena oli avoimet, joustavat ja muunneltavat tilat, minkä vuoksi pilari-palkki-järjestelmät yleistyivät ja uudet koulurakennukset olivat tyyppillisesti matalia ja syvärunkoisia, ja väliseinät kevytrakenteisia. Ihanne näkyy B- ja C-osan rakenneratkaisuissa ja jossain määrin väliseinämuutoksia on vuosien saatossa tehtykin.

20 vuotta vanha C-osa ennen peruskorjausta oli huomattavasti tummempi kuin nykyään. Oriveden kaupungin kuva-arkisto.

Pohjaratkaisuna oli pragmaattinen keskikäytävä, jonka kummallakin puolen sijaitsi valoisa luokkahuoneet. Sisätilojen värimaailma oli alunperin hyvin voimakas ja alkuperäiset ovet viilupintaisia. B-osassa oli yksityiskohtana ajalleen tyyppillinen lasitiili-ikkuna.

2.2.4. MYÖHEMMÄT MUUTOKSET B- JA C-OSISSA

1990-LUVUN PERUSKORJAUS

B- ja C-osiin on valmistunut vuonna 1998 peruskorjaus, jossa on uudistettu IV-järjestelmiä ja lisätty B-osan rakennuksen katolle IV-konehuone ja laajennettu C-osan konehuonetta. Tuolloin myös B-osan rapautuneet julkisivut on uusittu ulkopuolinen tiiliverhous vaihtamalla. Samalla molempien rakennusten nauhaikkunat on muutettu valkoisiksi ja niitä ympäröivät julkisivumateriaalit vaihtuivat tummasta puupaneeloinnista valkoiseen aaltolevyyn ja vaaleansinisiin rakennuslevyihin.

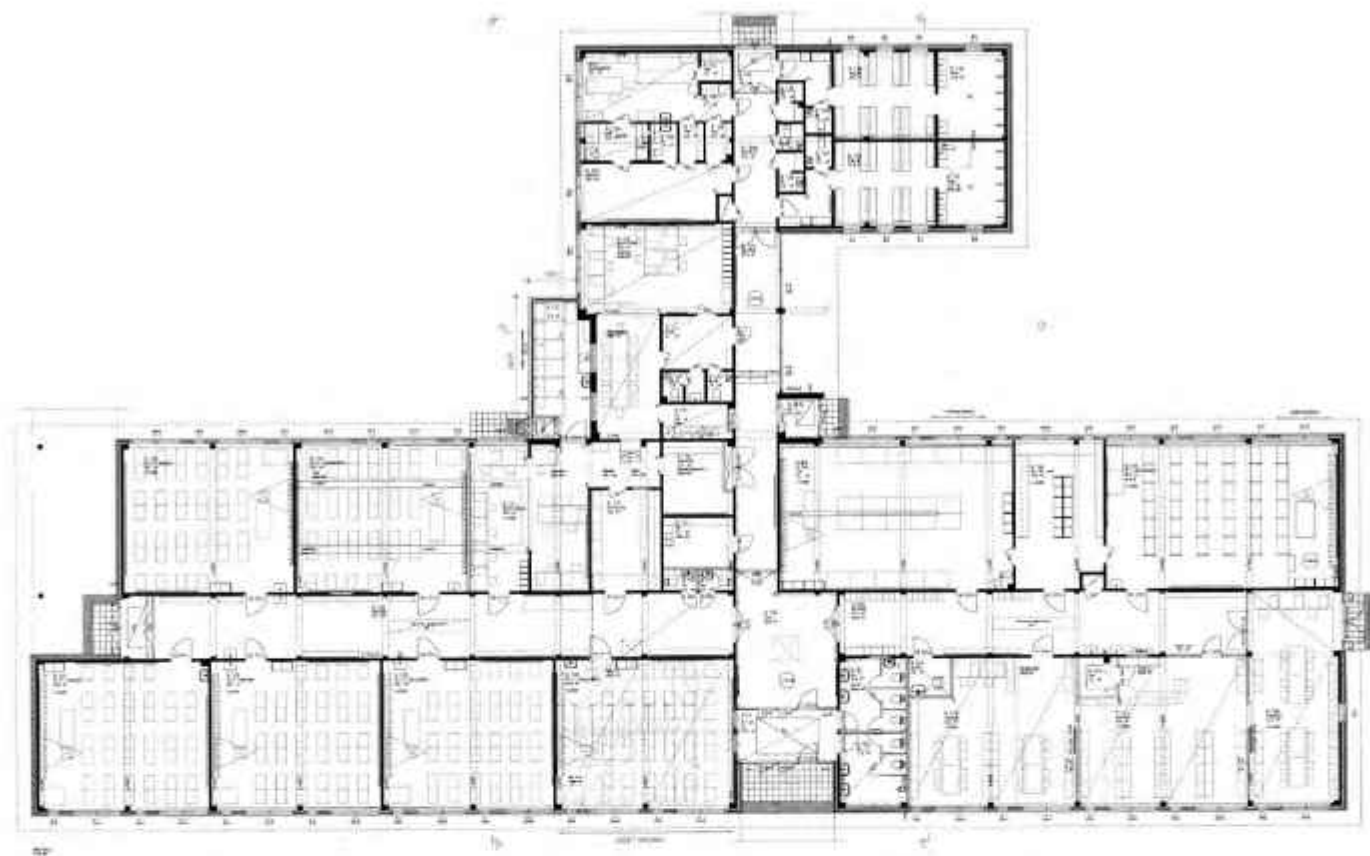
Yksi suurimmista julkisivumuutoksista verhousten uusimisen ohella on B-osan vesikaton muuttuminen tasakatosta räystäälliseksi aumakatoksi, joka on 1970-luvun tyyllisille rakennuksille vieras. Rakennuksen alkuperäinen ulkoasu siis muuttui roimasti peruskorjauksen yhteydessä.

Myös luokkatilojen pintamateriaaleja ja kalusteita on uusittu ainakin C-osassa, ja kaikki märkätilat on niin ikään remontoitu. Pintamuutosten lisäksi kumpaankin rakennukseen tehtiin pieniä tilamuutoksia ja B-osan sisäpihan puolelle rakennettiin viherhuone.

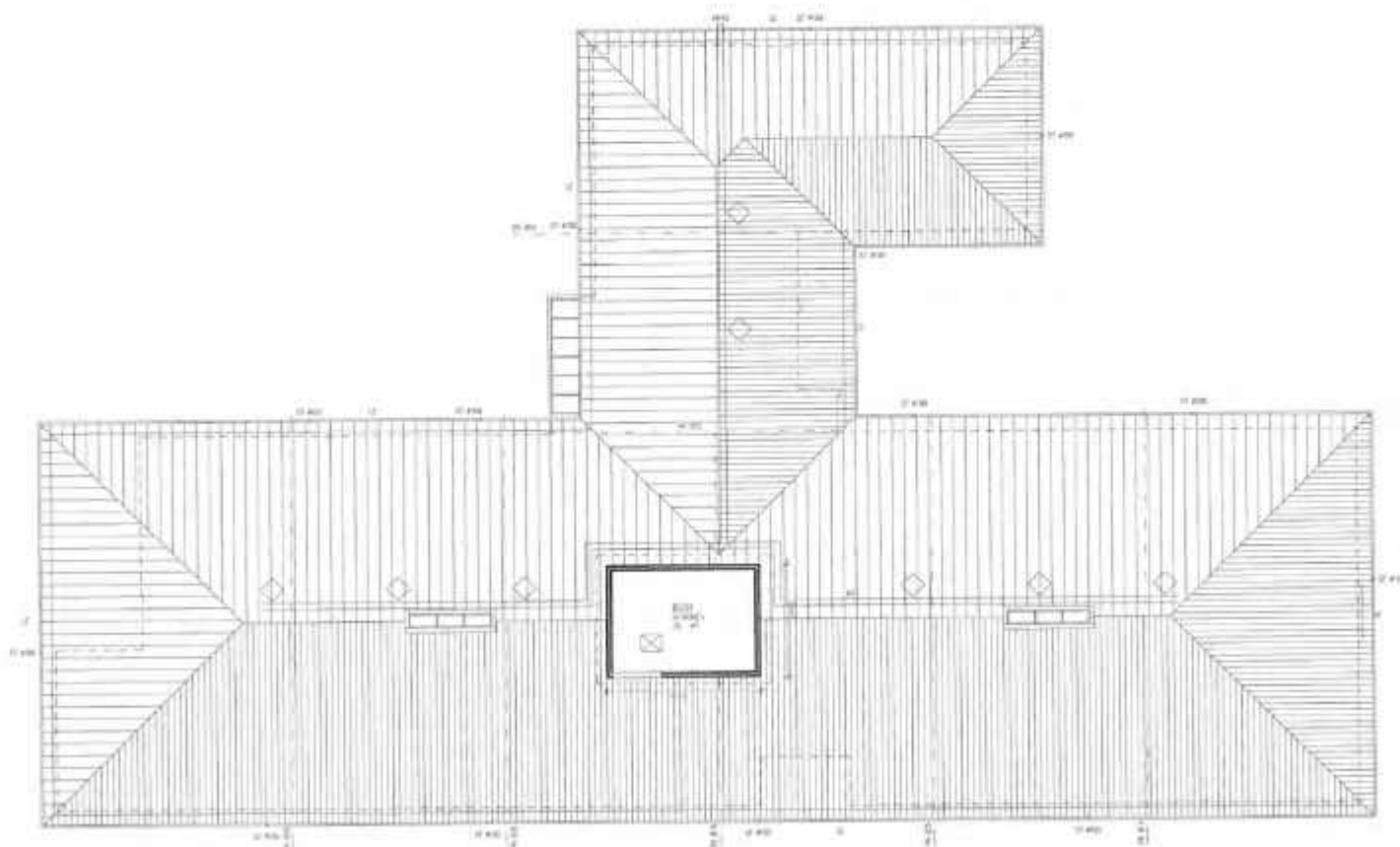
RAKENNUSLUVAT B- ja C-osissa ja niiden ympäristössä

<u>lupa nro</u>	<u>mitä rakennettu</u>	<u>rak.lupa hakemus allekirjoitettu</u>	<u>valmistumis pvm</u>
75a-1997	peruskorjaus	22.5.1997	1.8.1998 osa C 20.11.1998
187-1974	Yhteiskoulun lisärakennus (opetustiloja ja ruokala)	2.12.1974	19.9.1975
51-1972	koulurakennus (lukio)	6.4.1972	25.2.1973

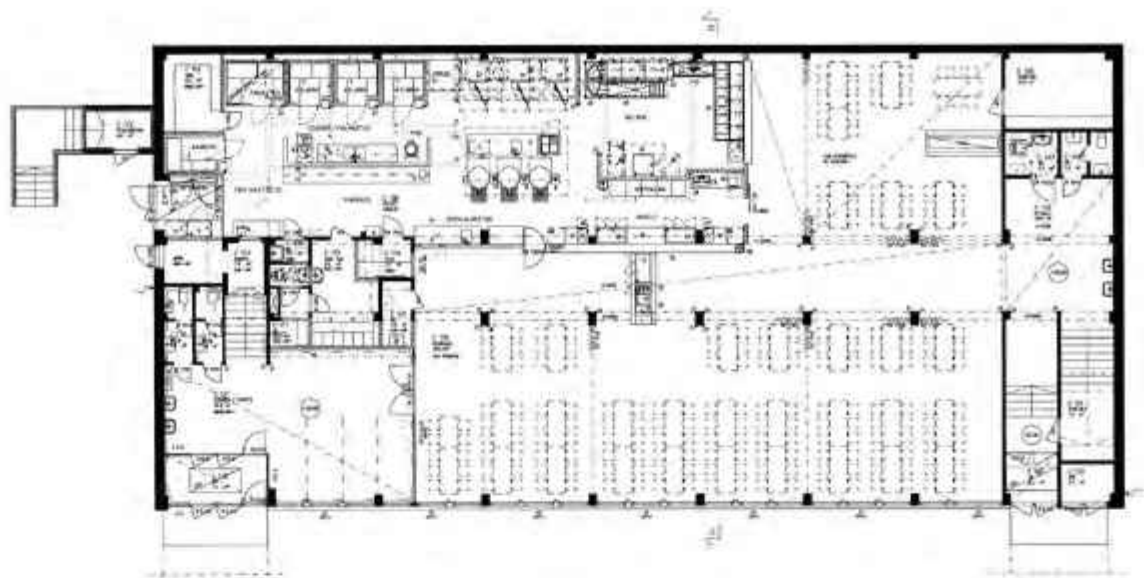
POHJA- JA VESIKATTOPIIRUSTUKSET

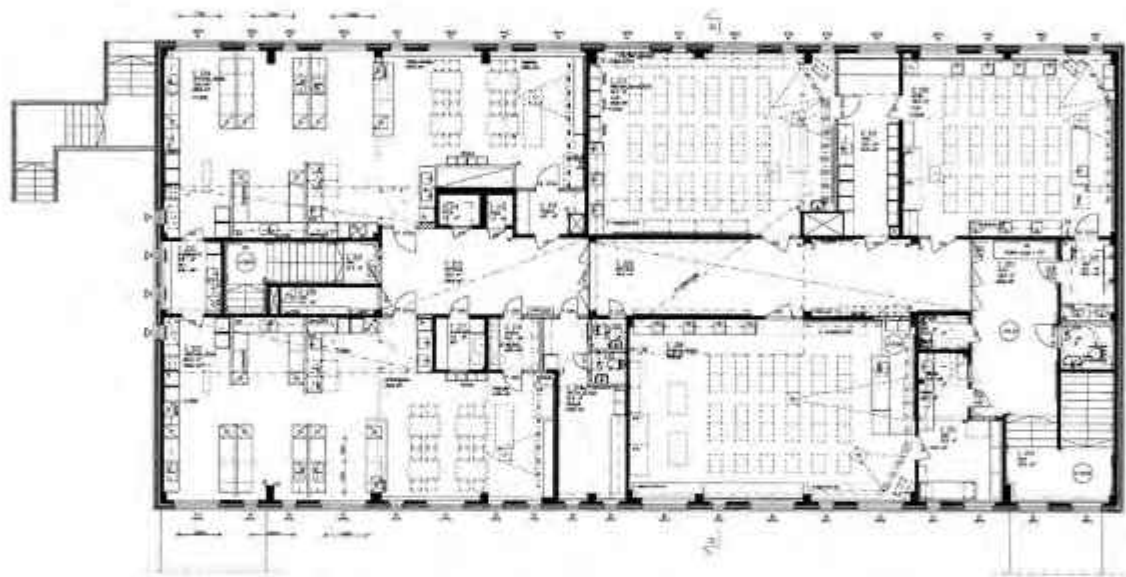
Pohjapiirustus B-osa I krs. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

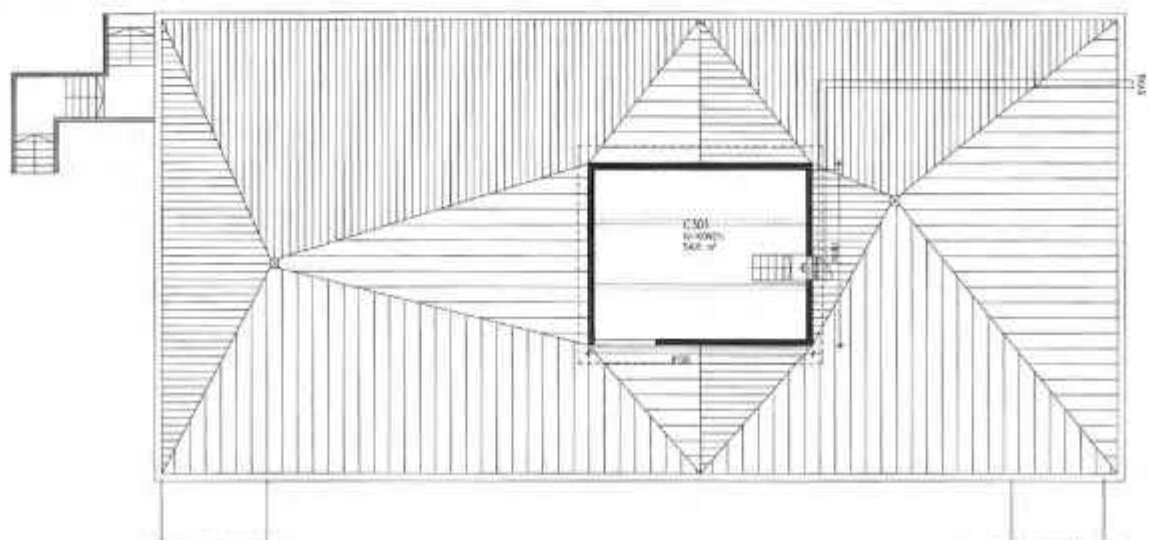
Vesikattopiirustus B-osa. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

Pohjapiirustus C-osa 1.krs. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

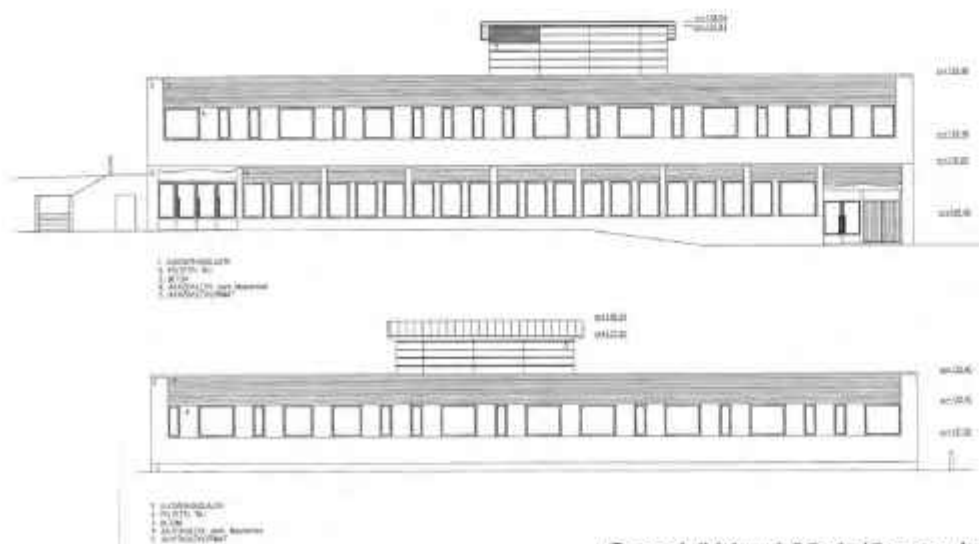
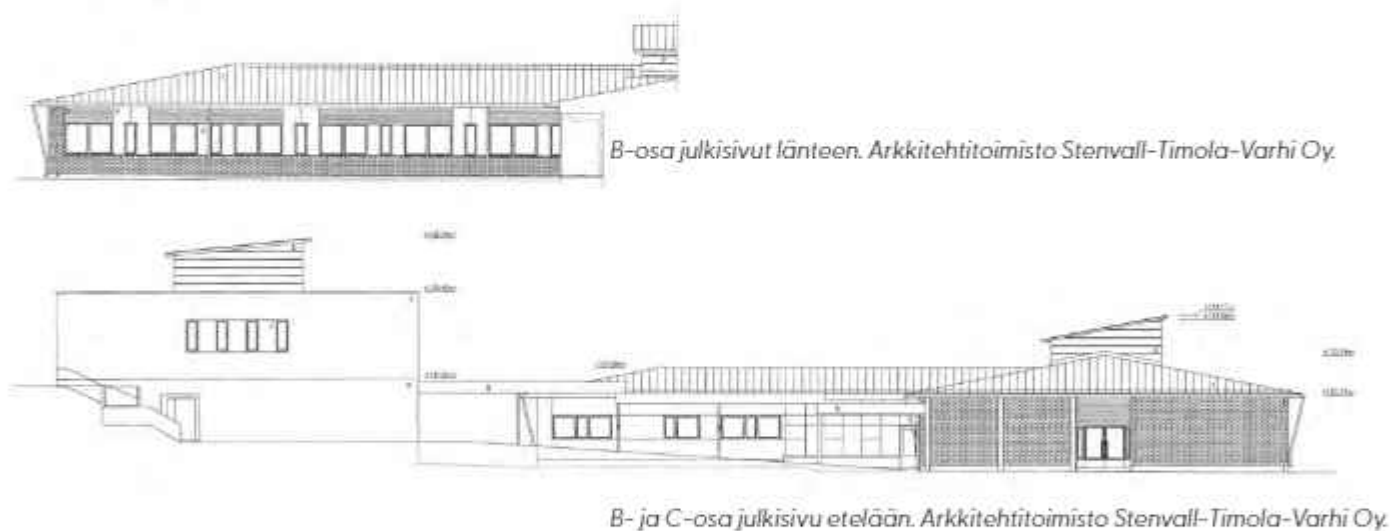
Pohjapiirustus C-osa 2.krs. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

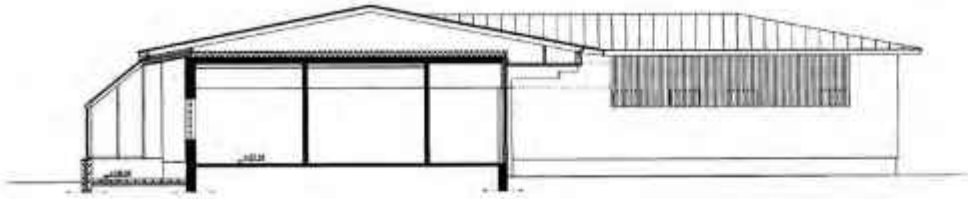
Vesikattopiirustus C-osa. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

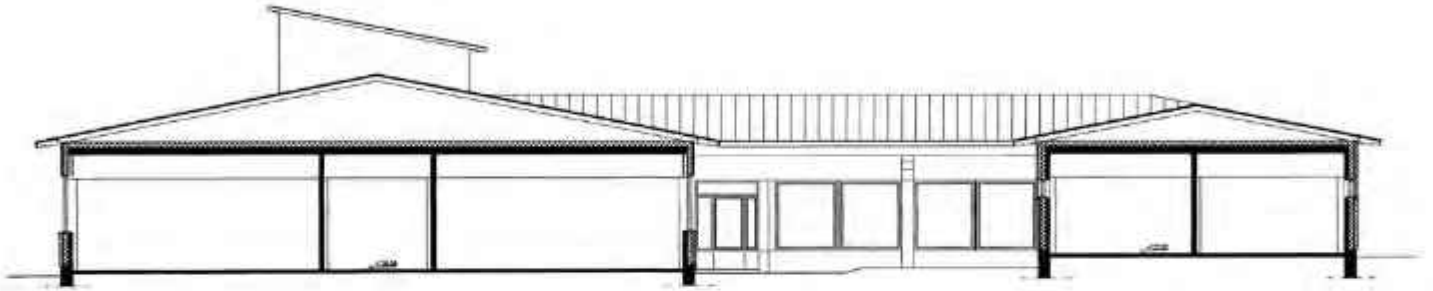
JULKISIVUT

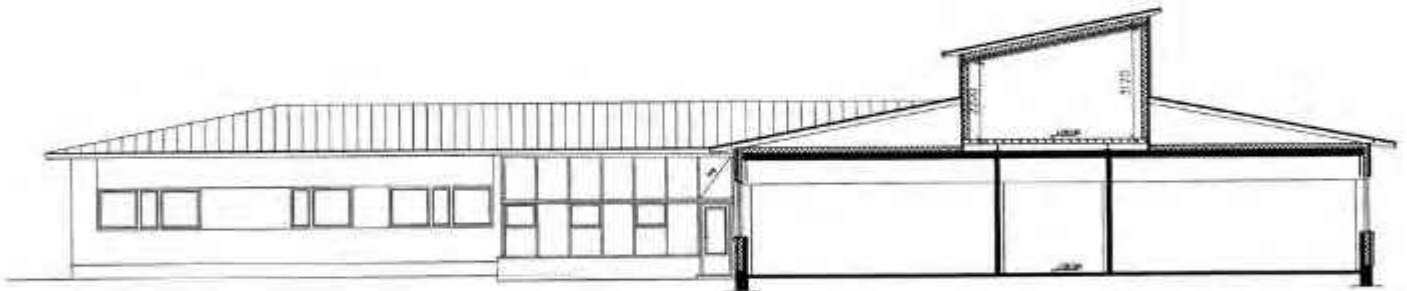
LEIKKAUKSET

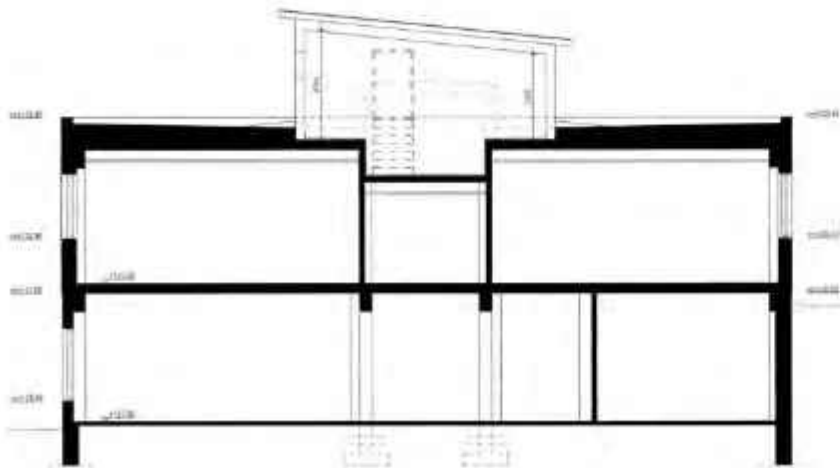
B-osa, leikkaus E-E viherhuoneen kohdalta. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

B-osa, leikkaus F-F. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

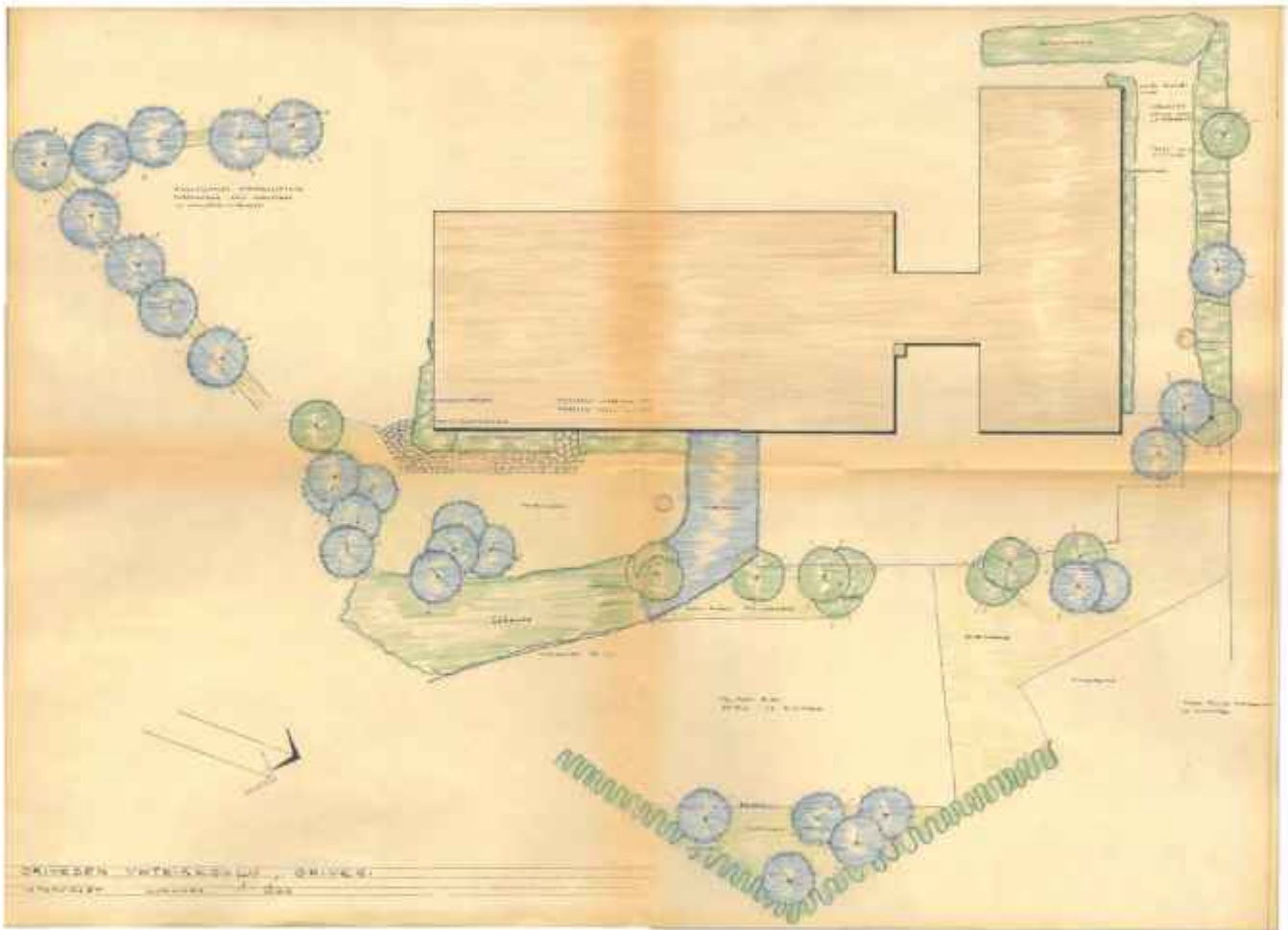

B-osa, leikkaus G-G. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

C-osa, leikkaus H-H, IV-konehuoneen muutos. Arkkitehtitoimisto Stenvall-Timola-Varhi Oy.

3. YMPÄRISTÖN MUUTOKSET

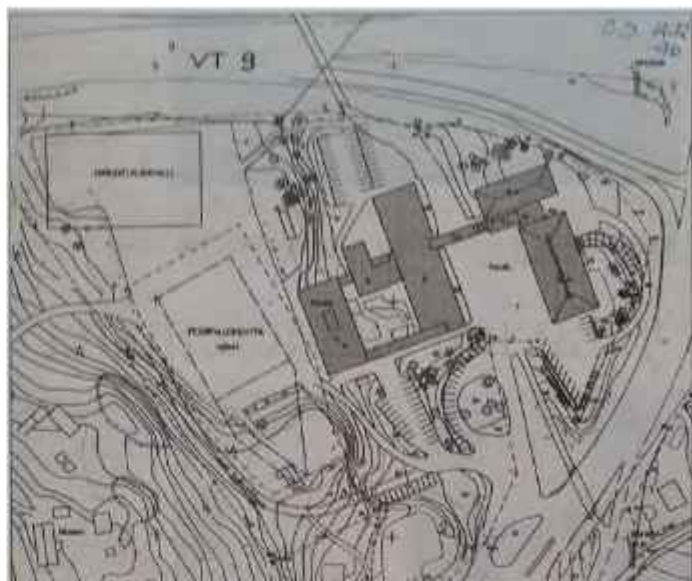
Pihasuunnitelmaluonnos vuodelta 1967. Pekka ?

3.1. KOULUN PIHA-ALUE

Ennen koulun laajentamista 1970-luvulla, koulun opettajien rakennus "Maikkala" sijaitsi tien toisella puolen. Koulun kentät sijaitsivat Maikkalan takana. Myös koulun itäpuolella on ollut välituntipihaa toiminut kenttä. Tällöin tie kulki koulun ja maikkalan välistä.

Alkuperäisiä pihasuunnitelmia ei ole säilynyt eikä esimerkiksi kasvi- ja puutarhan sijainnista oli jäänyt tietoa. Rakennuksen eteläpuolella, alikululle johtavan jalkakäytävän varrella on yksi vanha omenapuu, joka voisi olla kasvitarhan peruja.

Koulun kenttää on muutettu ainakin vuosina 1938 sekä 1970-luvulla ja koulun pihaa 1990-luvulla peruskorjauksen yhteydessä. Yläkentän laidalle valmistui pukukoppi vuonna 1980 ja viimeisimpänä jäähalli vuonna 1997. Niin ikään vuonna 1997 koulun pihaan rakennettiin ulkovaivastarasto.

Ottaveden jäähalli ja kokouskeskus. Kaupunki edellytti, että yksityisellä rahalla saatiin 490 000 markkaa. Valmistus päätettiin jättää jatkuvasti ajateltuna.

Yksityisiltä edellytetään 490 000 markan osuutta.

Kaupungilta vihreää valoa jäähallille

Lehtijuttu Öriveden sanomat 12.12.1996, Yhteiskoulun arkisto, leikekirja.

Koulun piha 1990-luvulla enne peruskorjausta. Yhteiskoulun arkisto, leikekirja.

3.2. LIIKENNEJÄRJESTELYT

Koulun ympäristö on muuttunut huomattavasti vuodesta 1931. Koulun edestä kulki kantatie Kangasalta Ruoveden ja Virtain kautta Pohjanmaalle. Kyseinen reitti muuttui, kun Oriveden pitäjän läpi kulkenut tie linjattiin keskustan ohi. Kyseinen tie erotti Yhteiskoulun keskustasta, joskin koulun kohdalle rakennettiin alikulku.

Samoihin aikoihin koulun pohjoispuolelle rakennettiin uusi valatie 9 Tampereelta. Uusi Tampereentie avattiin liikenteelle vuonna 1972, ennen laajennusten rakentamista. Yhdessä ohitustien kanssa ne rajasivat koulun tonttia. Koulun pihan läpi kulkenut tie muuttui kevyen liikenteen väyläksi ja ylikulkusillan avulla väylä yhdistää Oriahteen asuinalueen keskustaan.

Nämä liikenteen suuret linjaukset muuttivat koulun ympäristön laakeasta peltomaisemasta liikennealueeksi. Myöhemmin risteyskohta muutettiin kaksitasoiseksi, minkä vuoksi koulun itäpuolella sijainnut tielinja nousi useita metrejä ja sulki koulun tontin risteyskohdan kainaloon entistä tiukemmin.

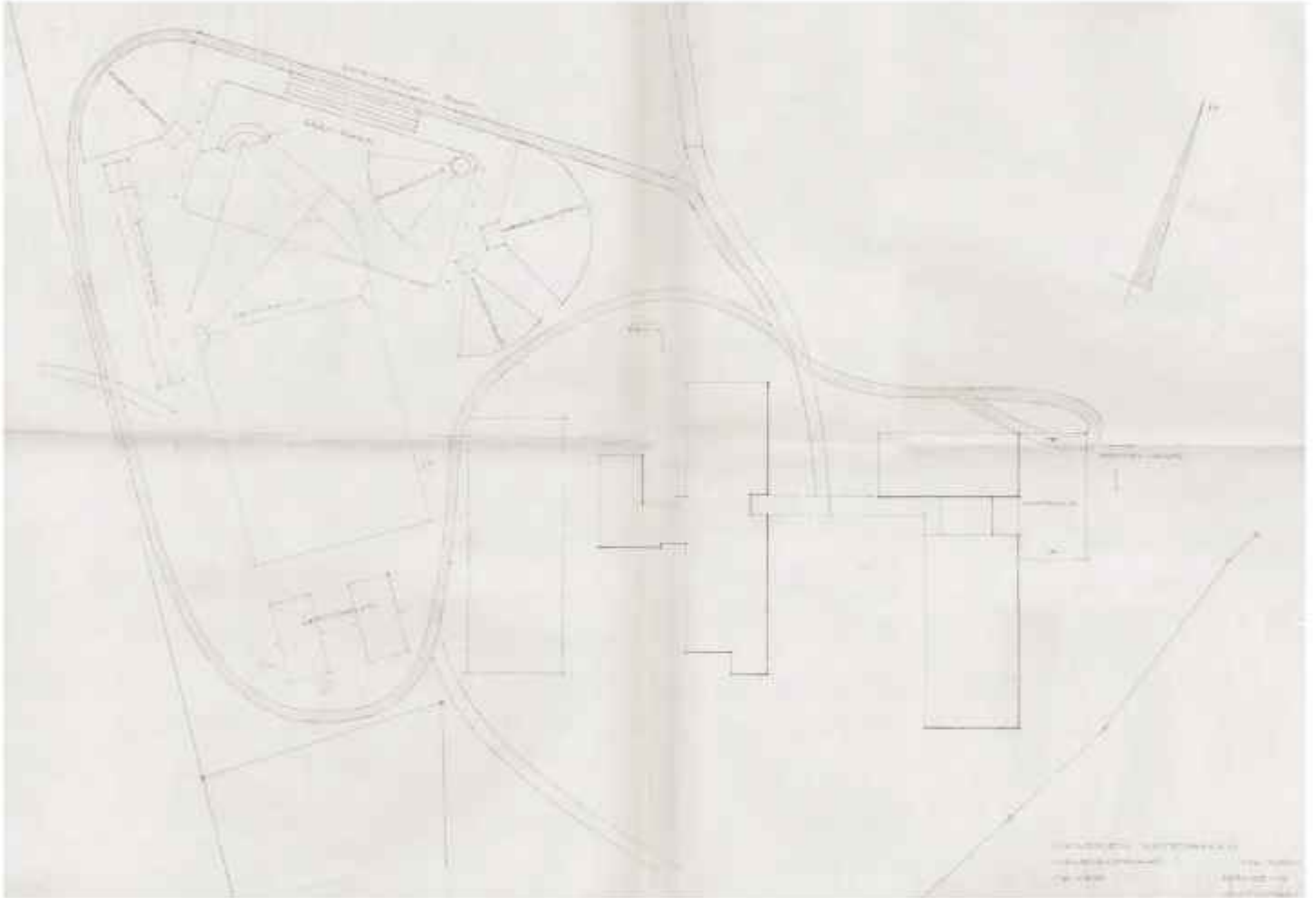
Oriveden yhteiskoulun jalankulkusillan työmaa 1971. 50 vuotta sitten: Yhteiskoulun tiesiltään betonkansi, tientehtäjät ehtineet jo Olkahisiin, Oriveden sanomat 22.5.2021

Yhteiskoulu ja sen alikulku 1970-luvulla. 50 vuotta sitten: Sana vaihtoa yhteiskoulun yläristeyksestä, Oriveden sanomat 28.7.2022

RAKENNUSLUVAT koulun ympäristössä

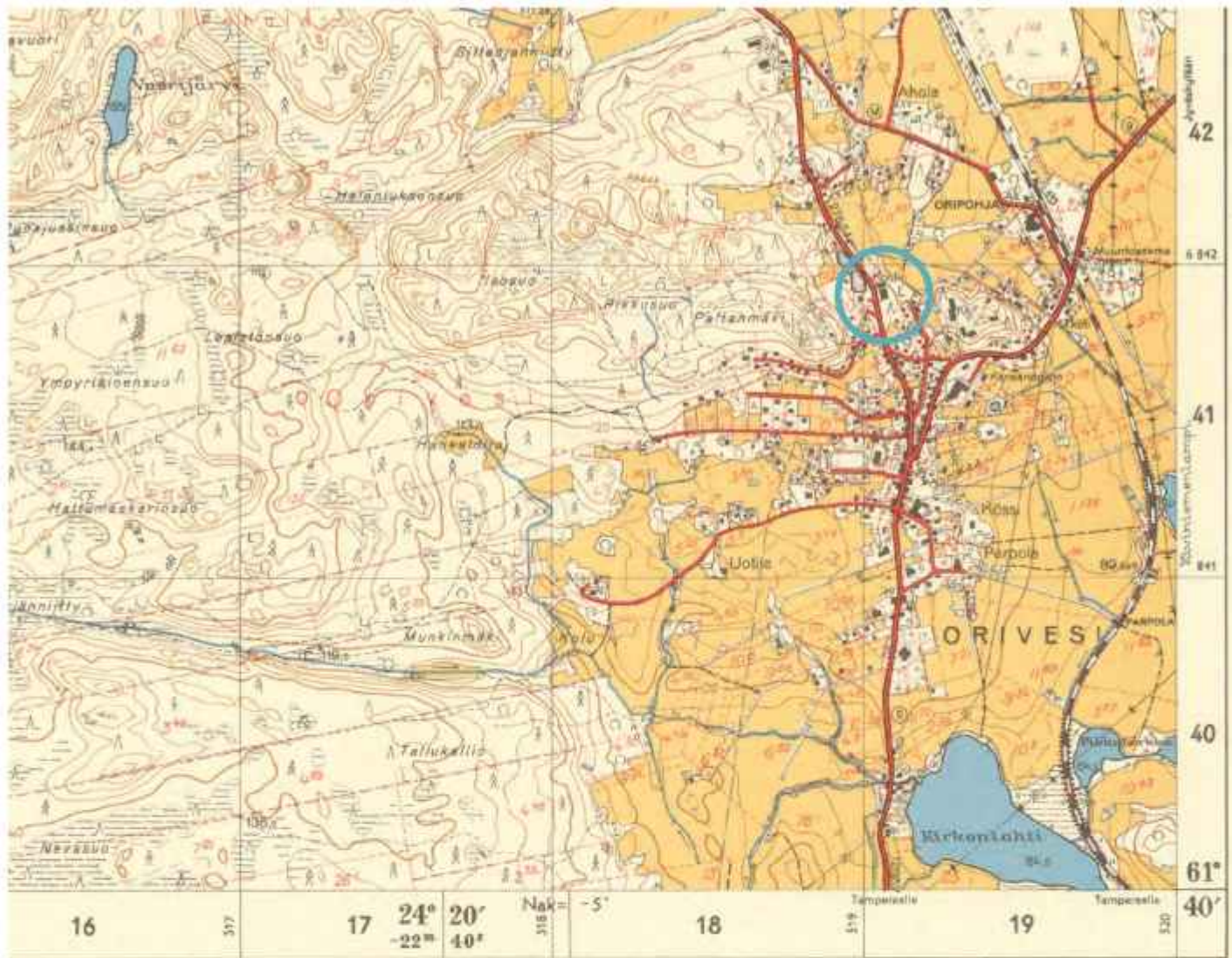
<u>lupa nro</u>	<u>mitä rakennettu</u>	<u>rak.lupa hakemus allekirjoitettu</u>	<u>valmistumis pvm</u>
75b-1997	ulkovälinevarasto	x.x.1997	12.8.1998
118-1979	yläkentän pukukoppi	31.7.1979	10.1.1980

Kenttäsuunnitelma vuodelta 1974. Arvo Suokas. Nykyään kentän pohjoislaidalla on jäähalli.

Ilmakuva 1951, Maanmittauslaitos. Kuvassa näkyy kenttä koulun vasemmalla puolella.

nkari (B, C) M. Ritori (B) Y. Teerivahe (D)

Puhtaakipiirustus S. Kasari L. Paulus

MAANMITTAUSHALLITUKSEN EIVIPAINO HELSINKI 1957

0 1000 2000 m

- poaite, rauta-aite
- kiviaine
- saureännitejohto, muuntaja ja huomattava pyöräs
- puhelin tai lennätinlinja
- kirkko, kellotapuli, muistomerkki
- asuin- ja ulkorakennuksia
- tehdasrakennus ja savupiippu
- huomattavia puita, iso kivi
- puutavara-ym. varastoalue
- tuulimylly, tuulimoottori, näkötorni
- kaivos, hylätty kaivos
- kolmiopisteet
- vaakituskiintopiste, korkeuspiste
- monikulmiopiste, muu kiintopiste

- valtakunnanraja
- lääninraja
- kunnanraja ja huomattava rajapyykki
- metsälinja
- keinotekoinen jyrkäne yli 2,5 m; alle 2,5 m
- luonnonjyrkäne yli 2,5 m; alle 2,5 m
- vesiteikko
- puhelinkeskus
- purettava siltä
- tehdas
- kansakoulu
- kauppa
- palotietä
- julkäyriä (20 m)
- välikäyriä (10 ja 5 m)
- apukäyriä (2,5 m)
- kyläraja
- tilanraja ja rekisterinumero

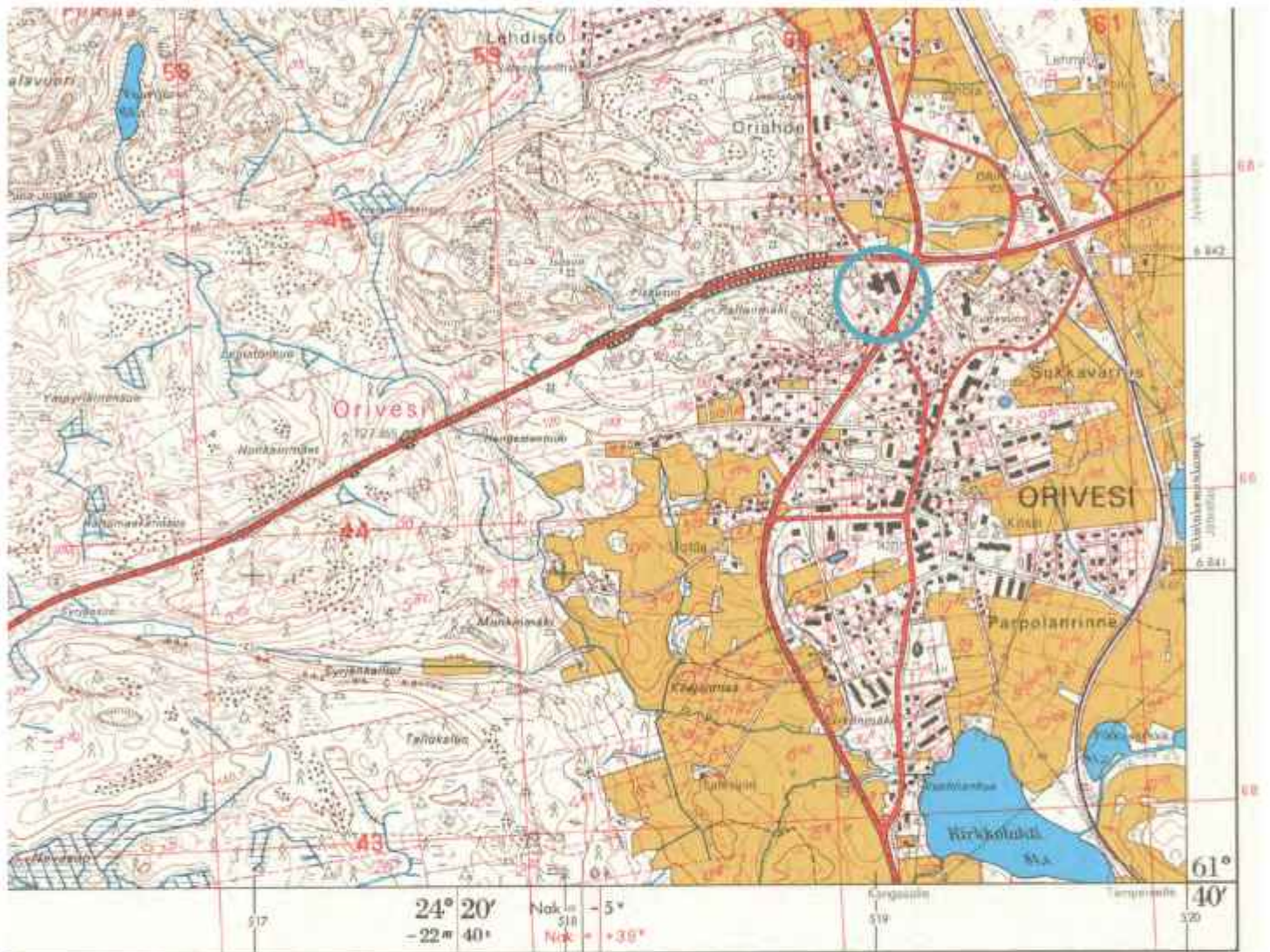

Ote peruskartasta 1957, Maanmittauslaitos

Ilmakuva 1973, Maanmittauslaitos

Kartoitus 1:10 000 v. 1974 A. Jokinen (ABO), S. Savijoki (A), S. Pelttonen (CI), T. Ollila (CI), A. Harola (CI)

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1977

58

59

60

61

2 000 m

10
tavutus,

5 m

2 m

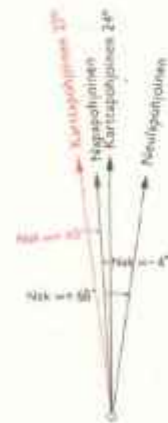
2 m

5 m

10

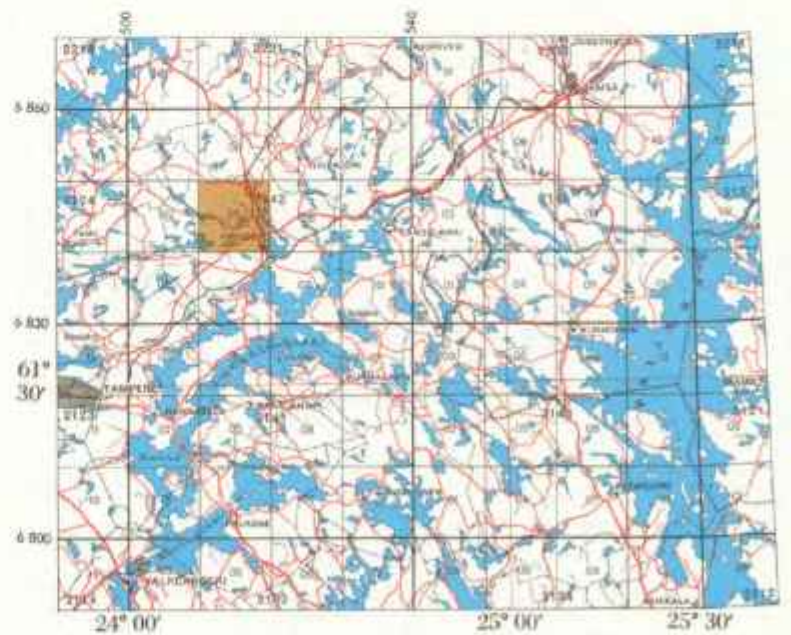
10

10

Näkösuunnitus Nek (erasto) on tämän lehdän alueella v:n 1977 alussa keskimäärin -4° . Vuottaan muutos on $+1^{\circ}$. Suoraakulmainen koordinaattien β -akseli ($=\alpha$ -akseli) on meridiinin 24° S. Greenwichistä suuntaan ja β -akseli ($=\alpha$ -akseli) on päiväntasaaja. Keskimääräinen vastaava ikkoordinaatti arvo on 500 km. Alueella magneettinen häiriö.

Punaisella painon suoraakulmainen koordinaattien β -akseli ($=\alpha$ -akseli) on suuntaan 33° S Greenwichistä suuntaan ja β -akseli ($=\alpha$ -akseli) on päiväntasaaja. Keskimääräinen vastaava ikkoordinaatti arvo on 500 km.

Kartanlehtien jäsitys

B	D
A	C

Ote peruskartasta 1977, Maanmittauslaitos

4. NYKYTILANNE JA SÄILYNEISYYS

Oriveden yhteiskoulu kesällä 2023. Kuva: Eeva Korhonen.

4.1. PIHA-ALUEET

Piha-alueita on muutettu useaan otteeseen uusien rakennusten ja uuden valtatievalmistuksessa. Suurin muutos on etupihaa ennen halkoneen maantien linjauksen koulurakennuksen taakse itäpuolelle, jolloin välitunti-alue on siirtynyt rakennuksen länsipuolelle. Koulun kentän paikka on säilynyt jostakin alkuperäisellä sijainnillaan, joskin kentän laitaan on sittemmin rakennettu myös jäähalli. Ennen 1970-luvun laajennuksia rakennusten paikalla sijaisi opettajien asunto "Maikkala", jonka vihreä piha-alue on ollut suoraan koulua vastapäätä maantien toisella puolella, korostaen koulurakennuksen piha-alueen julkista tunnelmaa. Alkuperäinen juhmallinen etupiha on nykyään istutuksineen vaatimattomampi, eikä esimerkiksi lipputanko ole enää niin keskeisellä sijainnilla.

Pihalla tapahtuva liikenne onkin nykyään ainoastaan keskustasta jalankulkusillalle suuntautuvaa kevyttä liikennettä. Itäjulkisivu, joka alkujaan näkyi kauas peltomaiseman yli, hallitsee edelleen liikennealueen maisemaa, joskin on jäänyt osittain piiloon kasvaneiden puiden taakse. Keskustan suunnasta lähestyessä pihassa on parkki-alueet ja jättölenkki, jotka ovat korvanneet juhmallisen saapumisen logistisella pragmaattisuudellaan.

Sen sijaan rakennusten B ja C välissä on varsin miellyttäviä istutusalueita ja niiden väliin jäävää oleskelupihaa. Oleskelu ja liikuntakalusteita alkuperäisistä suunnitelmista poiketen ei pihassa enää pelikenttää lukuun ottamatta ole.

Ilmakuva 2020, Maanmittauslaitos

Oriveden yhteiskoulu kesällä 2023 Opintieltä kuvattuna. Oikealla näkyy alikululta tuleva kevyen liikenteen väylä. Pihaan on 1998 istutettu mäntyjä ja A-osan eteläpäättyyn tehty muraali 2021. EK.

A-osan etupihaan asfalttikenttä on katkaistu istutusalueilla ja betonikiveyksellä. Lipputanko on siirretty pois pääovenedestä. Pihassa ei ole juurikaan aktiviteetteja nuorille, eikä se toisaalta ole enää juhlaivan symmetrinen niin kuin alunperin. EK.

Oriveden yhteiskoulu kesällä 2023 idästä kuvattuna. Kuvassa näkyy vuonna 1997 rakennettu teknisen työn tilojen laajennus, sekä opettajien parkkialuetta. Alunperin tällä puolen rakennusta on sijainnut välituntihiha, mutta ympäristön liikennejärjestelyjen muututtua ja laajennusten valmistuttua, välituntihiha on siirtynyt A-osan länsipuolelle. Rakennuksen viereen istutetut männyt ovat kasvaneet ja peittävät koulun näkymiä. EK.

B- ja C-osien väliselle sisäpihalle toteutetut istutukset ovat säilyneet alkuperäisinä 1970-luvulta. Vuorimännyt ovat kasvaneet huomattavasti, lisäksi istutusalueilla on tuijia ja erilaisia maanpeitekasveja. EK.

4.2. A-O S A

4.2.1. JULKISIVUT

A-osassa säilyneitä elementtejä ovat koristeellinen pääsisäänkäynnin syvennys kohokuvioineen, sokkelin struktuuripinta ja ikkunoiden alapuoliset muuratut ulokkeet. Alkuperäisessä vuoden 1931 rakennusosassa on säilynyt pääsisäänkäynnin porrashuoneen alkuperäiset ruutuikkunat ja oven yläpuolella teksti ”Yhteiskoulu”. Rakennuksen laajennuksen yhteydessä vuonna 1955 porrashuoneen ikkuna on laajennettu vastaavana ylöspäin ja myös syvennyksen kohokuviointi on toteutettu alkuperäistä vastaavana. Pariin ikkunaan on jossain vaiheessa vaihdettu kiitin tilalle puulistat – mahdollisesti lasien rikkoutuessa –, mutta suurin osa on täysin alkuperäisiä. Porrashuoneen ikkunoiden sisäpuutteet on vaihdettu uusiin ja niissä on eristyslaselementit, mutta tätä muutosta ei näe julkisivuista.

Julkisivussa on säilynyt vuosien 1931 ja 1955 saumakohta, joka on piilotettu vesikourun taakse. Muuratussa sokkelissa näkyy hiukan erilainen telalla tehty struktuuripinta.

Lisäksi vuoden 1955 laajennuksen sisäänkäynti on säilynyt lähes alkuperäisenä. Sisäänkäynnin katosta on jatkettu vuonna 1973, kun rakennusten väliin on tehty yhdyskatos. Lisäksi sisäänkäynnin portaikkoon on lisätty sisäänkäyntitasanteelle johtava esteetön luiska osana 1998 valmistunutta peruskorjausta. Suurimassa osassa nivelosan sisäänkäynnin ovista on alkuperäinen vedetty lasi.

B-osaan johtava katos on jatkettu alkuperäisestä sisäänkäyntikatoksesta. KS.

Sisäänkäyntisyvennyksen kohokuviointi ja alkuperäiset ikkunat, sekä luokkahuoneiden ikkunaryhmät länsijulkisivussa. KS.

Alkuperäisen osan ja laajennuksen sokkeleissa tekstuuriero. Pintakuvio on todennäköisesti toteutettu kuviotelalla ja kuviointi ollut hiukan erilainen. Saumakohta alkuperäisen ja laajennusosan välissä on piilotettu syöksytorven taakse. KS.

Nivelosan sisäänkäynnissä alkuperäiset tammiovet ja siroiterappaus. Askelmilla ja tasanteella liuskekivilaatoitus. KS.

Länsijulkisivu, jossa näkyy alkuperäinen ikkunarytmitys ja sisäänkäynti. Pihalla 1990-luvun lopussa istutettuja mäntyjä ja pensaita, sekä laatoitettu alue. Pihan läpi kulkee kevyen liikenteen väylä. KS.

Eteläjulkisivuun on vuonna 2021 toteutettu murali. Ikkunat eivät ole alkuperäiset. Alunperin ne ovat olleet 8-ruutuiset, uusimisen ajankohta ei tiedossa. KS.

1973 rakennettu yhdyskatos B-osaan on osittain kiinni liikuntasalisivun julkisivussa. Alkuperäinen vuoden 1955 ulko-ovi porras-huoneeseen. KS.

Luokkahuoneiden ikkunat on uusittu jonkin vuoden 1975 jälkeisen korjauksen yhteydessä. Alun perin 1930-luvun osassa pääjulkisivun ikkunat olivat 8-ruutuisia ja I. kerroksen ikkunat takajulkisivussa 6-ruutuisia, mutta ne on kummatkin muutettu 4-ruutuisiksi. Myös salin ikkunat ovat alkujaan olleet 10-ruutuisia, mutta puitteet on uusittaessa muutettu 6-ruutuisiksi. Näin ikkunoita in yhtenäistetty 1930- ja 50-lukujen kesken, kuitenkin niin, että ikkunat on kummassakin osassa vaihdettu samaan aikaan. Kyseiset ikkunat eivät kuitenkaan ole lämpölasielementtejä, mikä viittaa siihen, että muutos ajoittuu 1980-lukua edeltävälle ajalle.

Itäjulkisivu, jossa näkyy vuoden 1955 laajennusosan suuremmat ikkunat Ikkunoita yhtenäistetty puitejakoa muuttamalla. Alapiha toimii lähinnä huoltopihana. KS.

Salaosaremontin aikana lisätty RST-kaista ja asfaltin nosto eivät kuulu alkuperäisiin materiaaleihin. KS.

Alkuperäinen 1931 valmistunut itäisivun sisäänkäynti. Ovi vaihdettu ja sisäpuolelle lisätty umpiväliovi, joka estää näkymät. EK.

Vuoden 1997 laajennus on muuttanut rakennuksen itäjulkisivua itään ja pohjoiseen. Tyyllillisesti on koitettu sovittaa laajennus vanhaan arkkitehtuuriin, mutta kellarin ja nivelosan laajentuessa rakennus on menettänyt tietyn linjakkuuden. KS.

Vuoden 1997 laajennus on alisteinen alkuperäiselle päärakennukselle, ja se jää hiukan syvennykseen. KS.

Pohjoisesta kuvattun itäjulkisivua, jossa näkyy julkisivun eri kokoiset ikkuna-aukot. Vanhan salin ikkunoiden alareunassa levennetty muuraus. KS.

Alempaan kellarikerrokseen lisätyt ulko-ovet teknisen työn aputiloihin. KS.

Alemman kellarikerroksen ulko-ovi on muutettu ikkunaksi. Vanha kulkuväli ja porraskivi edelleen paikallaan. KS

Alemman kellarikerroksen ikkuna on ummistettu. Sokkeli on porrastettu maanpinnan mukaan. KS.

Liikuntasaliisiipi kuvattuna luoteesta. KS.

Pohjoisjulkisivu, liikuntasalin korkeat ikkunat ja matalat perusikkunat ovat ulkopuolelta alkuperäiset vuodelta 1955.. EK

Lisäsiiven liikuntasalissa pohjois- ja länsisivuilla on alkuperäisiä ikkunoita. Julkisivu pohjoiseen on kellärikerroksia lukuun ottamatta säilynyt alkuperäisessä muodossaan.

4.2.2. SISÄTILAT

Sisätiloja on uusittu useaan otteeseen sekä rakenteiden, että pintojen osalta. Selvitykseen ei kuulu väritutkimus, mutta rakennuksesta on havaittavissa muutokset pintaväreissä ja materiaaleissa. Sisätiloja on kartoitettu tilaryhmittäin ja kirjattu tärkeimmät säilyneet elementit ja muutokset.

KÄYTÄVÄT JA PORRASHUONEET

A-osan käytävissä ja porrashuoneissa on säilynyt alkuperäinen mosaiikkibetonilattia. Porrashuoneet ovat valoisia ja niissä on ajalleen tyypilliset suuret ruutuikkunat. Kaiteet ovat säilyneet alkuperäisinä ja niissä näkyy rakentamisen eri vaiheet. Sekä vuoden 1931 pääportaan yhteyteen, että 1955 rakennetun portaan päähän on käytävään lisätty palo-osastotilat lasiseinät ja -ovet. Nämä ovat tehneet käytävältä paljon suljetumman ja vähentäneet osaltaan luonnonvalon määrää käytävässä. Lisäksi jo aiemmin 1931 alkuperäisosan sisääntuloaula on jaettu väliseinällä siten, että rakennuksen läpi kulkenut näkymälinja katkeaa. Vuonna 1998 lisätyt hissikuilu ja WC-tilat luokkasiiven käytävässä ovat tehneet siitä kapeamman ja sokkeloisen.

Vuonna 1955 valmistuneen laajennuksen päätyporras. Kaiteet ovat alkuperäiset ja niissä joka kolmas pystyjohde latta. Ikkunat on uusittu. EK

Vuonna 1955 valmistuneen laajennuksen ullakolle johtava porras. Yläpäässä vaatimattomampi askelmapinta viestii opetustilojen loppumisesta. Alhaalla näkyy osastoiva palolasiseinä. EK

Vuonna 1931 valmistunutta porrashuonetta on korotettu vuonna 1955. Alkuperäisten ikkunoiden sisäpuittimet on korvattu lämpösisälementeillä. Kaiteessa nelion malliset pinnat vinottain. EK

Vuonna 1931 valmistuneen koulurakennuksen aulaan on myöhemmin lisätty väliseinä, joka estää näkymät rakennuksen läpi. Muutos on tehnyt aulaa pimeän ja suljetun. EK

Käytävässä on alkuperäinen mosaiikkibetonilattia ja mahdollisesti alkuperäiset jalkalistat. Hissikuilu ja WC-tilat ovat tehneet käytävästä kapeamman ja sokkeloisen. KS

Suurimpia muutoksia on hissien lisääminen käytävään. Vuonna 1998 rakennukseen lisätty hissikuilu estää näkymän käytävän päädyistä toiseen. KS

Vanhoja sisävärejä porrashuoneessa siirretyn ilmoitustaulun takaa paljastuneena. EK

Liikuntasalisiiven parvelle johtava rappu on säilynyt lähes alkuperäisessä kunnossa. EK

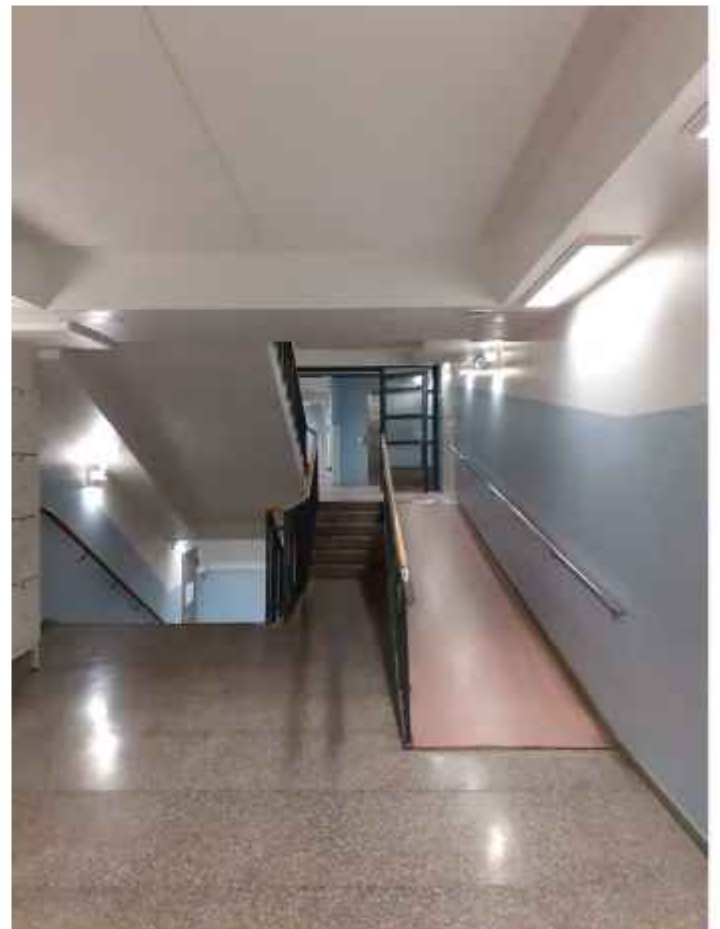
Parven porrashuoneessa on säilynyt alkuperäinen ikkuna. EK

Luokkasiiven päädyssä oleva porras liittyy nivelosan sisäänkäyntiaulaan. Portaaseen on toteutettu vuonna 1998 esteetön luiska, joka kaventaa porrasta huomattavasti. KS

Käytävässä on alkuperäinen mosaiikkibetonilattia. Vuoden 1955 laajennuksen rajalla on ilmeisesti liikuntasauva, joka on peitetty myöhemmin RST-listalla. KS

Nivelosan ja luokkasiiven välillä olevaan portaaseen on lisätty esteetön luiska samalla, kun rakennukseen on lisätty hissi. KS

Nivelosan sisäänkäyntiäulaa on laajennettu vuonna 1998 valmistuneessa peruskorjauksessa, jolloin siihen on rakennettu vahtimestarin toimisto. Aiemmin käytävässä oli ikkunat ja niistä näkymä suoraan itään. KS

Vuonna 1955 valmistunut koulun korotusosa. käytävät ja portaat on rajattu vuoden 1998 peruskorjauksessa omiksi palo-osastoikseen. EK

Portaan palo-osastoiva koppi pimentää käytävää ja tukkii näkymän käytävän päästä toiseen. EK

LIIKUNTASALIT

Päärakennuksessa on kaksi salia, joista vanhempi on rakennettu vuonna 1931. Tämä sali on muuttunut huomattavasti alkuperäisestä, eikä siellä ole enää alkuperäistä esiintymislavaa ja luokkahuoneeseen johtavia kaksoispariovia, jotka mahdollistaisivat luokan käytön esiintymistilana ja takahuoneena. Seinä on ummistettu luultavasti samalla kun uusi sali valmistui 1955. Salilla oli alunperin myös parvi, joka purettiin laajennuksen yhteydessä. Liikuntasaliksi jääneessä salissa kaikki pinnat on uusittu.

Vuoden 1931 osan liikuntasalista on purettu lava ja muurattu umpeen luokan ja salin välinen seinä. Ajankohta ei tiedossa. Kaikki pinnat uusia. EK

Liikuntasaliin on toteutettu uusi massalattiapintarakenne, jonka vuoksi oviaukossa on huomattava kynnyks. KS

Salin ylänurkassa näkyvät teräsrakenteet lienevät jääneet alkuperäisestä vuoden 1931 rakennusvaiheesta. EK

Vuonna 1955 rakennetun lisäsiiven liikunta- ja juhlasali on säilynyt lähempänä alkuperäistä kuin vuonna 1931 rakennettu sali. Siellä on säilynyt alkuperäisinä esiintymislava ja puhujanpöytä, sekä palkistoon integroidut köysikiskot. Eniten on muuttunut salin parvi, jonne on rakennettu miksauskoppi/äänitarkkaamo, sekä lisätty IV-päätteitä.

Liikuntasalin lattia on uusittu, mutta tilassa on säilynyt mm. alkuperäiset korkeat ikkunat ja puolapuut, sekä kattopalkistoon integroidut köysikiskot. EK

Liikuntasalin ilmanvaihtoa on parannettu vuoden 1998 peruskorjauksessa ja tuloilmalaitteet rikkovat parven alapuolista seinää. EK

Vuonna 1955 valmistuneessa juhla- ja liikuntasalissa on alkuperäinen esiintymislava ja puhujanpöytä. EK

Salin alkuperäiset ikkunat, mosaiikkibetoniset ikkunapenkit ja patterisyvennykset. EK

HENKILÖKUNNAN TILAT

Ylemmässä kellarikerroksessa sijaitsee henkilöstön tilat. Vuonna 1931 valmistuneessa osassa on opettajien tauko- ja työtiloja. Henkilöstön tilat on niin ikään uusittu pintamateriaaleiltaan. Lattiassa on laatoitus.

Kellarin matalammissa ikkunoissa viistetty ikkunapenkki, maalattua betonia. KS

Kellarissa sijaitsevassa opettajanhuoneessa on uusittu kaikki pinnat. Ikkunoista näkymä itäpuolen liikennealueelle. KS

Vuoden 1931 osan kellarikerroksessa on nykyään henkilöstön taukotiloja. Itäpihalle johtavaan oviaukkoon on sisäpuolelle lisätty umpiovi, mikä vähentää luonnonvaloa tilassa. Ikkuna-aukossa ei ole mosaiikkibetonista ikkunapenkkiä muista ikkunoista poiketen. Alareunassa kaakelit. KS

LUOKKAHUONEET

Luokahuoneissa on alkuperäiset mosaiikkibetoniset ikkunapenkit. Osa ikkunalaudoista on jälkikäteen päällystetty paksulla kerroksella läpinäkyvää kiiltävää tiivistysmassaa, joka osittain kuoriutuu pinnasta. Luokahuoneiden oviaukkojen reunat on luokkatiloissa pyörästetty.

Luokkatilojen pintamateriaalit on uusittu täysin. Lattiapinta on vinyylilankkua ja seinät maalattu valkoiseksi. Myös kalusteet ovat uusia. Tiloissa on yksittäisiä vanhoja ja jopa alkuperäisiä kalusteita.

Länsijulkisivulla sijaitseva luokahuone 1955 valmistuneessa laajennusosassa. Talossa on alkuperäiset mosaiikkibetoniset ikkunalaudat ja patterisyvennykset. Luokan nurkassa on 1998 lisätty IV-kuilu. Kaikki tilapinnat on uusittu 2020-luvulla. EK

Luokahuoneiden oviaukkojen reunat on pyörästetty. Luokahuoneen lattiapinta on vaihdettu vinyyliin ja saumakohta alkuperäiseen mosaiikkibetoniin on peitetty leveällä RST-kynnyksellä. EK

Vuonna 1931 valmistuneen osan toisessa kerroksessa rakennuksen eteläpäädyssä sijaitsee entinen luonnontieteiden luokka, nykyinen käsityöluokka. Tämän luokkatilan ja juhlasalin välillä oli alunperin kaksoispariovet, jotka mahdollistivat luokan käyttämisen esäntymislavana. Kaikki tilapinnat on uusittu 2020-luvulla. EK

Vuoden 1955 laajennuksen korotusosassa kolmannessa kerroksessa on nykyään taideluokka. Käynti salin yläpuolisiin tiloihin portaan kautta. Edessä vanha säilynyt työpöytä. KS

Vuoden 1955 laajennuksen korotusosassa salin yläpuoliset luokkatilat ovat muita matalampia. Ikkunapenkki on päällystetty läpinäkyvällä kiiltävällä massalla. KS

4.3. B-OSA

4.3.1. JULKISIVUT

Vuoden 1997 rakennuslupapaperustusten mukaan sekä B- että C-osassa alkuperäiset tiilijulkisivut on uusittu kokonaan. Tästä ei kuitenkaan ole jäänyt dokumentaatiota, eikä ole täyttä varmuutta onko näin tosiaan tehty, vai tiiliä vaihdettu paikallisemmin. Kuitenkin peruskorjauksessa tummaksi laudoitetut nauhaikkunoiden ympärökset on verhoiltu vaaleilla julkisivulevyillä, mikä on muuttanut rakennusten ilmettä huomattavasti. Tasakatto on niin ikään muutettu räystäälliseksi aumakatoksi. Näiden julkisivumuutosten lisäksi B-osaan on lisätty IV-konehuone, jota kohoo laatikkona rakennuksen vesikatolla.

B-osaan on lisäksi rakennettu jälkikäteen viherhuone, jonka sisään alkuperäiset lasitiili-ikkunat ovat jääneet.

A-osalta B-osalle johtava yhdyskatos. Sisäänkäyntiovet ovat alkuperäiset tummat. KS

Vuonna 1973 valmistuneen ensimmäisen lisärakennuksen, eli B-osan julkisivut uusittiin vuonna 1998 peruskorjauksen yhteydessä. Myös tasakatto vaihtui tuolloin laakeaan räystäälliseen aumakattoon ja katolle on lisätty IV-konehuone. EK

Tumman laudoituksen ja tummien ikkunanpuitteiden sijaan nauhaikkunoiden ympärys kokonaisuutena on nyt vaalea. KS

Päädyn sisäänkäyntikatos on alkuperäistä tummaa värimaailmaa. Sisäänkäynti ei käytössä, sillä kirjaston tilat ovat laajentuneet käytävän päähän. KS

B-osan takana on välituntiä pelikenttineen. EK

Takapuolen sisäänkäynnistä kulku terveydenhuollon siipeen ja pukutiloihin. Istutusalueet ovat alkuperäiset ja ne on pidetty hyvinä.. EK

Länsijulkisivussa pukuhuoneen ikkunoiden edessä nimoitus. Julkisivussa suuri halkeama. Punainen peltikate hallitsee julkisivua ylhäältä – aluperin rakennus oli tasakattainen ja räystäätön. EK

Piha on suunniteltu miellyttäväksi ja siellä on paljon kasvillisuutta. Takaa näkyy viherhuone. KS

Vuoden 1998 peruskorjauksessa rakennukseen lisättiin viherhuone, johon on käynti opettajien tilasta. Lasitiili-ikkunat jäivät viherhuoneen sisään. KS

Sisäpiha kuvattuna C-osalle johtavan katoksen alta. EK

4.3.2. SISÄTILAT

Sisätiloja on uusittu alkuperäisestä niin rakenteiden, kuin pintojenkin osalta. Myös suurin osa sisäovista on vaihdettu. Selvitykseen ei kuulu väritutkimus, mutta rakennuksesta on havaittavissa muutokset pintaväreissä ja materiaaleissa. Sisätiloja on kartoitettu tilaryhmittäin ja kirjattu tärkeimmät säilyneet elementit ja muutokset.

KÄYTÄVÄT JA AULATILAT

B-osassa on kaksi risteävää pääkäytävää, jotka kohtaavat A-osalta tulevan yhdyskäytävän ja luokkasilven keskikäytävän kohdatessa. Seinien kolhuista näkee värien olleen alkujaan paljon kirkaampia. Luokkatilojen välisessä käytävässä on kattoikkunat kummassakin päässä. Ne tuovat valoa muuten hyvin hämärään kulkutilaan. Hämäryyttälisäivät alkuperäiset huurrettu lasit käytävän ulko- ja palo-ovissa. Suurin osa luokkahuoneiden ovista on vaihdettu ja muutamista säilyneistä ovista päätellen, alkujaan ne ovat olleet viilupintaisia.

Keskikäytävä, jossa tummat alkuperäiset palo-ovet. Säilytyskaapit ovat uusia, samoin pintojen värityys on muuttunut alkuperäisestä. EK

A-osalle johtavat ovet ovat alkuperäiset. Ovissa on huurrettu lasi, mikä luo aulaan hämärän tunnelman. EK

Käytävässä on alkupeäriset kattoikkunat, joista tulee valoa muuten hämärään käytävään. EK

Vesipiste käytävällä, uusittu 1998. KS

Alkuperäinen viilupintainen ovi sähkökaapissa. EK

Vuonna 1998 lisättyjen WC-tilojen ovet poikkeavat muista sävyiltään. KS

Seinien värit ovat olleet huomattavasti voimakkaammat. EK

Terveystiloihin johtava käytävä. KS

Terveystiloihin ja pukuhuoneille johtavalla käytävällä on lasiseinä, josta näkyy pohjoinen välitunti- ja istutusalueet. EK

LUOKKAHUONEET

Luokahuoneissa on säilynyt todennäköisesti alkuperäinen lattia, sekä suurimmassa osassa luokista tummanruskeat ikkunalaudan kaakelit, jotka ovat sointuneet paremmin alkuperäisten tummien ikkunoiden kanssa. Osassa luokista on vaihdettu eri väriset ja muotoiset ikkunalaudan kaakelit mahdollisesti tila-
muutosten vuoksi. Näissä tiloissa näkyy myös useampi lattian sävy, mikä viittaisi siihen, että osa lattiaista on alkuperäisiä ja pintaa on jatkettu uudemmalla sävyllä. Kalustus on uusittu suurelta osin, mutta luokkien kaarevajalkaiset tuolit ja pulpetit saattavat olla alkuperäisiä, joskin niiden puuosia lienee vaihdettu.

Luokahuoneiden pinnat ovat olleet alkuaa huomattavasti räikeämmät. Värisuunnitelma, jonka toteutuksesta ei varmuutta. Luokkiin on mahdollisesti lopulta valittu vaaleampi lattia. KS

Luokahuoneisiin tulee runsaasti valoa nauhaikkunoista. Oppilaskalusteet saattavat olla alkuperäisiä. EK

Alkuperäiset kaakelit ikkunalaudalla. Alunperin myös ikkunoiden puitteet ovat olleet tummanruskeat. KS

Osaan tiloista on vaihdettu ikkunalaudan kaakelointi. Uusissa reuna ei ole pyörästetty. KS

Uudempi luokkahuone. Kuvassa näkyy hyvin rakennuksen kantava pilari-palkki-järjestelmä. EK

Kielistudion kalustusta on muutettu jälkikäteen, sillä kaapit on vain laitettu ilmoitustaulujen eteen. EK

Luokkahuoneiden pinnat on pääosin uusittu. Lattian tummempi uosuus lienee alkuperäinen ja tilan muututtua sitä on jatkettu eri värisellä laattalla. Ilmoitustaulut saattavat olla alkuperäiset 1970-luvulta. KS

Kielistudiossa on myös säilynyt opettajankoroke. EK

KIRJASTO

Rakennuksen pohjoispäädyssä on kirjasto ja luku- ja opiskelutiloja. Vuonna 1998 peruskorjauksen yhteydessä kirjastoa on laajennettu käytävään ja seiniä muutettu.

Kirjaston opiskelutilat ovat levinneet käytävään. Uudemmat metalliovet harmaat ruskean sijaan. KS

Kirjaston tila. EK

PUKUTILAT

B-osan länsisiivessä sijaitsee pukutiloja, joista toinen on myöhemmin muokattu oppilaskunnan tilaksi. Kyseisen pukuhuoneen suihkutilan vesipäätteet on tulpatu. Täällä on säilynyt alkuperäisiä viiluvia ja pieniä tiloja ei ole purettu ja yhdistelty.

Suihkutila toimii oppilaskunnan käytössä. EK

Pintamateriaalit on uusittu pitkälti. Alakatto lienee alkuperäinen. EK

Pukutila on muuttunut kotoiseksi luolaksi abeille. EK

Täällä on säilynyt alkuperäisiä viiluvia ja pieniä tiloja ei ole purettu ja yhdistelty. Märkätilat on uusittu vuoden 1998 peruskorjauksessa.

Alkuperäinen WC:n puuviiluovi. EK

Pukutilassa on mahdollisesti alkuperäiset pukupenkit. Märkätilojen pinnat on uusittu peruskorjauksessa 1998. EK

4.4. C-OSA

4.4.1. JULKISIVUT

Vuoden 1997 rakennuslupapöytäkirjan mukaan sekä B- että C-osassa alkuperäiset tiilijulkisivut on uusittu kokonaan. Tästä ei kuitenkaan ole jäänyt dokumentaatiota, eikä ole täyttä varmuutta on näin tosiaan tehty, vai tiillä vaihdettu paikallisemmin. Myös C-osassa alunperin tummaksi laudoitetut nauhaikkunoiden ympärökset on verhoiltu uudelleen vaaleammaksi pellillä, mikä on muuttanut rakennusten ilmettä huomattavasti. Myös betoninen sokkeli oli alkujaan maalattu tummanruskeaksi. Näiden julkisivumuutosten lisäksi C-osaan on lisätty IV-konehuone, joka näkyy selkeimmin kentän suunnalta.

Ruokasalin ikkunoiden pellitykset on vaihdettu vaaleiksi ja yläpuolinen puupanelointi aaltolevyyn. KS

Sisäpihalle aukeava itäjulkisivu on muuttanut ilmeeltään huomattavasti vaaleammaksi. Sekä ikkunat ja niiden ympärykset, että sokkeli olivat alunperin tummanruskeita. Vertaa arkistokuvaan s.53. EK

Pohjoispädyssä ei ole aukotusta. Tillet ovat tummuneet ajan saatossa. EK

Kentälle näkyvä länsijulkisivu. IV-konehuone lisätty 1998. EK

Eteläpäädyssä jo kertaalleen uusittu tiilimuraus on rapautunut. EK

Alkuperäisiä ulko-ovia. EK

4.4.2. SISÄTILAT

Sisätiloja on uusittu alkuperäisestä niin rakenteiden, kuin pintojenkin osalta. Myös suurin osa sisäovista on vaihdettu. Selvitykseen ei kuulu väritutkimus, mutta rakennuksesta on havaittavissa muutokset pintaväreissä ja materiaaleissa. Sisätiloja on kartoitettu tilaryhmittäin ja kirjattu tärkeimmät säilyneet elementit ja muutokset.

KÄYTÄVÄT JA PORRASHUONEET

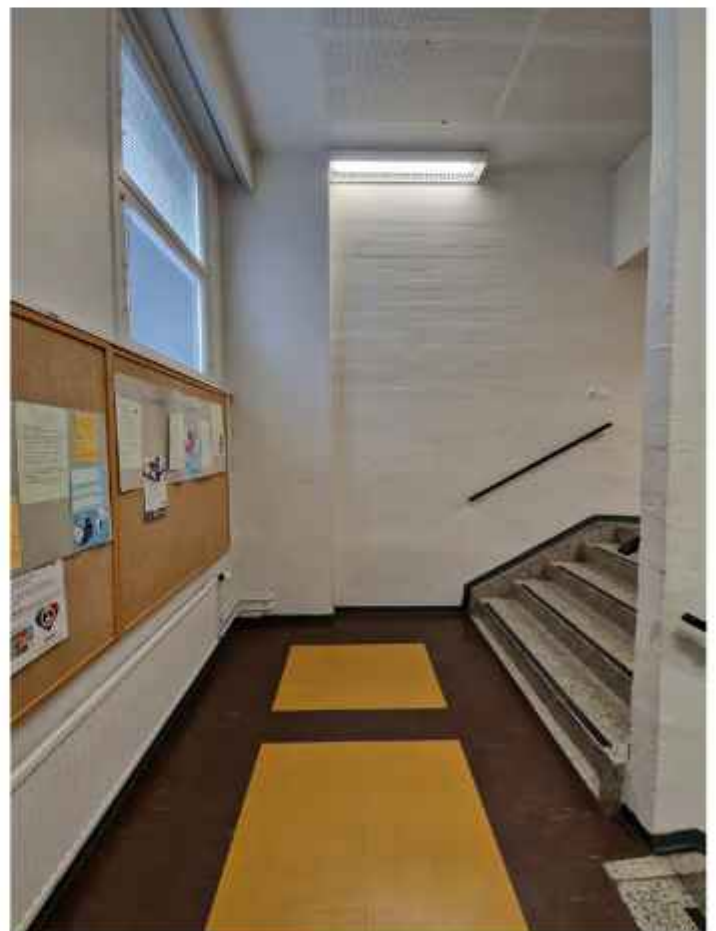
C-osassa käytävillä on säilynyt lähinnä erittäin voimakkaita lattiapinnat. Seinien kolhituista nurkista näkee sävyjen olleen niissäkin alkujaan voimakkaammat, mutta värimaailmaa on seinien osalta myöhemmin rauhoitettu. Suurin osa sisäovista on vaihdettu ja muutamista säilyneistä ovista päätellen, alkujaan ne ovat olleet viilupintaisia.

Yläkerran käytävän alkuperäinen oranssi lattia ja tummat palo-ovet. EK

Yläkerran käytävän alkuperäinen sinivalkoinen lattia ja tummat palo-ovet. EK

Pohjoispäädyn porrashuoneen alkuperäinen lattiapinta ja mosaiikkibetoniset askelmat. EK

Alakerran pohjoispäädyn aulan alkuperäinen vihreä lattia ja tummat palo-ovet. EK

Yläkerran pohjoispäädyn aulan alkuperäinen keltaruskea lattia. EK

Pohjoispäädyn porras ja alkuperäiset käsijohteet. EK

Eteläpäädyn portaaseen on lisätty toiset käsijohteet. EK

LUOKKAHUONEET

Joissain luokista on säilynyt opettajan kateederi, eli korotettu lattia. Luokkatilojen pinnat on uusittu kiintokalusteet mukaan lukien todennäköisesti vuoden 1998 peruskorjauksessa.

Luokkatiloissa on nykyään vaaleat pinnat. EK

Luokkahuoneessa on säilynyt opettajan koroke. EK

Fysiikan ja kemian luokan pinnat ovat 1990-luvulta ja myös kiintokalusteet on uusittu. EK

OPETUSKEITTIÖT

Opetuskeittiöiden kaikki pinnat ja kiintokalusteet on uusittu 1998 peruskorjauksessa. Tason päälle on asetettu peili, jotta oppilaat näkevät mitä pöydällä tapahtuu.

Opetuskeittiössä on joitakin mahdollisesti alkuperäisiä kulhoja. EK

Tason päälle on asetettu peili, jotta oppilaat näkevät mitä pöydällä tapahtuu. Kotitalouden luokan pinnat ovat 1990-luvulta. EK

Kotitalouden luokan pinnat ovat 1990-luvulta ja myös kiintokalusteet on uusittu. EK

RUOKALA

Kohdekäynnin aikana ruokalaa kunnostettiin, eikä siitä siten saanut kokonaiskuvaa. Kyseistä tilaa on kuitenkin remontoitu useaan otteeseen, eikä alkuperäisiä osia ole juurikaan säilynyt muutamaa ovea lukuun ottamatta.

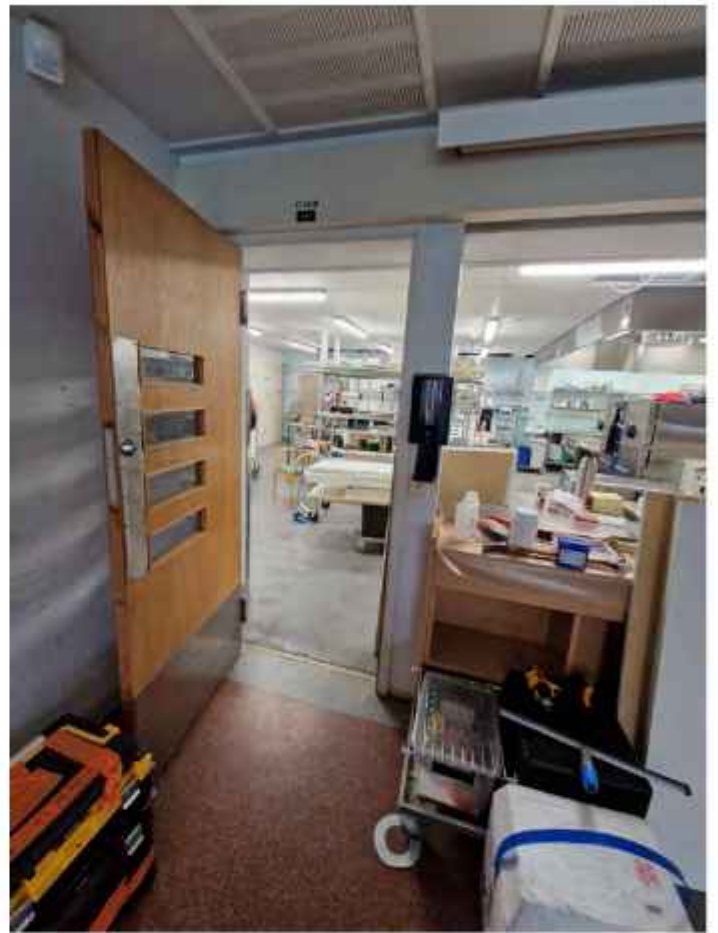
Ruokalan aulassa on alkuperäinen mosaiikkibetonilattia. EK

Ruokala on jaettavissa siirtoseinillä. Remontti kesken. EK

Alkuperäinen puuviiluovi ruokalassa. EK

Alkuperäinen puuviiluovi keittiöön. EK

Ruokalan linjasto ja keittiö on sulettavissa siirtoseinillä. EK

WC-TILAT

WC-tilat on uusittu täysin vuoden 1998 peruskorjauksessa. Koko koulukeskuksessa on käytetty merkätiloissa samoja kaakeleita.

Rakennukseen on peruskorjauksen yhteydessä lisätty esteetön WC-tila. EK

WC:n etutila ruokalan aulassa. EK

WC-tila ruokalan aulassa. EK

5. KULTTUURIHISTORIA RIALLISET ARVOT

5.1. HISTORIAALLISET ARVOT

Oriveden yhteiskoulun perustamisesta tulee ensi vuonna sata vuotta. Vaikka koulutusjärjestelmä onkin huomattavasti muuttunut koulun perustamisajoista, on yhteiskoululla joka tapaksessa tärkeä rooli Oriveden sivistyshistoriassa. Yhteiskoulu on merkittävä julkinen rakennus, joka on aiheuttanut ylpeyttä paikallisissa aina alkuajoistaan jokaiseen laajennukseen. Yhteiskoulu rakennettiin alunperin pääosin paikallisten voimin ja rakennuksen valmistuttua oriveteläiset ovat myös halunneet olla osana koulun tarinaa. Rakennusta on tultu ihmettelemään sankoin joukoin ja siitä on kirjoitettu lehdissä suurena saavutuksena – ja peruskorjauksen lykkääntymisestä pettyneenä.

Vanhin rakennusosa on tätä tutkimusta tehdessä jo 92-vuotias, mikä on Oriveden rakennuskannan mittapuulla kunnioitettava ikä. Yhteiskoulussa on opiskellut tänä aikana tuhansia oppilaita. Alunperin keskikoulujen sijaitessa harvemmin, tuli oppilaita myös ympäryskunnista ja jopa Etelä-Pohjanmaalta asti. Jo yli 70 vuoden ajan yhteiskoulu on toiminut yleissivistävänä

oppilaitoksena, joka on mahdollistanut paikallisen väestön jatkamisen korkeakouluopintoihin. Ylioppilaita koulusta on valmistunut vuodesta 1949 lähtien ja samalla koulu on tuonut Orivedelle liudan lukioperinteitä, kuten abiturienttien penkkariajot ja vanhojentanssit.

Yhteiskoulu ei ole toiminut ainoastaan koulurakennuksena, vaan myös sotien aikaan sotilasmajoitukseksi. Koulun alakertaan sijoitettiin Vapaan Huollon vaatevarasto ja myös Hämeen läänin lääninhallituksen ja Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulin arkistot. Perustaja johtajatar Vieno Vuollekosken testamentissa määrätyn lahjoituksen myötä koulun aulaan on ripustettu taulu Oriveden yhteiskoulun sankarivainajista, joka muistuttaa edelleen sotavuosista.

Koulun juhlasalia on käytetty myös Oriveden kirkon väistötilana, kun Oriveden kirkko paloi vuonna 1958. Koulun juhlasali ehti olla kirkollisessa käytössä vuoteen 1961, kunnes uusi kirkko valmistui.

5.2. MAISEMALLISET ARVOT

Oriveden yhteiskoulu on tärkeä osa Oriveden kaupunkikuvaa. Alkuaikoinaan koulun itäpuolella oli laaja peltoaukea, ja koulurakennus näkyi kauas sijaitessaan rinteiden yläosassa. Länteen aukeava pääjulkisivu oli pohjoiseen kulkevan maantien varressa ja näyttäytyi täten Oriveden läpi kulkeville arvokkaan edustavana sivistyslaitoksena.

Tien linjauksen muuttuessa koulu jäi hiukan erilleen Oriveden keskustasta, mutta koulun tontin läpi kul-

keva kevyen liikenteen väylä toisaalta yhdistää Tampereentien pohjoispuoliset asuinalueet keskustaan. Koulun päärakennus on edelleen läpikulkuliikenteen varrella ja kohoaa tontillaan muusta rakennuskannasta korkeampana, Oriveden historiasta kertovana maamerkkirakennuksena. Koulun päärakennus on osa Oriveden vanhempaa säilynyttä rakennuskantaa ja edustaa paikkakunnalla harvinaisempia pohjoismaisen klassismin ja 1950-luvun funktionalismin arkkitehtonisia tyyli-suuntauksia.

5.3. RAKENNUSHISTORIAALLISET ARVOT

A-O S A

Oriveden yhteiskoulun erityispiirre on sen rakennuksen kerroksellisuus, jonka keskeisimmässä osassa on massiivitiilinen rapattu päärakennus juhlasalisiipineen. Päärakennus eli A-osa oli alunperin valmistuessaan vuonna 1931 noppamainen rakennus keskiauloihineen ja porrashuoneineen. Kun rakennusta laajennettiin vuonna 1955, muuttui luokkasiipi pidemmäksi keskikäytävälliseksi rakennukseksi. Päärakennus sai myös uuden liikunta- ja juhlasalisiiven, joka yhdistyi luokkasiipeen kapealla nivelosalla.

Vuonna 1931 valmistunut alkuperäinen koulurakennus oli Toivo Salervolle tyypillinen pohjoismaista klassismia edustava koulurakennus. Sen pohjaratkaisu sekä julkisivut olivat pääasiassa symmetriset ja rakennus selkeälinjainen ja sopusuhtainen. Puhtaaksirapatut seinät ja korkeat kapeat ikkunat yhdessä sisäänkäyntejä korostavien yksityiskohtien kanssa antavat rakennukselle arvokkaan ilmeen. Yksinkertaisten julkisivujen koristeena on ikkunoiden ulkonevat jalustat ja sisäänkäyntisyvennystä koristava kohokuviointi ja teksti ”Yhteiskoulu”. Näiden lisäksi rakennuksessa on säilynyt pääsisäänkäynnin yläpuolisen ruutuikkunaseinän alkuperäiset ulkopuutteet.

Vuonna 1955 valmistuneessa A-osan laajennuksessa Martti Välikangas on taidokkaasti yhdistellyt pohjoismaista klassismia ja funktionalismia kunnioittaen alkuperäistä koulurakennusta. Länsijulkisivu myötäilee aiempaa klassista rakennustyyliä, kun taas itäjulkisivulla on selkeämpi ero uuden ja vanhan välillä funktionaalisemman aukotuksen vuoksi. Myös uudessa juhla- ja liikuntasalisiivessä on tyyli 1950-luvulle tyypillistä funktionalismia. 1950-luvulle tyypillisiä elementtejä ovat sisäänkäyntikatoksen liuskekevitasanne ja alkuperäisivä säilyneet massiivipuiset ulko-ovet detaljeineen. Liikuntasalisiivessä on säilynyt lähes kauttaaltaan alkuperäiset ikkunat.

A-osassa erittäin hyvin säilyneitä elementtejä sisätiloissa ovat porrashuoneet alkuperäisine kaiteineen ja mosaiikkibetonipintoineen. Niin ikään käytävillä on säilynyt kestävät mosaiikkibetonipinnat. Ajalleen tyypilliseen tapaan luokkahuoneiden oviaukkojen reunat on pyöristetty – luokkahuoneiden puolelta – niin alkuperäisosassa kuin laajennuksessa.

Vuonna 1931 valmistuneessa osassa ja sen päälle laajentuneessa päärakennuksessa näkyy juhlasalin aiheuttamat lattiakorkojen ja huonetilojen korkeuksien

eroavaisuudet. Vuonna 1955 valmistuneessa uudessa salissa on säilynyt useita alkuperäisiä elementtejä, joista näkyvin on esiintymislava puhujankorokkeineen. Myös liikuntasalina toimivan salin kiipeilykõysien kiskot on integroitu ajalle tyypilliseen tapaan osaksi kantavia kattopalkkeja.

Koulukeskuksessa tehtiin vuonna 1998 kattava peruskorjaus ja päärakennuksen A-osan laajennus uusille teknisen työn tiloille. A-osan kellarikerrosten ja nivelosan laajennus toteutettiin muusta rakennuksesta poikkeavalla tavalla pilarein ja valmiilla rakennuselementeillä. Pinnat rapattiin vastaamaan muita julkisivuja, mutta laajennuksen huomaa massoiittelustaan ja kömpelöistä liittymädetaljeistaan olevan myöhempiä perua.

Peruskorjauksen yhteydessä A-osaan tehtiin useita esteettömyyttä ja paloturvallisuutta edistäviä muutoksia. Nämä muutokset ovat vieneet käytävä- ja aulatiloilta niiden alkuperäisen linjakkaan avaruutensa ja vähentäneet luonnonvaloa. Sisäpinnat on uusittu märkätiloissa ja myöhemmin 2020-luvulla luokkahuoneissa ja kellarissa sijaitsevista henkilökunnan tiloissa. Koulurakennuksessa oli alunperin painovoimainen ilmanvaihto, joka on sittemmin muutettu koneelliseksi. Peruskorjauksen yhteydessä ullakolle rakennettiin luokkasiipeä ja nivelosan päälle salisiipeä palveleva IV-konehuone. Uudistuksen myötä myös luokkatilojen nurkkiin on ilmestunut koteloituja tekniikkakuiluja.

B- JA C-O S A T

Koulukeskuksen laajeneminen jatkui 1970-luvulla, kun korkean päärakennuksen viereen nousi kaksi matalampaa tasakattoista rakennusta. Laajennukset (osat B ja C) olivat päärakennukselle (A) alisteisia niin kooltaan kuin detaljiikaltaankin. Ne edustivat 1970-luvun ihanteita matalasta keskikäytävällisestä koulurakennuksesta, joka on rakennustapansa ansiosta muunneltava ja nauhaikkunoihineen valoisa. B-osassa on etelä-pohjoissuuntainen pääsiipi ja sen keskeltä lähtevä sivusiipi, joka taittuu päästään pohjoiseen. C-osa on rinteessä sijaitseva kaksikerroksinen suorakulmainen rakennus, jonka pohjakerros on lännen suuntaan maanvastainen.

Peruskorjaukseen mennessä varsinkin vuonna 1973 valmistunut B-osa oli päässyt rakenteiltaan huonoon kuntoon, ja suuri osa sen julkisivuista ja rakennuksen vesikatto on uusittu täysin. Muutoksen myötä tummanpohuvasta 1970-luvulle tyypillisestä lasakattoi-

sesta tiilirakennuksesta tuli vaalea aumakattoinen rakennus, jonka julkisivuista näkyy enemmän 1990-luvun rakennusihanteet, kuin alkuperäinen ulkoasu, sekä talotekninen kehitys modernisoituine IV-järjestelmiin.

C-osa ei ulkoasultaan ole muuttunut yhtä radikaalisti, kiitos säilyneen tasakaton, mutta kuten B-osassa, on siinäkin ikkunauhojen umpiosat muutettu tummasta vaaleaan sävyyn, joka ei ole harmoniassa keltaruskean tiilipinnan kanssa.

C-osassa on säilynyt valoisa ja avara ruokasali, joka avautuu vihreälle sisäpihalle. C-osan käytävätiloissa on myös säilynyt alkuperäisiä voimakkaan sävyisiä linoleumlattioita. Sen sijaan luokka- ja märkätilojen pintamateriaalit on enimmäkseen uudistettu.

B-osassa on tehty joitakin tilamuutoksia, jotka aluperinkin haluttiin mahdollistaa käyttämällä pilaari-palkki-runkoa. Pitkällä keskikäytävällä on kummasakin päädyssä kattoikkuna tuomassa luonnonvaloa muuten synkäksi jäävään tilaan. Valokuilujen korkeus on kuitenkin kasvanut ja siten valoteho heikentynyt, kun katto muutettiin peruskorjauksen yhteydessä aumakatoksi.

Sisätilojen detaljeista on säilynyt osittain ikkunapenkien tummanruskeat kaakelit, jotka on suunniteltu yhdessä tummien ikkunanpuitteiden kanssa. Ikkunoiden muututtua valkoisiksi ne nyt pistävät silmään muuten vaaleissa luokkatiloissa. Muuten tilapinnat on pitkälti uusittu tai niiden alkuperäisyydestä ei ole varmuutta.

6. SUOSITUKSIA

Oriveden yhteiskoulua on laajennettu useaan otteeseen ja sen rakennukset edustavat koulurakentamisen ihanteita eri aikakausina. Rakennushistoriallisessa selvityksessä on tarkasteltu jokaisen rakennuksen säilyneitä tunnuksenomaisia piirteitä ja yksityiskohtia. Samoin on käsitelty koulun pihaa omana lukunaan ja myös osana koulurakennusten arkkitehtuuria.

PIHAYMPÄRISTÖ

A-rakennuksen edustan sisäänkäyntipihan luonteeseen tulisi kiinnittää huomiota ja mahdolliset muutokset toteuttaa niin, että päärakennuksen sisäänkäynti on arvokas ja kohteen rakennushistoriallista ilmettä kunnioittava.

B- ja C-osien välissä sijaitseva välitunti- ja taidokkaasti toteutettu ja hyvin hoidettu. Tunnuksenomaisena piirteinä ovat kasvillisuuden ja rakennusten rajaamat oleskelualueet ja monipuolinen kasvillisuus. Mikäli mahdollista, tulisi kasvillisuus säilyttää. Pihan pienipiirteistä tunnelmaa tulisi vaalia ja pyrkiä takamaan opetustiloille nykyisenteiset vehreät näkymät.

A-O S A

A-osa, eli vanha yhteiskoulun päärakennus on iältään vanhin ja useaan otteeseen korjattu ja laajennettu. Tästä huolimatta se on säilyttänyt suurilta osin alkuperäisen henkensä ja on merkittävä julkinen rakennus Oriveden kaupunkikuvassa. A-osa tulisi säilyttää ja sen muutos- ja kunnostustöissä huomioida seuraavat piirteet:

JULKISIVUT JA VESIKATTO

Rakennusten julkisivut ovat vaaleaksi rapattua tiiltä, joka on paikoin lohkeillut. Luokkasivun ikkunoiden ympäristön detajjikka ja kohokuvioinnit tulee säilyttää ja julkisivun kunnostustöissä huomioida sileän hiertorappauspinnan korostavan julkisivun detajjikkaa. Samoin alkuperäisen sisäänkäynnin yläpuolinen jo haalistunut "Yhteiskoulu"-teksti tulisi ennallistaa. Rakennuksen kivijalka betoninen ja ulkonevat, ja sen pinta on kuvioitu telalla. Kuvioinnin eroavaisuudet vuosien 1931 ja 1955 rakennusosissa tulee säilyttää.

Niissä osissa, joissa on säilynyt alkuperäisiä puikkunoita vedetyllä lasilla, olisi rakennusten luonteelle tärkeää ne myös säilyttää. Uudemmissa ikkunoissa on

puitejakoa muutettu. Mikäli ikkunoita jonkin korjauksen yhteydessä vaihdetaan, tulee harkita puitejaon palauttamista vastaamaan alkuperäisiä suunnitelmia.

SÄILYNEET MATERIAALIT JA YKSITYISKOHDAT

Koulussa on säilynyt käytävä- ja aulatilojen alkuperäinen mosaiikkibetoni, sekä portaat kaiteineen, jotka ovat olennaisessa osassa. Myös luokkahuoneiden oviaukkojen pyöritykset ovat osa alkuperäistä arkkitehtuuria. Liikuntasalisiiven ja pääportaan ikkunoissa on alkuperäisiä ikkunoita, jotka kertovat rakennuksen iästä ja historiasta kuin myös liikunta- ja juhlasalin lavarakenteet. Nivelosan sisäänkäynti taso tuulikaappineen on säilynyt lähes alkuperäisessä kunnossa.

TILARAKENNE

Koulun tilarakenne on säilynyt pääosin alkuperäisenä, joskin luokkatiloihin on ajan saatossa tehty pieniä muutoksia. Käytävä- ja aulatilojen tunnelma on kärsinyt myöhemmin lisätystä väliseinistä ja palo-ovista. Tulevissa korjauksissa olisi tarpeen tarkastella aulatilojen järjestelyä ja mahdollisesti ennallistaa avointa keskikäytävää valoisine porraskäytävineen. Tilannetta voisivat parantaa esimerkiksi oviautomaattilla ja kirkkaila lasiseinillä.

SISÄTILOJEN ALKUPERÄINEN VÄRITYS

Koulun sisätilojen värimaailma on muuttunut ja väritutkimuksen avulla sitä olisi tarpeen tutkia rakennuksen, varsinkin aulatilojen ja porrashuoneiden osalta.

TALOTEKNIikka

Uudistunut talotekniikka on pääosin sovitettu hyvin rakennukseen. Liikunta- ja juhlasalisiiven IV-päätteen masiivinen kotelointi parven alla on silmiinpistävä ja tulevissa korjauksissa tulisi sen toteutukseen kiinnittää erityistä huomiota.

B- JA C-OSAT

B-osa, eli yhteiskoulun keskimäinen rakennus on nuoremasta iästään huolimatta joutunut rajumpien korjausten kohteeksi. Sekä sisä- että ulkotiloja on muokattu niin materiaalien kuin muodonkin puolesta. Nykytilassaan rakennus ei enää kuvasta aikansa arkkitehtuuria muuta kuin tehokkaalla keskikäytävä-ratkaisullaan.

C-osaa, eli koulun ruokalarakennusta on sitäkin uudistettu huomattavasti peruskorjauksen yhteydessä. Siitä huolimatta rakennus on säilyttänyt B-osaa enemmän alkuperäisiä piirteitään, kuten tasakattonsa. Kuitenkaan C-osan ilme ei ole täysin rakennusajankohdalleen tyypillinen myöhemmistä muutoksista johtuen.

Jo alunperin suunnittelussa oli otettu huomioon ajatus rakennuksen käyttötarkoituksen myöhemmästä mahdollisesta muutosta ja rakennukset on toteutettu kevyemmin ja edullisemmin kuin yhteiskoulun päärakennus. Kenties tästä syystä rakennuksia on myös uudistettu huolettomammin.

Selvityksen perusteella B- ja C-osilla ei ole merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja, eikä niiden säilyttämistä nähdä välttämättömänä. Mikäli rakennukset säilytetään, tulisi seuraavien korjausten yhteydessä harkita julkisivujen palauttamista alkuperäiseen tummaan värimaailmaansa. Rakennukset eivät kuitenkaan ole kaupunkikuvallisesti yhtä merkittävä kuin A-osa, eikä niillä koulun laajennuksina ole samanlaista kulttuurihistoriallista säilytysarvoa kuin alkuperäisellä koulurakennuksella.

YHTEISKOULUN KAIKKI RAKENNUSLUVAT

<u>lupa nro</u>	<u>mitä rakennettu</u>	<u>rak.lupa hakemus allekirjoitettu</u>	<u>valmistumis pvm</u>
52-2013 Ti	juhlasalin vesikatteen uusiminen	9.10.2013	ei loppukats.
75a-1997	peruskorjaus	22.5.1997	18.1998 osa C 20.11.1998
75b-1997	ulkovälinevarasto	22.5.1997	12.8.1998
118-1979	yläkentän pukukoppi	31.7.1979	10.1.1980
47-1975	öljypolttimen ja 2 öljysäiliön rakentaminen	1.4.1975	19.9.1975
187-1974	Yhteiskoulun lisärakennus (opetustiloja ja ruokala)	2.12.1974	19.9.1975
51-1972	koulurakennus (lukio)	6.4.1972	25.2.1973

LÄHTEET

KIRJALLISUUS

1950-luvun koulutalo – rakenteet ja niiden peruskorjaustarve. (n.d.). <http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu/rakenteet>

1970-luku – avofilat ja monikäyttöisyys tavoitteina peruskoulun rakennuksissa. (n.d.). <http://www.koulurakennus.fi/1970-luvun-koulu/arkkitehtuuri>

1970-luvun koulutalo – rakenteet ja niiden peruskorjaustarve. (n.d.). <http://www.koulurakennus.fi/1970-luvun-koulu/rakenteet>

Arkkitehtuurimuseo. (2023, Syyskuu 4.). Martti Välikangas - Arkkitehtuurimuseo. <https://www.mfa.fi/kokoelmat/arkkitehdit/martti-valikangas/>

Kyläkouluista lähiökouluihin 1945–1960. (n.d.). <http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu/arkkitehtuuri>

Niiranen, J. (2023, Toukokuu 15). Kiekkolegenda Roope Saaren kuolinilmoitus julkaistiin Aamulehdessä – Sami Saaren isä muistetaan myös lehtikeisarin erikoisen talon suunnittelijana. Iltä-Sanomat. <https://www.is.fi/jaakiekko/art-2000009585534.html>

Ojanen, Eeva ja Paavola, Väinö. (1994). Yhteinen koulumme : Oriveden yhteiskoulun, yläasteen ja lukion vaiheita 70 vuoden (1924–1994) aikana. Oriveden kirjapaino, Orivesi

Pohjonen, Erkki. (1996). Oriveden Sanomat : 70 vuotta mukana tapahtumissa.

Virta, Paavo. (1974). Oriveden yhteiskoulu 1924–1974 : Oriveden yhteiskoulu 50 v. Oriveden kirjapaino, Orivesi

Oriveden sanomat. (22.5.2021). 50 vuotta sitten: Yhteiskoulun tiesiltään betonkansi, tienekijät ehtineet jo Olkahisiin

Oriveden sanomat. (27.8.2022). 50 vuotta sitten: Sananvaihtoa yhteiskoulun yläristeyksestä.

Wikipedia-projektin osanottajat. (2023). Eero Saari (jääkiekkoilija). [fi.wikipedia.org](https://fi.wikipedia.org/wiki/Eero_Saari_(jä%CC%84%CC%84kiekkoilija)). [https://fi.wikipedia.org/wiki/Eero_Saari_\(jä%CC%84%CC%84kiekkoilija\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Eero_Saari_(jä%CC%84%CC%84kiekkoilija))

Wikipedia-projektin osanottajat. (2023a). Toivo Salervo. [fi.wikipedia.org](https://fi.wikipedia.org/wiki/Toivo_Salervo). https://fi.wikipedia.org/wiki/Toivo_Salervo

VERKKOLÄHTEET

Maanmittauslaitoksen karttapalvelu, vanhat painetut kartat: <https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Paikkatietoikkunan historialliset ilmakuvat: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Oriveden voimassa olevat asemakaavat: <https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=460c11932a864426b351fe1c83eb9a1b>

Finna-palvelu: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.57165287D3ACD66F3E9C275B3A644E45>

ALKUPERÄISIÄ PII- RUSTUKSIA JA MUU- TOSPIIRUSTUKSIA

A-osa 1948, 1954 (Martti Välikangas): *Asemapiirros, pohjapiirustuksia, leikkauksia, julkisivuja*; Yhteiskoulun oma arkisto, Arkkitehtuurimuseon piirustusarkisto

B- ja C-osan alkuperäspiirustukset ja dokumentit 1970-luku (Eero Saari): Oriveden rakennusvalvonnan arkisto

Muutospiirustukset: Oriveden rakennusvalvonnan arkisto

MUUT LÄHTEET

Koulun leikekirja